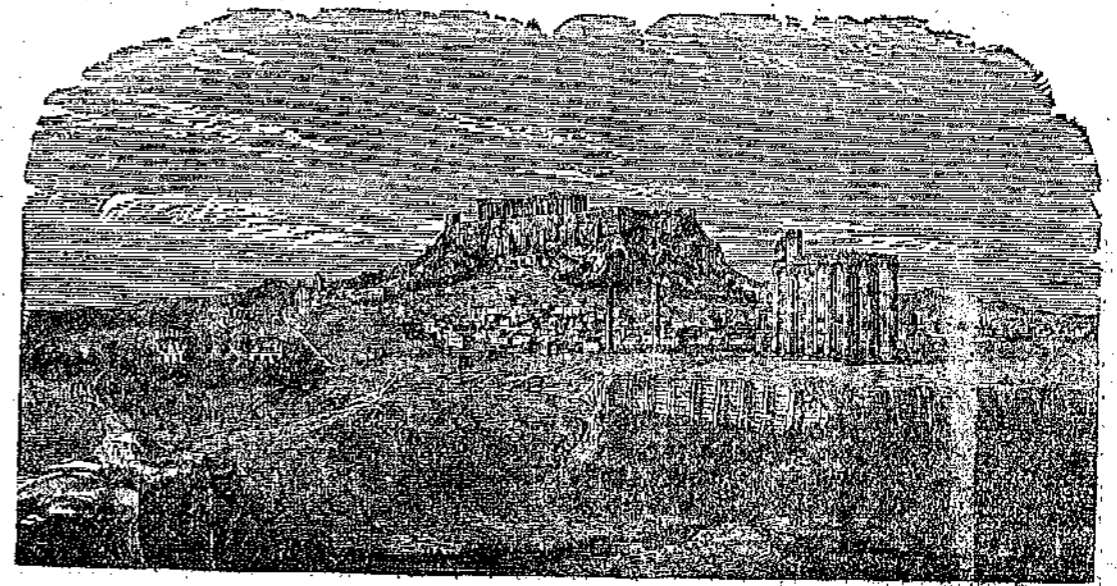

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ.

•••••

Φυλλίδ.	Σελίς.	Αντικείμενον.	Φυλλίδ.	Σελίς.	Αντικείμενον.
193.	14.	Ναπολέον Α'.	205.	308.	Ἀμάθεια.
»	22.	Γῦψ ὁ Μέγας.	»	309.	Κοιλίαι Μύλων.
194.	37.	Πυλῶν παλατίου.	206.	330.	Ποδόσφαιρον.
»	»	Μίχλη τιτάνων.	»	340.	Πλάταν.
195.	53.	Βεραγγέρος.	207.	360.	Καλλιέργ. σάκχαρος.
»	68.	Συκὴ ἐλαστική.	»	361.	Σάκχαρ.
196.	84.	Σαλαβάτ Χάν.	208.	382.	Κρήτη.
»	85.	Φρούριον.	»	383.	Χανία.
197.	100.	Λέων Κανόβα.	209.	407.	Κολόμβος.
»	101.	Γαλλία.	»	»	Ἀπόβ. αὐτοῦ εἰς Σώ- τειραν.
»	104.	Λουδ. βασι. Βαυαρίας.	»	409.	Βιλέτιος.
198.	140.	Γραικίς.	»	»	Κολόμβ. καὶ ἐκλειψίς ἡλίου.
»	141.	Ὀθωμανίς.	»	»	Οἰκόσημ. Σηρίγου.
199.	174.	Ἀρμενία.	210.	436.	Ὅμ. Πίντου.
»	175.	Ἰουδαία.	»	»	Τούκα.
200.	194.	Καίεν.	»	437.	Ἀγγεῖον.
»	196.	Οἰκόσ. Γοττφρίδου.	»	460.	Φιλαρέσκεια.
»	»	Ὅμ. Δελαρόνα.	211.	461.	Βάθρον ἀγάλματος.
201.	233.	Μεγαλόσαυ. Αἰδύψου.	»	470.	Ναυτίλος.
»	221.	Στήλη Πετράρχου.	212.	475.	Θέατρον Ἡρώδου.
»	»	Οἰκία Πετράρχου.	»	493.	Νομίσματα Ῥόδου.
202.	227.	Σχέδιον Κορίνθου.	213.	505.	Ναύαρχος Δάγεις.
»	242.	Οἰκόσημ. Λομβάρδου.	214.	507.	Ἀχιλλεύς.
»	»	Ὅμ. Φραγκοπούλου.	»	522.	Ἄρτεμις.
»	243.	Βικτωρ. βασιλική.	215.	523.	Ἴπποκένταυροι.
203.	266.	Θυσίαι ἀρχαίων.	»	525.	Ἐλέφας Σάμης.
»	269.	Βασιλίσκος.	»	541.	Ἀγγεῖον ἀρχαίων.
204.	290.	Ἱερογλυφικά.	216.	543.	»
»	291.	Ἑλλ. Βουλευτήριον.	»	»	»

Π Α Ν Δ Ω Ρ Α.

1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1858.

ΤΟΜΟΣ Θ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 193.

ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΠΕΡΙΤΕΡΑ ΤΙΝΕΣ ΦΙΑΟΚΡΙΝΟΥΜΕΝΑΙ

Η ΕΠΑΝΟΡΘΩΜΕΝΑΙ.

(Ἰδε φυλλίδ. 183 καὶ 187.)

—000—

4. Ἐπιγραφή ἐπὶ χαλκοῦ κρήνου.

Εἰς τὸν Ἀλφειὸν ποταμὸν, πλησίον τῆς Ὀλυμ-
πίας, εὗρέθη κατὰ τὸ 1795 ἔτος ἀπὸ τὸν Ἀγγλον
Μορρίτην (ἴδε Classical Journal N° II, p. 238)
κρήνος κομφῶς ἐργασμένη, φέρον ἐπάνω χαραγμέ-
νην ἐπιγραφὴν, ἔγρουσαν κατ' ἀκριβέστερον ἀπόγρα-
φον τοῦ Ῥοσσίου (Inscr. ant. Tab. VII) οὕτω·

ΤΑΝ · · ΟΙ ΑΝΕΦΕΝ ΤΟΙ ΦΙΦΙΤΟΝ
ΦΟΡΙΝΘΟΦΕΝ

ἦτοι, ὡς ὀρθῶς ἀνεπλήρωσαν καὶ ἀνέγνωσαν ἕτεροι
ΤΑΡΙΓΕΙΟΙΑΝΕΘΕΝΤΟΙ ΔΙΦΙΤΟΝΦΟ
ΡΙΝΘΟΦΕΝ

Ἄντι τοῦ Κ εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν κεῖται ὁ
χαρακτήρ Φ, ἦτοι τὸ λεγόμενον ἐπίσημον κόππα, τὸ
ὁποῖον ὑπῆρχε μὲν ποτὲ μετὰ τῶν γραμμάτων τοῦ
ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, ἀλλὰ περιαιρεθὲν ἐκπαλαι

ἀπ' αὐτοῦ ἐφυλάχθη μετέπειτα μόνον ὡς δηλωτικὸν
ἀριθμοῦ σημεῖον, τοῦ ἐνενηκόντα· ἐξηκολούθησεν
ὁμοίως οὐδὲν ἦττον ἑτέρας συγγενοῦς γλώσσης νὰ συν-
ιστᾷ μέρος ἀλφαβήτου, τῆς Ῥωμαϊκῆς, τὸ ὁποῖον,
ὡς φαίνεται, ἐκτυκὸν ὑπάρχει τοῦ παναρχαίου ἐπι-
νοῦ τῶν Πελασγῶν. Τὸ γράμμα τοῦτο ἀπαντᾷται
καὶ εἰς ἄλλα προῖτι δωρικά ἢ αἰολικά μνημεῖα,
ὡς εἰς ἀρχαιότατα νομίσματα τῆς Κρότωνος, καὶ
εἰς ὀλιγώτερον ἀρχαία τῶν Συρακουσῶν καὶ τῆς Κο-
ρίνθου, καὶ εἰς αἰολοδωρικὰς τινὰς ἐπιγραφάς. Μο-
ναδικῶς παρατηρεῖται καὶ ὁ χαρακτήρ ἐνταῦθα Δ,
φέρων τὸ σχῆμα τοῦ Φ, οὐδαμῶς ἄλλου, ὡς γνω-
ρίζω, ἐμφανιζόμενος οὕτως.

Ἡ Ἐπιγραφή αὕτη ἐσφραγίσθη ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ
(C. I. N° 29.) ἀρκεύοντος ἐξ ὧων ὁ Παισαρνίης
(Ἠλ. Β, 19) περὶ τοῦ Θεσαυροῦ λέγει τῶν Μεγα-
ρέων, τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ παρ' αὐτῶν οἰκοδομηθέντος
ἀπὸ τῶν ἐν μάχῃ πρὸς Κορινθίους ληρθέντων λαφύ-
ρων, εἰς τὴν ὁποίαν λαβόντες μέρος καὶ οἱ σύμμαχοί
των Ἀργεῖοι πιθανὸν νὰ ἀφιέρωσαν καὶ αὐτοὶ ὡς
ἀπαρχὴν καὶ ἀκροθίνιον τῆς νίκης των, τὸ φέρον τὴν
ἐπιγραφὴν κρήνος. Ὅθεν τὸ ἐπίγραμμα εἰς ταύτην
ἀναφερόμενον τὴν περιστασίαν ἢ καὶ εἰς ἄλλαν, καθ'
ἣν μόνον οἱ Ἀργεῖοι ἐνίκησαν, ἀδελφὸν εἰς ἡμᾶς, πρέ-
πει, ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ ἀναγνωσθῇ μὲ τὸ κρήνον
εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τῶν, ἔχι εἰς ἐνικόν, ὡς
ἄλλοι ἀνέγνωσαν, τόν.

Τ' Ἀργεῖοι ἀνεθεῖ τῷ Διὶ τῶν Κορινθίων.

ἦτοι οἱ Ἀργεῖοι ἀνέθεσαν (τὸ κρήνος) εἰς τὸν Δία
ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς Κορίνθου ληρθέντων λαφύρων.

Οὐδὲν ἔχω νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα περισσὸς ἐπιμελιώ-
 τερων ἀπ' ὅτι ὁ ῥηθὲς σφῆς Κριτικῆς ἐπιμελιώ-
 σεν εἴτε περὶ τοῦ ἱστορικοῦ εἴτε περὶ τοῦ λε-
 κτικοῦ τῆς ἐπιγραφῆς θεόντως, εἰμὴ μόνον διὰ ἀμ-
 φιδίλλω ὅπωςδῆποτε περὶ τοῦ μέτρου αὐτῆς, τὸ
 ὅποσον αὐτὸς στοιχάζεται ὡς ἀχομήδων τι ἰαμ-
 βικὸν τρίμετρον. Βίβλικα ἡ ἐπιγραφὴ ὑπάρχει ἐμ-
 μετρος, καθὼς τῆς ἠ ἀνάγκη ἄλλως, εἰς πλεόν λόγον,
 τοιούτης κρῆσεως, ὡς τ' Ἀργεῖοι, καὶ τοιαύτης ἐπι-
 κῆς συγκροτῆς, ὡς εἰς τὸ ῥῆμα ἀνεθεν; Ἀλλὰ μὲ
 φαίνεται ὀλίγον παράξενον πῶς εἰς τόσον ἀρχαῖον
 ἔαμβρον, δεδύσθω καὶ ὄχι σύγχρονον τοῦ πρώτου
 διὰ βίου Ἀρχοντος Ἀθῆναι φέρβαντος, ἐπὶ τοῦ
 ὀποῖου κατὰ τὴν δόξαν τοῦ Παισακίου ἔλαβε χώραν
 ἡ πρὸς Κορινθίους μάχη τῶν Μεγαρέων ἔχοντων συμ-
 μάχους τοὺς Ἀργεῖους, ἀλλ' ἐξάπαντος ἀνήκοντες
 οὐδὲν ἦσαν εἰς ἀρχαῖαν ἐποχὴν, καὶ ἐκείνη ἴσως,
 ὅτε ὁ Θεακυρὸς οἰκοδομήθη ὑπὸ τῶν Μεγαρέων, εἰσ-
 φέρθησαν εἰς τοιοῦτον στίχον, καὶ τοῦτον μέλλιστα
 ἔνα καὶ μεμονωμένον, δύο σημαντικαὶ μετρικαὶ
 ἀταξίαι, ὅσων καὶ ἐν δικαιοδογῶνται αὐταὶ ὑπ' ἐ-
 κείνου (ἀδελ. p. 335), ἡ μὲν εἰς τὴν δευτέραν, ἡ δὲ
 εἰς τὴν τετάρτην χώραν. Παρκατηρῶν τις τὴν τάξιν
 τῶν προσωδίων, εὑρίσκει τὸν στίχον μᾶλλον ἐκ τῶν
 χοριεμβικίων, τοῦ εἶδους ἐκείνου, εἰς τὸ ὅποιον τῶν
 φθῶν τινες ἐκείτονται τοῦ Ὁρατίου, ἡ ἄ, Βιβλ. Α',
 ἡ λ', Βιβλ. Γ', καὶ ἡ ἡ, Βιβλ. Δ', μόνον διὰ τὴν ἀπό-
 θεσις, ἀντὶ ἀπλῶς εἰς ἔμβρον, γίνεσθαι ἐνταῦθα εἰς
 δίαμβρον, ἡ Πικίονα β', οὕτω τ' ἀργεῖοι—οὐ ἀνεθεν—
 οὐ—τῶ Δι' τῶν—οὐ—Κορινθίους οὐ—οὐ—

5. Ἐπιγραφὴ ἐτέρα ἐπὶ χαλκοῦ κρᾶνου.

Κρᾶνος μικρὸν ἕτερον, πλησίον εὐραθεν τῆς Ὀ-
 λυμπίας, τὸ ὅποσον ἀπέτασεν ὁ Συνταγματάρχης
 Λήμιος (ἰδ. Walp. Trav. in var. Countr. of the
 East. Lond. 1820, p. 597), φέρει χαραγμένην ἐκ
 δεξιῶν εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐπιγραφὴν μονόστιχον τὴν
 ἑξῆς:

ΦΟΙΟΣΩΑΜΕΩΣΕΩΦ

Ὁ Οὐαλπόλιος ἀνεγίνωσκον αὐτὴν Κῆρος μ' ἐταίει
 ἀμφίβολα νομίζων τὰ τελευταῖα τρία γράμματα.
 Ἀλλὰ τοιαῦτα ἠδύνατο νὰ νομισθῶσι τοὺς ἀχίρτον
 μόνον τὰ ἕστερα δύο, ὡστὲν ὅπου τὸ πρὸ αὐτῶν δὲν
 παριστάνει ἄλλο τι παρὰ τὸ ἀρχαῖον Ε κλεισμέ-
 νου εἰς τὰ ἔμπροσθεν, ὡς οὕτω κλεισμένον συχνά-
 κεις εὑρίσκειται εἰς ἐπιγραφὰς τῆς Κορίνθου, τῆς Ἀ-
 κερνάνας, καὶ τῆς Κερκύρας (ἰδ. Διάλεξ. περὶ τῆς
 Μενεκρ. Ἐπιγρ. σελ. 10). Ἀμφίβολα ὡσαύτως ἔ-
 κρινεν αὐτὰ καὶ ὁ Βαϊκίος (C. I. N.º 31) εἰκάζων
 ὅμως μὴ ἦσαν ἐθνικοῦ ἢ τοπικοῦ τινος ὀνόματος λε-
 ψανα ἀναφερομένου εἰς τὸ προηγούμενον ΚΟΙΟΣ, τὴ
 ὑπολαμβανόμενον ὡς κύριον τοῦ ποιήσαντος τὸ κρᾶ-
 νος. Δὲν ἐν ἑξῶ τοῦ πιθάνου νὰ ἐκυριωνυμαίτο μὲ
 τοῦτο ὁ τεχνίτης, ἀφοῦ καὶ τῶν Γιγάντων ἕνα εὑ-
 ρίσκαμεν καλούμενον οὕτω παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογ. 31).
 Ἀλλὰ τὰ δύο τελευταῖα γράμματα τῆς Ἐπιγρα-
 φῆς, σχηματίζουσα τὸ μὲν, ὡς κερία τις κάθητος

ἔχουσα ἐν τῷ μέσῳ μικρὴν κύκλωμα, τὸ δὲ, ὡς ὁ
 τῆς κοινῆς γραφῆς, δυνατόν, ἂν καὶ ἀπ' ἀλλήλων
 χωρισμένα, νὰ μὴ συνιστᾶναι πλὴν μόνον γράμμα
 ἐν, τὸ ἀρχαῖον Η ἦται Ν, τελικὸν ἐνταῦθα σίμ-
 φωνον, ὡς φαίνεται τοῦ ῥήματος ΑΠΟΒΞΕΝ. Εὐ-
 ρίσκω τώρα ὅτι τοῦτ' αὐτὸ συνεῖδε καὶ ὁ Ῥώσιος
 (Inscr. Ael. p. 20), τὸ Ν δὴ ληδὴ διὰ τῶν δύο
 τούτων γραμμάτων σχηματίζομενον.

Ἀλλὰ τὰ μετὰ τὸ Μ ἀκαλοῦσθαι Α ἔχομεν ἀρκ-
 γε νὰ τὸ ἐκλάθωμεν ὡς μέρος τοῦ ἀορίστου ἐκφε-
 ρομένου ἐνταῦθα ἀπόησεν ἀντὶ ἐποίησεν, ὡς ὑπαί-
 νηξ ἀνωτέρω, ἢ πρόκει καλλίτερα νὰ τὸ ἐνώσωμεν
 μὲ τὸ προηγούμενον Μ, ὡς ἔπραξεν ὁ Βαϊκίος σχη-
 ματίζας ἐκ τῶν δύο ἀντωνυμιῶν ΜΑ, μᾶ (μὲ) ἀνα-
 λόγως τοῦ δωρικοῦ κα (κα) συνδέσμου; Δὲν ἐναν-
 τιοῦμαι εἰς τοῦτο, καθότι ἡ ὁμοίότης ὑπάρχει ἐν-
 τελῆς μεταξὺ τῶν δύο φωνῶν μόνον μὲ δυσκολοῦσι
 ὀλίγον εἰς τὴν παραδοχὴν ταύτης τῆς ἀναγνώσεως,
 ὅτι τόσον οὐσιώδης μέρος τοῦ λόγου καὶ τόσον κρι-
 νὸν εἰς τὴν γλώσσαν, ὡς ἡ ἀντωνυμία τοῦ πρώτου
 προσώπου, ἀλλοῦ ποῦποτε δὲν εὐρέθη μὲ τοιοῦτον
 διορισμόν, οὔτε εἰς περισεσθῆντα ποιητῶν τεμάχια,
 οὔτε εἰς ἀπομνημονεύσεις Γραμματικῶν, οὔτε τέλος
 εἰς ἄλλο κανὲν γραπτὸν ἀρχαῖον μνημεῖον ἕως τῆς
 ὥρας. Διὰ τοῦτο ὑποπειθῶ πολὺ μὴ τὸ Α ὑπάρχει
 μᾶλλον ἑλοκληρωτικὸν μέρος τοῦ ῥήματος, ἢ συλ-
 λαβικὴ δὴ λαδὴ ἀβξῆσις, ἐκφερομένη ἐνταῦθα διὰ τοῦ
 Α κατὰ διαλεκτισμόν, ἢ καὶ ἡ χρονικὴ σχηματισθεῖσα
 ἐκ προτέρας συλλαβικῆς, ὡς ἐπὶ τινῶν ἄλλων, τῶν
 γνωστῶν ἠβουλόμεν, ἠδυνάμεν, ἠμελλον τῆς ἀρ-
 χαιῆς, καὶ τῆς σαρμενῆς τοῦ ἠπικ, ἠπερκ, ἠλεγκ,
 ἠβλεπα καὶ τῶν τοιούτων, καὶ τελευταῖον ὑπελ-
 οῦσθαι ἐνταῦθα τὴν δωρικὴν προσέτι τροπὴν εἰς α.
 Κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ἐπειδὴ νομίζω τὴν ἐπι-
 γραφὴν ἔμμετρον, ἤθελε προκύψῃ καὶ στίχος ἐκ τῆς
 σειρᾶς τῶν λέξεων, διὰ μὲν τῆς α συλλαβικῆς αὐ-
 ξήσεως, δακτυλικῆς δίμετρος μετὰ βραχέως, διὰ δὲ
 τῆς αὐτῆς εἰς χρονικὴν ἢ μεταβληθείσης, δίμετρος
 προχαϊκῆς βραχυκτάλακτος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔχου-
 σιν ἀμφοδίως ἴσως ἐν ὅσῳ ἡ Ἐπιγραφὴ νομίζεται
 εἰς μόνον τὰς τρεῖς περιοριζομένη λέξεις. Ἐὰν δὲ
 τυχὸν ὑποτεθῇ ὅτι εἰς ἄλλο τι μέρος τοῦ κρᾶνου,
 ἢ καὶ τοῦ μνημεῖου, ἀπὸ τοῦ ὀποῖου, ἂν ἀπετέλει
 μέρος, ἀπεσπᾶσθη, εὑρίσκατο καὶ ἕτεραί τις ἀκόμη
 λέξεις, τότε πολὺ εὐκόλως ἤθελεν εἶσθαι αὐτὴ τὸ κύ-
 ριον ὄνομα τοῦ τεχνίτου, εἰς τῆσιν ὅσπερ νὰ μὴ
 μένη πλέον νὰ σημαίνῃ τὸ Κῆρος, παρὰ τὴν πατρίδα
 αὐτοῦ, προσηγορικὸν Κῆρος, ὡς ἀνεγίνωσε, καθὼ ἀνε-
 φερα ἀνωτέρω, ὁ Οὐαλπόλιος. Ἀλλὰ καὶ τὸ μέτρον
 τοῦ στίχου τότε, ἐν ὑποθέσει τοῦ νὰ ἦσαν τὸ ὄνομα
 ἐκείνου συνιστάμενον ἀπὸ δακτύλου καὶ μικρᾶς συλ-
 λαβῆς, ὅλον φερρεῖται Δαμοτέλης, Ἐρμογένης, Πραξι-
 τέλης, Ἀμφίμαχος, καὶ εἴτι τοιοῦτον, εἰς τὴν περι-
 σταςιν ταύτην ἤθελεν ἐντείνεσθαι εἰς δακτυλικὸν
 τετράμετρον καταληκτικόν, Δαμοτέλης Κῆρος μ' ἀ-
 πόησεν.

Ὡς τόσον, ὅπως καὶ ἀν ἔχη τὸ περὶ τούτου, φαί-
 νεται πάλιν καὶ ἐνταῦθα εἰς τὸ εἶτε κύριον εἶτε προ-

σηγορικὸν Κῆρος ὁ χαρακτὴρ Φ, ὡς εἰς τὸ Κορινθί-
 ουν τῆς προσηγορίας ἐπιγραφῆς, ὅστις, σημειω-
 τέον, καθ' ὅσον δύναται νὰ συμπεραθῇ ἐκ λέξεων
 τῶν ἔχουσιν αὐτὸν εἰς ἀρχαῖα μνημεῖα, νομισματά
 τε καὶ ἐπιγραφᾶς, δὲν προηγέτο συνήθως εἰ μὴ μόν-
 του τοῦ φωνήεντος Ο ἢ ἀπλοῦ, ἢ τὸ ρ πρὸ αὐτοῦ
 ἔχοντος. Οὕτω τὸ Φ ἔχον αἱ λέξεις Κόρινθος, Κο-
 ρινθίων, Συρακοσίαν, Κρότωνος, ἢ Κροτωνιατῶν εἰς
 ἀρχαῖα νομίσματα τῶν πόλεων Συρακουσῶν καὶ Κο-
 ρίνθου, οὕτω: Ῥάκων ἐν Πελοποννησιακῇ Ἐπιγραφῇ
 (C. I. N.º 7), Λυκοδόραξ ἐπὶ λίθου (Ros, Inscr.
 Vet. tab. VIII. 2), καὶ ἄλλα εἰς αἰολοδιορικά τινα
 μνημεῖα τόσον ὁμοίωμορον ἐπιγραφεὶ τὸ σύστημα
 τοῦτο τῆς γραφῆς. Ἐπὶ δύο μόνον Ἰταλικῶν ἀγ-
 γείων παρατήρησα τοῦτου ἐξαιρέσεις. Εἰς ἐν τούτων
 (Mon. Ist. Archeol. Rom. 1836, tab. XXXVIII.
 Α) καίται ΗΕΙΩΤΟΡ, ἕκτωρ, εἰς δὲ τὸ ἕτερον (C.
 I. N.º 32) ΒΕΒΩΕΝ, ἔλα τὸ κόππα προηγέται καὶ
 συμφώνου, καὶ ἄλλου παρὰ τὸ Ο φωνήεντος. Ἀλλὰ
 περὶ τῆς παραβιάσεως ταύτης τοῦ καινοῦ ἔθνους πρό-
 πει νὰ εἰκασώμεν μὴν ἴτως οἱ Ἰταλοὶ ἄλλοις γρά-
 φαις τῶν ἀγγείων τούτων ἀρχαιογραφικὴν ἐπιτηδεύου-
 τες ἐμεταχειρίσθησαν τὸν χαρακτῆρα ὡς ἀπλῶς ταυ-
 τικὸν τοῦ Κ. Ἰδίως ὁμοίως ἡ Ἔσσις αὐτοῦ ὑπάρχει
 συνήθως μόνον πρὸ τοῦ φωνήεντος Ο ἢ μόνου ἢ μετ'
 ἐπιπλοκῆς τοῦ Ρ. Ἡθελε δὲ τις συμπεραθῇ καὶ ἐκ
 τῆς περιορισμένης ταύτης θέσεως μὴ τυχὸν οἱ ἀρ-
 χαῖοι τὸν χαρακτῆρα τοῦτον ἠναγκάσθησαν νὰ μετα-
 χειρισθῶσι πρὸς ἐκφρασιν ἰδιαιτέρου τινος ἔθνους, τὸν
 ὀποῖον ἠδύνατο νὰ ἔχη τὸ Κ πρὸ τοῦ Ο ἢ ΡΟ ἐπὶ
 ἰδιαιτέρων λέξεων. Ἡ λατινικὴ γλώσσα, ἠτις ἐπέ-
 λαξε τὸ κόππα εἰς τὸ ἀλφάβητον αὐτῆς ἐμεταχει-
 ρίζετο καὶ αὐτὴ τοῦτο, διὰ παρομοίαν ἴσως αἰτίαν,
 ἔμπροσθεν μόνον τοῦ σχεδὸν ταυτοῦχου τοῦ Ο φω-
 νήεντος η, ἀνθρώπου καὶ οἱ Ἕλληνας τῆς Ῥωμαϊκῆς
 ἐποχῆς εἰς τὴν ἀναλογίαν στίκοντες, ἀλλὰ μετ'
 χειρίζομενοι ὅμως τὸ Κ ἀντὶ τοῦ Φ τοῦ μὴ ὑπάρ-
 χοντος πλέον εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον, ἀπέδι-
 σαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τοῦ ΚΟ τὸ Οη τῶν λα-
 τινικῶν λέξεων Κόιντος γραφόμενος καὶ Κοδράντης
 τὰ λατινικὰ Quintus, quadrans, ἕκτος ἐξ ἑνὸς ποτὲ
 θέλοντες νὰ μὲνωσι πολλὰ πλησίον εἰς τὴν λατινι-
 κὴν ἐκφώνησιν τοῦ φωνήεντος παρίσταναν αὐτὰ καὶ
 διὰ τοῦ ΟΥ ἢ Υ, ὡς Κουάδοι, Κυϊντίλιος ἢ Κυντί-
 λιος (Quadi, Quintilius).

6. Ἐπιγραφὴ ἐτέρα ἐπὶ χαλκοῦ κρᾶνου.

Κρᾶνος χαλκοῦν ἕτερον, ἐπιγραφὴν ὡσαύτως φέ-
 ρον, παρόμοιον τῆς ἀνωτέρω, (Ἄρ. 4) εὐρέθη
 εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ὀλυμπίας τὸ 1817, τὸ ὅποσον
 ἀπέτασεν ὁ τότε ἐν Ζακύνθῳ Ἐρεδρος (Resident),
 Ἄγγλος Συνταγματάρχης, Φριδερίχος Ῥάσις. Ἐξε-
 δόθη δὲ ἡ ἐπιγραφὴ, καθ' ὅσον ἐξεύρω, τὸ
 πρώτον ὑπὸ τοῦ Πουκερῆλου (Voy. dans la Gr. T.
 IV. p. 30) N.º 1), ὅστις καὶ λέγει ὅτι εἰς αὐτὸν
 ἐπωλήθη τὸ φέρον αὐτὴν κρᾶνος ἀπὸ χωρικῶν ἐκεῖ
 εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τὸ 1816. Ἀλλ' ἐνὶ ὅμοιως τὸ αὐ-
 τὸ καὶ τὸ Ῥωσιανόν, ἢ ἕτερον διάφορον, ἀγνοῶ

ἄλλως. Πλὴν, ὅπως καὶ ἀν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ ἐπι-
 γραφὴ ὑπάρχει μία ἢ αὐτὴ ἐπ' ἀμφοτέρων, ἢ ἀκό-
 λουθος.

ΣΙΑΡΟΝ Ο ΑΒΙΝΟΜΕΝΕΟΣ ΚΑΙ ΤΟΙ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙ ΔΙ ΤΥΡΑΝΑΠΟΚΥΜΑΣ

Διακρίθειν τινα περὶ αὐτῆς εἶδα ποτὲ, εἰς τὴν
 Γῶμην εὐρισκόμενος, παρὰ τοῦ ἀνοῦ Δ. Βρονστέ-
 δου (Brönsted) ἐκδοθεῖσαν, ἐπιγραφομένην, Sopra
 un' iscrizione Greca scolpita in un' antica elmo
 di bronzo rinvenuto nelle ruine di Olimpia
 del Peloponneso, con alcune notizie sopra l'is-
 sola d'Itnea, lettera del Cavaliere D. Brönsted
 dell' Università di Copenaghen, agente della
 Reale Corte di Danimarca presso la santa Sede
 etc. Napoli, 1820. Ἀλλὰ δὲν φυλάττω τώρα εἰς
 τὴν μνήμην μου ὀποῖας ἐκείνος διασφαῖται ἔκα-
 μεν εἰς αὐτήν, καὶ μέλλιστα εἰς τὴν σαρκετινὴν λέ-
 ξιν ΤΥΡΑΝ περὶ τὸ τέλος, διὰ τὸ νὰ μὴ ἔπαιεν
 ἕκτοτε πλέον τὸ βιβλίον εἰς χεῖρᾶς μου. Γνωρίζω
 ὅμως ὅτι ἄλλοι ὑπέλαβον τὴν λέξιν ἐκείνην ὡς
 συγκροτὴν τοῦ ΤΥΡΑΝΑ ἢ ΤΥΡΡΑΝΙΚΑ ὄπλι
 δηλαδὴ τῶν Τυρρηνῶν (ἰδ. Edinb. Rev. N.º C. p.
 382—C. I. N.º 16).

Τὸ ἀνάθημα ἐγένετο ἀναμφιβόλως εἰς περίστασιν
 νίκης τοῦ Ἰέρωνος, καὶ τὴν νίκην ταύτην φανερόνως
 καθάρως ὁ Πίνδαρος διὰ τῶν ἑξῆς. (Πύθ. Α' ἀντι-
 στραφῆ δ')

Λίσσομαι νεύσον, Κρονίων, ἄμερον
 ἄρα κατ' οἶκον ὁ φοῖ-
 νηξ ὁ Τυρσηνῶν τ' ἀλαλητῆς ἔχη,
 ναυσίστονον ἕβριν ἰδῶν
 τὰν πρὸ Κόμης.

Ἀπὸ τούτων στίχων τούτους ἐξάγεται ὅτι ἡ νίκη
 ἔλαβε τόπον κατὰ θάλασσαν καὶ ἐναντίον δύο ἑμοῦ
 λαῶν τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν Τυρρηνῶν. Τὰ πα-
 λαιὰ εἰς τὸν Πίνδαρον σχολία ἔχουσιν ἐδῶ, «Τυρ-
 σσηοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, οἱ εἰσι φοινίκων ἀπόγονοί,
 διεμάχοντο πρὸς Κυμαίους. Μελλόντων οὖν ἄρδην
 ἀπόλλυσθαι τῶν Κυμαίων, Ἰέρων συμμάχησας, τοῦς
 μὲν Κυμαίους διέσωσε, τῶν δὲ Τυρσηνῶν τοὺς πλεί-
 στους ἀπόλεσεν.» Ὁ Ἔθνιος (σημ. εἰς τοῦτο τὸ
 χωρίον) νομίζει ὅτι τὸ α ναυσίστονον ἕβριν ἰδῶν τὰν
 πρὸ Κόμης ἢ ἀναφέρεται μόνον εἰς τοὺς Τυρρηνούς,
 ἐπιπεσόντας κατὰ τῶν Κυμαίων, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰέ-
 ρωνος, ὅστις ἔστειλεν εἰς τοὺς Κυμαίους βοήθειαν,
 νικηθέντας εἰς ναυμαχίαν Ὀλ. 76, 3, ἐπιμαρτυρῶν
 τοῦτο ἀπὸ τὸν Διοδώρον (XI, 51). Ὡς τόσον, κἂν
 ἑμοῦ ἐνοσοῦνται οἱ Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ εἰς
 μάαν καὶ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν ἐπιμαρτυρῶν, ὡς φέρει ἡ
 σύνταξις καὶ ἐξήγησεν ὁ σχολιαστής, κἂν χωριστὰ
 κατ' ἕτερον καὶ ἕτερον περίστασιν, ὡς πεθεῖται ὁ
 Ἔθνιος ἐκ τοῦ Διοδώρου, εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ὅμως,
 ἐὰν σκοπὸς ἦτο νὰ ὀνομασθῶσιν οἱ νικηθέντες Τυρ-
 ρηνοὶ, ἢ φράσις ἔπρεπε νὰ ἔνι, ἀπὸ Τυρρηνῶν, ὅχι
 ἀπὸ Κόμης. Οἱ νικηθέντες παλέμοιοι ἢ οἱ ὑποσπασθέν-

τες τόποι ανερχόνται με την από πρόθεσιν εις τοιαύτας αναθηματικές επιγραφάς. Έχουμεν δὲ τὰ παραδείγματα τῆς τοιαύτης χρήσεως εἰς διαφόρους τόπους παρά Παισαυίαν, « δῶρον ἀπ' Ἀργείων καὶ Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων (Ἠλ. Α' 10), καὶ ἐστὶν ἀπὸ Φωκῶν αὐτοῖς τὸ ἀνάθημα, καὶ ἀνετέθη, ὑπὸ αὐτῶν Ἡλείων ἀπὸ τοῦ πρὸς Ἀρκάδας πολέμου (αὐτ. 24), καὶ, Ἡλείους ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἀναστῆσαι (αὐτ. 27), καὶ, ἀνάκειται δὲ καὶ ἀσπίς ὑπὲρ τοῦ Ἄετου, τοὺς Μεγαρέας ἀπὸ Κορινθίων ἀναθεῖναι τὸν Θησαυρὸν λέγουσα (Ἠλ. Β' 19), καὶ, ὁ δὲ Ἀπόλλων, ὁ ἐγγυτάτω τοῦ Ἄετος, Μασσαλιωτῶν ἐστὶν ἀπὸ τῆς πρὸς Καρχηδονίους ἀπαρχῆς ναυμαχίας (Φωκ. 18), ἢ διὰ τὴν παραλείψαν πολλὰς ἄλλας ὑπὸ τοῦ Περιόδου τοῦτου γινόμενης τῶν ἀναθημάτων περιγραφῆς ἢ ἐκθεσὶν τόσον ὑπάρχει ἰσομορφος ὁ τρόπος οὗτος τοῦ λέγειν. Ἐάν ἦτο τὸ ΤΥΡΑΝ, ὡς ὑπέλαβον, Ὑρρήνικῶν ὄπλα, τότε ἔπρεπε ἢ φράσαι ἀπὸ Κύμας νὰ ἐνοηθῆται ὡς ἀπὸ ἑθρικού τόπου σημαίνουσα, ἐνῶ τὸναντίον οἱ Κυμαῖοι ἦσαν μάλιστα οἱ λυτρωθέντες σύμμαχοι.

Ἡ λέξις ΤΥΡΑΝ ἤθελεν εἶναι ἀλλοθὲς ἀνιγμῶν, ἐάν δὲν μᾶς ἐσωζε τὴν σημασίαν αὐτῆς ὁ ἱσχυρισμὸς Ἔχει ὁ Δεικιογράφος οὗτος « Σύρη, πλῆθος, σύρματα ναυμαχίας » Λοιπὸν σύρη καὶ πληθυντικῶς σύραι ἐσήμανε, κοινὰ εἰς τὸ γενικὸν σημαίνον τὸ πλῆθος, ἀκόμη καὶ σύρματα ναυμαχίας. Τώρα ἡ δευτέρα αὐτῆ ἐξήγησις τοῦ ἱσχυρισμοῦ ἐνοεῖ ἀναμφιβόλως τὰ μετὰ τὴν ναυμαχίαν ὑπὸ τῶν νικητῶν συρμένα σῦλα καὶ λείψανα τῶν καταναυμαχηθέντων ἐθρικών πλοίων. ΤΥΡΑΝ ἐπομένως ἐδῶ, εἰς τὴν ἐπιγραφὴν, δὲν ἐνὶ παρὰ Γενικῆ πληθυντικῆ τοῦ ὀνόματος σύρη, ἑθρικός λεγομένη ἀντὶ συρῶν. Ἡ τροπὴ τοῦ σ εἰς τ ἦτο συνήθης παρὰ τοῖς ἑθρικοῖς, οἱ ὅποιοι ἔλεγαν, ὡς γνωστὸν, τύ, τύκα, ποτιδάν, Ἄρτεμίτιον, ἀντὶ σύ, σῦκα, ποσιδάν, Ἄρτεμισίον « ἡ γὰρ διάλεκτος, λέγει ὁ Ἀπολλώνιος (περὶ συντ. σλ. 56. Syll.), κατὰ πικρὸν ἐπὶ τὴν τοῦ τ γρῆσιν. » Ἐξερτάται δὲ ἡ γενικὴ ΤΥΡΑΝ ἀπὸ τὴν ἀκροβυθῶσαν πρόθεσιν ΔΠΟ, κατὰ τὸ λεγόμενον σήμα ἀναστροφῆς. Λοιπὸν α τυρᾶν ἀπο Κύμας ὑπάρχει τὸ αὐτό, ὡς ἐάν ἐλέγετο « ἀπὸ συρῶν Κύμας. » Καὶ κατὰ ταῦτα ἡ ἐπιγραφὴ, γραφομένη μετὰ τὴν συνήθη ὀρθογραφίαν ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἰέρων ὁ Δεινομένος
καὶ τοὶ Συρακούσιοι
τῷ Διὶ τυρᾶν ἀπο Κύμας,

ἔτοι, « Ἰέρων ὁ Δεινομένος καὶ οἱ Συρακούσιοι τῷ Διὶ [ἀνέθηκαν] ἀπὸ συρῶν Κύμας, ἢ ταυτὸν εἰπεῖν « ἀπὸ τῶν Κυμαίων συρῶν » ἢ τοῦ τῶν συρμάτων καὶ λαφύρων, τῶν ἀπὸ τῆς ἐν Κύμῃ γενομένης πρὸς Καρχηδονίους καὶ Ὑρρήνους ναυμαχίας. Ἡ δευτέρα καὶ τρίτη γραμμὴ φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ καὶ ἐξάμετρον τινὰ στίχον « καὶ τοὶ Συρακούσιοι τῷ Διὶ τυρᾶν ἀπο Κύμας. »

Σημειωτέον τὸ συναρπόμενον Δι ἄντι Διέ, ὅπως

καὶ εἰς τὴν Ἡλιακὴν ἐπιγραφὴν ΔΙ ΟΛΥΜΠΙΟΙ, καὶ Δι εἰς τὸν Πίνδαρον (Ὀλ. γ'. 149—Πύθ. ἡ, 142). Ὅμοια δὲ συναίρεσις συμβαίνει καὶ εἰς ἄλλας δοτικὰς, ὅπου συμπύπτουσι δύο ἰ, ὡς ἕφι, πόλι, μήτι, καὶ συναίρει ἢ συνέμπυπτουσι αὐτῆ, ὡς γνωστὸν, καὶ τὸ Χίος εἰς τὸ Χίος.

Προσέτι σημειωτέον ὅτι τὸ δαιοντικὸν Η εἰς τὸ Ἰάρων παριστάνεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ κλειστοῦ χαρακτῆρος Η, ὅστις εἰς ἀρχαία μνημεῖα κεῖται ἐνίοτε ἀντὶ τοῦ Θ. Ἀλλ' ἡ μορφή αὐτῆ τοῦ Η ἀντὶ τοῦ Η φαίνεται οὐχ ἦτο καὶ εἰς ἄλλας ἀρχαίας τινὰς ἐπιγραφὰς ὡς εἰς Ἀργεῖαν (C. I. N° 2), εἰς Φουρμοντιανὴν ἐκ Λακωνίας (αὐτ. 13), εἰς Τεγεατικὴν (Ros, inscr. ined. N° 7), εἰς ἄλλαν τοιαύτην (αὐτ.), εἰς Ἀκρνανικὴν (C. I. Vol. II. p. 983), εἰς τὴν Κερκυραϊκὴν τοῦ Μενεκρατείου σήματος, περὶ τῆς ὁποίας διάλεξιν τινὰ ἐξέδωκα ἐν Κερκύρᾳ τὸ 1844, καὶ τέλος εἰς ἀρχαιοτάτην Ἀττικὴν ἐπιγραφὴν, χαραγμένην βουστροφθῶν, ἐκδοθεῖσαν εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν Ἀρχαιολογικὴν ἐφημερίδα (N° 102) ἀπαρραλλάκτως ὅπως κεῖται καὶ εἰς ἀπογραφον, τὸ ὁποῖον ἔχω ἐκ τῶν σχεδιῶν φίλου, ἐνθα εἰς τὸ πλάγιον σημαίνονται γαλλιστὶ ταῦτα: « Cette inscription Bustréphédon se tronve près de l'Église du Sotiros ou le Sauvneur, dans le Quartier dit Psiri; il ne manque rien au commencement. » Ἡ ἐπιγραφὴ δὲ αὕτη ἔχει οὕτω γραφομένη διὰ τῶν κοινῶν κεφαλαίων:

ΑΡΧΕΝΕΟΣ ΤΟΔΕΣ...
ΟΗΥΑΝΣΚΕΤΚΗ
ΔΟΙΑΓΑΘΟΚΑΙ...

ἔτοι, α Ἀρχένεος τὸδε σ... ἔσθη ἑγγύς ὀδῶ ἀγαθοῦ καὶ... » λείψανα ταῦτα φανερά ἐξάμετρον δύο, ἴσως τῶν ἐξῆς ἀπαρτιζομένων μετὰ πικρῆς τῶν χασμάτων ἀναπληρώσεως:

Ἀρχένεος τὸδε σ(ήμα τὸ λάτιον, ὃ παροδῖτα,) ἔσθη ἑγγύς ὀδῶ ἀγαθοῦ καὶ (εὐφρονος ἀστού?)

Ἄλλ' ἐπιστρέφω εἰς τὸ προκείμενον. Αἱ ἀπαρχαὶ ἢ τὰ ἀκροθίνια, τὰ εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἀναθετήμενα, ἐσυνίσταντο ὡς ἐπιτοπολὺ εἰς ἀγάλμα, εἰς ἀσπίδα, ἢ εἰς τρόπαιον, τὰ ὅποια ἔθεταν εἰς διάφορα μέρη, ἀκόμη καὶ εἰς τοὺς Θησαυρούς. Εἰς τὸν Θησαυρὸν ὅμως τῶν Σικυωνίων ἐπαρτήθησαν ὁ Παισαυίας (Ἠλ. Β', 19) μεταξύ ἄλλων καὶ κρᾶνος. Εἰς τὸν λεγόμενον τῶν Καρχηδονίων Θησαυρὸν (αὐτ.) ὁ Γέλιον ἀδελφὸς τοῦ Ἰέρωνος καὶ οἱ Συρακούσιοι ἀνέθηκαν εἰς τὸν Δία καὶ Ὡρακκας τρεῖς, καὶ δὲν ἐνὶ ἀπίθανον λοιπὸν εἰς τὸν αὐτὸν Θησαυρὸν νὰ ἦτον ἀναθημένον καὶ τὸ κρᾶνος τοῦτο, τὸ εἶροθὲν εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, τὸ ὁποῖον ἢ μόνον ἔκειτο, ὡς οὕτω σημαίνει νὰ ἔκειτο καὶ κρᾶνος μόνον εἰς τὸν Θησαυρὸν τῶν Σικυωνίων ὁ Παισαυίας, καθὼς εἶπα, ἢ καὶ ἀπετέλει, εἰς ὅλον τὸ ὑπερτον, μέρος ἱσταμένου ἐκεῖ τροπαίου.

X. ΦΙΑΝΤΑΣ,

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ΜΑΡΣΙΒΑΝ, ΕΥΧΑΙΤΩΝ ΚΑΙ ΙΒΩΡΩΝ.

—ooo—

Καὶ πρότερον μὲν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς κυριαρχίας μάλιστα τῆς ὑπερκράνου Ῥώμης, ἢ καὶ ἡμᾶς Ἀσία ἔνεκα τῆς θέσεως διὰ τοῦ κολοσσιαίου ἐμπορίου αὐτῆς ἀκμάσασα περιεχεῖ πλείστας μὲν ἑλληνίδας, οὐκ ὀλίγας δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἰδρυθείσας πόλεις μεγάλας καὶ ευκνδρούσας ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ὅτε ὅμως τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀσίαν τῶν αὐθιχῶν ἐκείνων φυλῶν κατέκλυσε χεῖμαρρος, τούτων πλείσται μὲν ἀρδὴν καταστραφείσαι, μὲδὲν ἔχουσι τῆς παλαιᾶς αὐτῶν λαμπρότητος καὶ δόξης κατέλιπον ὀλίγισται δὲ περιωθεισάι μόλις διετήρησαν τὴν ἀρχαίαν ὀνομασίαν, καὶ ταύτην ἠλλοιωμένην καὶ ἐκφυλὸν, καὶ μνημεῖα τινὰ τῆδε κακέῖσι ἑρρημμένα, ὡς κῶλα σκελετοῦ γιγαντεύου, μαρτυροῦντα τὴν πρότερον αὐτῶν μεγαλοπρέπειαν καὶ τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ λεηλασίας, ἃς κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὑποστάσα ἢ ἡμετέρα χώρα εἰς τὴν νῦν περιήλθε κατάστασιν. Εἰσι δὲ καὶ ἄλλαι, ὧν τὸ μὲν παλαιὸν ἀντικατέστησε νεώτερον καὶ βίβοραρον ὄνομα, τῶν δὲ πρότερον κατοικῶν ὀπισθόηποτε ἐξαφανισθέντων, κατέλαβον αὐτὰς Τούρκοι καὶ Ἀρμένιοι, τοῦ μὲν μίγδην, τοῦ δὲ χωρὶς κατοικοῦντες. Εἰς τὴν τάξιν τῶν τελευταίων τούτων πόλεων πρέπει νὰ κατατάξωμεν τὴν Μαρσιβάν.

Ἡ Μαρσιβάν ἢ Μερζουρόν, πόλις, κατὰ τὴν ἀρχαίαν γεωγραφίαν, τοῦ Ἐλενοπόντου, κατὰ δὲ τὴν νῦν τῆς χώρας διαίρεσιν ὑπαγομένη εἰς τὸν νομὸν (Sandjak) τῆς Ἀρμεσίας, κειμένη ἐν πεδίῳ ἀναπτυσσάμενῳ καὶ κεκαλλιεργημένῳ ἰκανῶς, ἀφίσταται τῆς μὲν Ἀρμεσίας λεύγας 8 πρὸς σημινωζέφυρον (oucst-nord-ouest), τῆς δ' Εὐδοκιάδος (τανῦν Τοκάτ) 26 πρὸς τὰ ΒΑ., τῆς δὲ Ἄμισοῦ 13 πρὸς τὰ ΝΑ. Ἦν, ὡς φαίνεται, πάντοτε ἀτείχιστος, ἐπειδὴ οὐδαμῶ περὶ αὐτὴν παρατηροῦνται τειχῶν εἰρεῖπια. Περιουκλοῦσι δὲ αὐτὴν ἀμπέλωνες συχνοὶ καὶ κῆποι κατὰφυτοι δένδρου, πλὴν τῶν ἀειθαλῶν, παντοδαποῖς ὁ δὲ οἶνος μέλας, δαπανώμενος ἰδίως κατὰ Πόντον καὶ Παφλαγονίαν, εἶναι ἀναντιρρήτως ὁ ἐλλογιμότερος τῶν οἴνων ἀπάσης τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀσίας καὶ ἐνάμιλλος τοῖς ἑλληνικοῖς. Ἡ πεδιάς ἀρδευομένη ὑπὸ ποταμίου, πηγάζοντος ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὄρων (Taouschan-hagui), παράγει σίτον ἀξιόλογον καὶ κριθὴν, καταγόμενα διὰ τῆς Ἄμισοῦ εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ κλίμα τοῦ τόπου ὑγισινότατον ἔστιν καὶ εἰ κάτοικοι εἰσιν ἐπὶ τὸ πλείστον εὐρωστοί, παχεῖ καὶ ἐρμηροὶ τὴν χροιάν. Ἐχει ἡ πόλις ἐμπορεῖον (πεζεστὲν) εὐκατιστον καὶ ἀγορὰν πλουτοῦσαν εὐρωπαϊκῶν τε καὶ ἐγγυρίων πραγμάτων. Ἐνταῦθα γίνεται ἐμπόριον ἀξιόλογον τοῦ βράμβιακος καὶ ἐξάχει ὑφάσματα βαμβάκινια, ὧν τὸ πλεόν δαπανᾶται κατὰ τὴν ἐμπορικὴν πανήγυριν τῶν Ζήλων πόλεως ὁμόρου. Κατασκευάζουσι δὲ καὶ εἶδος ὀξυμέλιτος ἐκ τοῦ ὀπου τῶν σταφυλῶν, καλούμενον ἐπιχωρίως kardalič, χραστὸν καὶ ἠδονικώτατον.

Τὸ ἐμπόριον ἐνεργεῖται κυρίως ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων καὶ τῶν ὀλίγων παρεπιδήμων Ἀνδρονικίων ἔχει τεμένη (djami), μουσελῆς καὶ πανδοχεῖα πολλὰ, ἐν οἷς ἄξια λόγου τὸ τέμενος τοῦ Korā Moutlaga καὶ τὸ Tasch Khan, ἢ τοῖ. Ἰωδονικῶν παρ' ὁδοῦ, ὅπου διαμένουσιν οἱ ἐνταῦθα ἐμπορευόμενοι ἡμέτεροι Ἀνδρονικεῖς. Ἡ ἐνταῦθα ὀλιγαριθμὸς ἑλληνικῆ ἐκκλησία συνίσταται ἐξ αὐτῶν μόνον, ἔχοντων καὶ παρεκκλησίον πρὸ 30 περίπου ἐτῶν Ἰρυνθὴν μετὰ πολλὰς δυσχερεῖας ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων, οὓς ὁ Ναζιανζηνὸς οὐχ ἀπλοῦν γένηος εἴρσεικε, ἀλλὰ καὶ λίαν κρυπτὸν τε καὶ θραύον (α). Εἶδον τῆ δε κακέῖσε τῆς πόλεως εἰρεῖπια ἀρχαίων κτιρίων, ἀλλ' οὐδὲν ἠδυνήθη δυστυχῶς νὰ ἀνιχνεύσω ἐνδιαφέρον τῶν περὶ τὰ ἀρχαία σχολάζοντι, οὗτ' ἐπιγραφῆν τινά.

Ἡ παράδοξις αὕτη μεταβολὴ τῆς ἐν λόγῳ πόλεως εἶναι τῶ ὄντι λυπηρότατον εἰς πάντα εὐαίσθητον θεατῆν, ἰδιαζόντως ὅμως εἰς τὸν Ἀσιάτην Ἕλληνα πόλις, ἥτις ἦν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων καὶ εὐδαιμονεστέρων τοῦ Πόντου, καὶ κατοικεῖτο ὑπὸ μόνον Ἐλλήνων, τανῦν κατοικεῖται ὑπὸ μόνον Τούρκων καὶ Ἀρμενίων, συμποσομένον ὡς ἔγγιστα εἰς 28000 (6), ἐξ ὧν πλείονες εἰσιν οἱ Ἀρμένιοι, ἔχοντες μητροπόλιν, ἐξαρτώμενον ἐκ Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχης Ἀκωπὸς (Ἰάκωβος), καταγόμενος ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἀνήγειρεν ἐνταῦθα ναὸν περικαλλῆ καὶ μετὰ πολυτελῶν κοσμημάτων καὶ ἀμφίων ἐκόσμησεν, ἐξ ὧν τὰ πλείονα μετηνέχθησαν ἀπὸ τῆς φιλοκαλῆς παλιῆς αὐτῆς. Ὁ αὐτοῦ ἴδρυσε καὶ σχολεῖον, ὅπου ὀπισθόηποτε εἶναι ἐκ τῶν κάλλιον διοργανισμένων τοῦ γένους αὐτοῦ ἐν τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ σχολείων. Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψω ὅτι εἶδον ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως οἰκοδόμημα κολοσσιακόν, τέχνης ἀρχαίας, χρῆσιμῶν τὴν σήμερον ὡς λουτρῶν δημοσίων. Τοῦτο δὲ οἱ ἡμεδαποὶ ἐνταῦθα ἐμποροῖσιν ἰσχυρίζονται, καὶ δὴ καὶ πιστεύουσιν, ὅτι εἶναι ὁ λουτρῶν τῆς ἁγ. Βαρβάρας, οὕτως ἐπειδὴ τὰς Ουριδάς ἔτρεψε πρὸς ἀνατολὰς, γνωρίζας ἐκ τούτου ὁ πατήρ ὅτι εἶχε προσέλθει εἰς τὸν χριστιανισμὸν ἀνήρσεν αὐτὴν ὅτι δὲ ἡ ὑποτιθεμένη αὕτη παράδοξις ἐκπίπτει, ὄλιον καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἡ μεγαλομέγας ἦν ἐκ Νικομηδείας τῆς ἐν Βιθυνίᾳ. Τῷ 1824, σεισμοῦ σφοδροῦ γενομένου, πολλὰ οἰκοδομικὰ καταπεσοῦσαι ἔθαψαν περὶ τοὺς 300 πολίτας. Οὐ μακρὰν τῆς πόλεως ὑπάρχει πηγὴ ἀλατώδης, ὅθεν καὶ ἄλλας ἐξάγουσιν. Ὑπάρχει δὲ καὶ τὸ εἰρημένον χαλκωρυχτεῖον, ἐν γειτνιαζόντι χωρίῳ, παράγον ὀλιγίστην ποσότητα χαλκοῦ, καθάρου ὁμοῦς ἀρκούν-

(α) Γρηγ. Ναζιανζ. λόγ. Κ. σ. 327.
(β) Ὁ Βάλβης, κατὰ τὸν Φονταίνερν, ἀπέδωκε εἰς αὐτὴν 4,000 οἰκῶν, καὶ ἀξιοσημείωτον, λέγει, διὰ τὰ πλοῖα αὐτῆς χαλκοῦ μεταλλεῖα (Goagr. p. 657. ed. Huet.). Τὸ χαλκωρυχτεῖον ὁμοῦς τοῦτο οὐ πολλοῦ λόγου εἶναι ἀξίον διὰ οὗδ' ἕ ἑρῶσος Tchikaloff ὁ νεώτερος καὶ ἀκριβέστερος τῶν κατὰ τὴν ἡμετέραν Ἀσίαν περιηγητῶν, ἠξίωσι νὰ μνημονώσῃ μετὰ τῶν ἄλλων μεταλλῶν τῆς χώρας. (Bl. Reoue des deux mond., 1850. t. 6. p. 721).

τως. Συγγραφείς δέ τινες ἀπέδωκαν εἰς αὐτὴν καὶ χρυσοῦ μεταλλεῖα, ἀλλ' ἡμεῖς τοιαῦτα τοῦλάχιστον δὲν ἐγνώρισκαμεν.

Τῆς πόλεως ταύτης ἡ παλαιὰ ὀνομασία διατελεῖ τῶς ἀγνωστος· ἴσως δὲ καὶ ἐπὶ πολλὸν ἔτι χρόνον δὲν θέλωμεν δυνήθῃ ἀπορρασιτικῶς νὰ διορίσωμεν διότι οἱ μὲν Φαλίμηνα τούτην ὑπολαμβάνοντες, ὡς ἔγνη εἰρήντες δῆθεν τῆς λ. Φαλίμων ἐν τῇ λ. Μαρσιβάν (α) σφάλλονται, ὡς ἀλλοτρῶς δεδιόχωνται (β). Οἱ δ' Εὐράτητα αὐτὴν ὑποτοπίζοντες (γ), δὲν σφριζονται βεβήως εἰς ἀποχωρήτας ἀποδείξεις καθότι ἐκεῖτέ που οὐ μακρὰν τῆς Μαρσιβάν ὑπάρχει κώμη ὑπὸ Τούρκων οἰκουμένη, Ἀρκὰς ἐπιχωρίως ὀνομαζομένη. Ἡ λέξις αὕτη βεβαίως προδίδει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς παραφθορατικῶς προφανῶς ἐν τῇ λ. Εὐράτητα, ὡς παρατραπύεται τοῦτο εἰς τὰς πλείονας τῶν πόλεων, αἰτίνας ὑπέκυψαν εἰς τὸν Τουρκικὸν ζυγόν. Ἐν ταῦτα μάλιστα (ὡς λέγουσιν οἱ ἐκείθεν διελλθόντες) σφάζονται καὶ ἐρείπια ἀρχαῖα. Καὶ ταύτης δὲ ἡ θέσις ἀνήκει καθαρῶς εἰς τὸν Ἑλληνιστικόν.

Τὰ μὲν οὖν Εὐράτητα, ὡς εἶρηται, πόλις ἐν Ἐλευσπόντῳ, οὐ πολὺ τῆς Ἀμφισίας ἀφίστατο. Τούτης οὐδέτις τῶν ἀρχαίων μνημονεύει συγγραφέων, οὐδ' ὁ Ἰεροκλῆς. Ἄπαντες δὲ τὸ πρῶτον παρὰ τοῖς μετὰ Θεοδώρῳ (δ), καὶ ἐν ταῖς νεαφαῖς Ἰουλιανῶν τοῦ αὐτοκράτορος (ε). Ἐν ταῖς παλαιαῖς περὶ ὁρίων διατυπώσεσι (politia), αἰτίνας ἀποδίδονται λέοντικαπῶν «τὸ τὰ Εὐράτητα (ζ)». Ἀλλὰ, καὶ μητρόπολις ἐγένετο ὑστερον, μηδὲνα ἄλλως ἔχοντα ἐπίσκοπον. «τὸ Εὐραϊτῶν θρόνος ἀποκαίμενος, οὐκ ἔστιν (ζ)». Καὶ Θεοδώροποις δ' ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις φαίνεται ὀνομασθεῖσα ἀπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ καὸς τοῦ ἀγ. Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος, ὃν ἐκτίσαν ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Τζιμίσκες, κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία τελεῖ τὴν μνήμην τοῦ μάρτυρος, νικήτης τῶν βασιλέων τῶν Ρώστων καὶ ἐν τῇ νεφ' τούτῳ ἐτηρεῖτο τὸ λαίψη ἴσως καὶ ἐκ τούτων χρόνων. «τὸν μάρτυρα δ' ὁ βασιλεὺς, α λέγει ὁ Ζωναράς, α τῆς βουθείας ἀνταρθεθόμενος, νηὶ αὐτῷ κατὰ τὴν Εὐραϊτῶν ἢ Βυχαϊτῶν περικαλλῆ ἐδομήσατο, τὸν πρῶτον καταβαλὼν, ἐν τῇ τὰ πολὺ ὄθλον ἐκείνου σῶμα κατέθετο, καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ἀντὶ τῆς προτέρης κλήσεως Θεοδώροποιον ἐπωνόμασεν (η)». Ταύτης ὁ Λεμνίου καταρ. ομει ἐπισκόποις ιζ', ἐν οἷς διακρίπτει Ἰωάννης ὁ Μυροπόπος περὶ τῷ 1054 ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μονομάχου καὶ Ζωῆς τῆς βιαιόσεως ἀκμήσεως ἀνὴρ σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος, συγγράψας πλείστα, λόγους, ἐπιστολάς, στίχους ἰαμβικούς καὶ ἄλλα. Τούτου εἰσι καὶ οἱ ὕμνοι, οὗς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία ἐν τῇ μνήμῃ τῶν

(α) Παρὰ Forbig, t. 2, p. 436. (β) Bl. Pand. voll. FOR. o. 158—61. (γ) Dictionn. Geogr. par une société de Geographes, v. M a r s i b a n. (δ) Παρὰ τῆς μετὰ Θεωρ. o. 11. καὶ 354 καὶ 350. (ε) Ἰουστινιαν. Νεαρ. κ. o. 183. (ς) Jur. Geoco-Rom. lib. II. p. 68. (ζ) Αὐτόθι. (η) Ζωναρ. Χρονικ. βιβλ. 12' o. 244.

τῶν Ἰεραρχῶν (θ). Τὸ ἐθνικὸν, Εὐραϊτῆρος, ὑπερκακῶς ἐν τῇ παραλιγοῦσα διὰ τοῦ εἰρηται γεγραμμένον ἐν τῷ Συνοδ. (apud Lambec. Bibl. Caes. vol. 8. p. 361).

Ἡ δὲ νῦν Μαρσιβάν ἴσως εἶναι τὰ παλαιὰ Ἰβωρα, πόλις καὶ αὐτὴ τοῦ Ἐλευσπόντου, ἀναφερομένη περὶ Ἰεροκλῆ, ἐν ταῖς νεαφαῖς τοῦ Ἰουστινιανῶ (ι) καὶ παρὰ Κωνσταντίνου τῷ Πορφυρογεννήτῳ (ια). Ἐκ ταύτης καθήγετο, ὡς Σωζόμενος Ἰστορεῖ α Εὐραϊτῆρος ὁ σοφὸς, κοῖσαλ τε καὶ φράσαι δεινός. . . ἐγένητο δὲ τῷ μὲν γένει Ἰβωρῶν, πόλεως πρὸς τῷ καλομῆνῳ Εὐξείνῳ Πόντῳ (ιβ), ὅθεν ἠρμάμενος ὁ Λεμνίου συμπραίνει ὅτι τὰ Ἰβωρα ἐπὶ θαλάσση ἔκειντο (ιγ), καίτοι μὴ ἐξαγομένου τούτου ἀπαρατήτως ἐκ τοῦ πρὸς τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, διότι καὶ ἡμέρας ὁδόν, καὶ πλέον ἐστὶ ἀν' ἀπέχον τὰ Ἰβωρα ἀπὸ τῆς θαλάσσης, πάλιν ἠδύναντο νὰ ῥηθῇ, μάλιστα ὑπὸ τῶν μὴ ἀκριβολογούντων Βυζαντινῶν, ὅτι πρὸς τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ ἔκειντο, ἀρ' οὐ μάλιστα καὶ ὁ Ἰουστινιανῶς συγκαταριθμεῖ μετὰ τῶν μεσογαίων. «Ὅτι μὲν πόλις, φησί, συμπληροῦσι τῶν Ἐλευσπόντων, τούτέστιν Ἀμφισία τε καὶ Ἰβωρα καὶ Βυχαῖτα καὶ πρὸς γὰ Ζήλα καὶ Ἄντρακα καὶ αἱ γὰ πρὸς τοῖς κλίμασι» (ισ. κλίματι, βλ. σημ. ἐν τῇ ἐκδ. Frid. Hombergk, Gottingae.) «καίμεται Σινόπη τε καὶ Ἀμφισός, πόλις ἀρχαία (ιδ)». Τοῦ δ' Εὐραϊτῆρος καὶ ὁ Ἰερώνυμος ἐν τῇ πρὸς Κτησιφῶντα ἐπιστολῇ μνηστν ποιοῦμενος «Euagrium Hyperboritam καλεῖ (ιε) ἀντὶ Ἰβωρίτην (Iboritam), ὡς ὁ Οὐαλέσκος ἦδη παρετήρησε (ις).

Κατὰ λέοντα τὸν σοφὸν ἐπωνομάζετο αὕτη καὶ Πρωμάσια (ή) α τῷ Ἀμφισίας Ἐλευσπόντου. . . γ' ὁ Ἰβωρῶν ἦτοι Πρωμάσιας (ιζ). Ἡ Ἐπειδὴ δὲ τὰ παρὰ περὶ τῷ Στράβωνι Πρωμάσια ἦν φρούριον κατὰ τοὺς αὐτοῦ ἦδη χρόνους κατασπασμένον, ἐν τῇ Πρωμαλιστηνῇ γῶρῃ κειμένη ἀμέτως μετὰ τὴν τῶν Ἀμφισίων πρὸς τὰ ἀρατικά αὐτῆς μέρη μέχρι τοῦ Ἄλλου (ιη), δύνανται τις νὰ εὐκρίσῃ ἴσως καὶ ἐκ τούτου ὅτι, ἀν' οὐχὶ τὸ Ἰομαντικῆς, πόλις αὐτῶν ἀπώθεν τῆς Μαρσιβάν, ὡς ὁ ἀκριβέλης ὑπέλαβεν (ιθ), ἡ Μαρσιβάν ἤμως τοῦλάχιστον πιθανότερον εἶναι Πρωμάσια ἢ Πρωμάσια (ή) καὶ Ἰβωρα τῶν μεταγενεστέρων. Τῶν δὲ Ἰβωρῶν καταριθμεῖ ὁ Λεμνίου ἐπισκόπος (κ).

Ἰβωρῶν τῆς Μαρσιβάν ἐπὶ κρήνης εἶδον δύο ἐπι- (θ) Leqn. Or. Christian. t. 1. p. 545. (ι) Ἰουστινιαν. ἐκδ. ἀνωτ. (ια) Πορφυρογεν. περὶ θ. μ. μ. p. 4. ἐκδ. 6'. (ιβ) Σωζομ. Ἐκκλησιαστικ. Ἰστ. βιβλ. 5', 30. (ιγ) Leqm. ἐκδ. ἀνωτ. o. 533. (ιδ) Ἰουστινιαν. αὐτ. (ιε) Hieron. ad Cleiriphi. p. 187. Romae. (ις) Vales. in annotat. ad Sozom. p. 145. Ὁ Παλλάδιος περὶ τοῦ Κωνσταντίνου φησὶ (κ. p. 86) Ὅτι οὗ τῷ μὲν γένει Πρωματικῆς ἦν, πόλις αὐτῶν καὶ (ιζ) Jur. Geoco-Rom. αὐτ.

(ιη) Στράβ. βιβλ. 10'. σ. 406. Ὁ δὲ τῶν Ἰβωρῶν ἐπιλέκτικος ἐκ τοῦ αὐτοῦ Γεωγράφου ἔχει τὰδε α Πρωμάσια, οὐδενίτιως, φρούριον τῆς ἐντὸς Ἄλλου Πρωματικῆς, ἀρ' οὐ ἡ γῶρῃ Πρωμαλιστηνῇ. Ὁ κατοικῶν τὴν γῶρῃ Πρωμαλιστικῆς, ὡς Ἐμισα, Ἐμισιός. (Στράβ. Βυζαντ. 523 ἐκδ. Μοσχοε.). (ιθ) Geogr. anc. t. 1. p. 293. (κ) Leqm. αὐτόθι.

γραφῆς, ἐξ ὧν τὴν πρῶτην μόνον ἠδυνήσαν, συντοματάτων οὗσαν, ἀναγινούς νὰ διαμνημονεύσω ΠΡΩΚΛΟΣ ΠΡΟΚΑΙΑΝΟΥ ΕΥΧΗΣΕΝ· ἐπειδὴ φησι τῆς μακρόθεν ὁμάδος ληστῶν Ἰσάβων ἐδίσταθημεν ὅσον τάχος νὰ διέλωμεν ἐκείθεν.

Τοιαῦτα δ' ἐν ἑλλείψει ἄλλων θετικωτέρων καὶ ταῦτα πρὸς νύξιν μόνον τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα δεινῶν.

Α. ΚΟΥΖΗΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΗΣ (*)

—ooo—

Γιά. Μόριον ἀπλῶς ἐμφαντικὸν τοῦ ὁποίου γίνεταί μεγίστη κατάχρησις ἐν Ἠπειρῳ. Γιά, λα δῶ, Γιά τὸ σου πῶ, Γιά ἰδέε, Γιά τὰ ζῆ, κτ.λ. κτ.λ. Τοῦτο γὰρ, ἐκεῖνο γιά, ἢ καὶ τοῦτο γε, ἐκεῖνο γε. Καὶ ἐν τοῖς στίχοις

Γιά δὲ μου λίς, χροὶ μ' αἰετ, Τ' ἔχει καὶ χελίκοι μ' ἐμὶ ζουετ.

Γιά, καὶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἰδοῦ. Γιά το γιά καὶ γιά το γε, ἀντὶ ἰδοῦ αὐτό. Εἰς τὴν περιπτώσει ταύτην, τὸ δεύτερον γιά εἶναι τὸ ἐμφαντικόν.

Γαίμα. Λίμα. Τὸ περισσεῦον γ εἶναι προφανῶς τῶν ἀρχαίων τὸ δῖγμαμα, τὸ ὁποῖον ἐκείνοι, πρὸς νὰ πιστεύσωμεν, ἐπρόβλεψαν ἀπαράλλακτα ὡς οἱ σημερινοί. Καὶ ἐν μέσῳ λέξεων τίθεται τοῦτο ὅπου συμπίπτουν δύο φωνήεντα. Καί τῳ Θερόδ. ἀντὶ κατὰ Θερόδ. διὰ τὸ εὐφώνον. Καὶ εἰς τὸ δημόδες δὲ ττιχόν

Ἄναστειλῶ, καί τῳ γὰς καὶ βουὴ καὶ ζῶγα χ' τὸν πόνο σάχη γένομαι, καὶ πῶσω βῆνω φλόγα.

Ἀποστῆνω. Κουράζομαι, ἀποκάμνω. Ἄπο τὴν ἀπό καὶ σῆρος.

Κρένω. Ὀμιλῶ.

Ἀποκαρῶμαρα. Ἡ κατάστασις ἐκεῖνη ἢ μεταξὺ νυσταγμοῦ καὶ ὕπνου. Καὶ ῥῆμα ἀποκαρῶμαι καὶ μεταβ. ἀποκαρῶνα.

Σοῦρδου μοῖρδου. Ἐπὶ ῥῶ. Φόρδην μῶγδην.

Λαγομαράου. Τὸ ἀλλοτῶς Ἀγαζῶ. Ἀναπνέω βιαστικῶς καὶ μὲ κόπον, ὡς οἱ κύνας κατὰ τοῦς θερνιούς καύσωνας. Ποτὲ δὲ μὲς διὰ τοῦς ἐξ ἀσθενείας δυσκαλενομένους ν' ἀναπνεύσωμεν, ἀλλὰ διὰ τοῦς ἐκ τυχαίου συμβεβηκότας, ὡς λ. χ. ἐκ πολλοῦ θρόμου ἢ κόπου ἢ φόβου πρὸς στιγμὴν παθόντες τοῦτο. — Ἄς σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐπὶ τὰ περιστάμενα ῥήματα (ἐξαιρέσει ὀλιγίστων τινῶν) προφέρονται ἐν Ἠπειρῳ ἀσυναίρετως. Οὕτω λ. χ.

ΣΗΠ. ΠΑΝΑ. Τὸ γλωσσάριον τῆς κατ' ἡμῶς ἑλληνικῆς, ὑπερῆμοσιεύσαμεν ἐν τοῖς ἐπιστολῶν τελευταῖς φυλλάδιαις, ἐδοκεν ἀφορμὴν πρὸς τινὰς τῶν λογίων νὰ γράψωμεν ἄλλα καὶ ἅ τα διευκρινίσαι πρὸς ἡμᾶς. Κοινοποιῶμεν δὲ πρῶτον τὸ τῆς Ἠπειρῶ εἶδη καὶ πρῶτον ἰταλῆς, καὶ τὸν ἀνώτατον γράφοντα ἀναγνῶσκει ἐγχαίροντα εἰς τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν κατ' ἡμᾶς γλώσσαν. Προτρέπομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς λογίους νὰ πρῶξωσι τὸ αὐτό.

Ἡ Ἠπειρώτης ποτὲ δὲν λέγει ἀγαπῶ, τραγουδῶ, ἀλλ' ἀγαπάω, τραγουδάω. Μεταξὺ τῶν ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων σημειώμεν τὰ ζῶ, μακρῶ, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν προφέρονται ἀσυναίρετως. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐνῶ ὁ σχηματισμὸς τῶν πρώτων προσώπων, ὡς εἶδόμεν, εἶναι ἀσυναίρετος, ὁ τῶν δευτέρων εἶναι συνηρημένος· ὅχι ἀγαπάεις, τραγουδάεις, ἀλλ' ἀγαπᾷς, τραγουδάς ἐπ' ἀνέρχεται δὲ τὸ ἀσυναίρετον εἰς τὰ τρίτα πρόσωπα ἀγαπᾷ, τραγουδάει.

Σπατάομαι. Φοβοῦμαι. Σαματάω. Φοβοῦμαι ὑπερβολικῶς, μέχρι θανάτου. Κυρίως δι' αἰσθητικὸν φόβον. Σαμασιμέρος, ὡς μετοχή, καὶ ἐνίοτε ὡς ἐπίθετον διδόμενον ἐμπαικτικῶς εἰς τοὺς ὅσοι ἐτυνεύθησαν νὰ λαμπάουσι μὲ τὸ παραμικρὸν καὶ χωρὶς λόγον.

Ζόρκος. Γυμνός. Ριόνω. Ἐκ τοῦ ἰδῶς. Κυρίως λέγεται διὰ τὴν χαλκὸν ἐπὶ ἐγχοσε, δηλ. ἀπέκτησε τὴν προαίτην ἐκείνην σκυρίαν, τὸν ἰόν. Μεταφορικῶς δὲ ἀνθρώπος γιομέρος, δηλ. κνήξ, ψυχρῶς, κακῶν σπλάγγων.

Νεροπαντή. Βροχὴ βροχαιοσάτη καὶ διαρκῆς. Φαρομαράου. Κάμνω ἀλλοτῶς τὸν ὄρθον, γελῶ, φωνάζω, τρέχω, κτυπῶ, ἀπαράλλακτα ὡς τὰ παιδάρις ὅταν συνέχωνται καὶ παίζουσι. Τὸ ῥῆμα ὁμῶς τοῦτο ἔχει καὶ ἰδιαιτέρως, πονηρὸν τινὰ σημασίαν, καὶ ἐνῶ ἐν αὐτῷ περιέχει καὶ τοὺς γέλωτας, καὶ τοὺς κτύπους, καὶ ὅτι ἄλλο, ὑποτίθεται ὁμῶς ταῦτα πάντα γενήματα νεανικῶν πόθων καὶ ἀνησυχίας, ὅθεν καὶ ἐφαρμόζεται συνήθως εἰς νέας καὶ νέους ὑπερβάντας τὴν παιδικὴν ἡλικίαν.

Σκαλίθω. Σκάπτω, σχηματικῶς κολίωμαι. Κυρίως εἰς ζύλον. Ἐκ τοῦ κολίος.

Αἰγιομαράω. Ἐπιθυμῶ τι μετὰ ζέσεως, ἀλλὰ καὶ δεικνύω ὅτι τὸ ἐπιθυμῶ, εἴτε κατὰζῶν αὐτὸ εἴτε ἄλλως πως. Πάντοτε δι' ἀντικείμενα παρόντα καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον διὰ φηγώματα.

Ἀνάγκασε νὰ βράσῃ τὸ νερό.

Ἀντιάζομαι. Τελῶ κυρίως τὸ εὖς καὶ μετὰ προσοχῆς διὰ ν' ἀκούσω τι τὸ ὁποῖον λέγεται ἢ γίνεται. Ἀντιάζεσθε. καὶ φέρ ἀκουε τίποτε.

Ρόκα. Τὸ καὶ ἄλλως καταμαρῶ. Ὁ ἀραβόπιτος. Φομὶ φοκίσο, ἀλιθρι φοκίσο, δηλ. ἀραβόπιτον. Καὶ σύνθετα φοκακόσσα καὶ φοκόφυλλο. Εἰς ἄλλαν σημασίαν, ῥόκα εἶναι καὶ τὸ γυναικῆιον ἐργαλείον, ἢ ἡλακάτα. Καὶ σύνθετον φοκάξυλο.

Ῥεσῶ. Καθίσταμαι ἄργιος, ἀτιμώτατος. Ἐρέπην τὰ παιδιὰ, δηλ. δὲν ὑπακούουσι, θέλουσι ὅτι θέλουσι. Τὸν ἔχει ρεσιμμένον, δηλ. τὸν ἐσυνείβας κακὰ, ὥστε δὲν ὑπακούει.

Ἀλυγτάου. Ἐπὶ σκύλων γυυγίζω, ὕλακῶ.

Ξερθημάου. Ἰκανοποιῶ τὴν ἐπιθυμίαν μου διὰ τῆς ἀπολαύσεως. Πάντοτε προκειμένου περὶ φηγασίμων, καὶ σπανιότατα περὶ ἄλλου ἀντικειμένου. Ἀκόμα δὲν τὸ ξερθημάου.

Κουτρίου. Κτυπῶ διὰ τοῦ μετώπου ἐπὶ ἀντικει-

μένου τινός. *Έκαμια ν' άμπα κ' έκούρησα με τόν τοίχο. Έκούρησαν*, δηλ. εκτύπησαν δύο μέτωπον με μέτωπον. Φεύγα με δε κουτήρη τὸ βόδι. Ροδός, Ξυθός. *Έπί ανθρώπων, και όχι επί πραγμάτων.* Πιθανώς ἐκ τοῦ Ἰταλ. Rosso. *Νογάου.* Ένοσθ. *Άλλὰ κάπως και διαφέρει.* Δέν νογάει, δηλ. όχι μόνον δέν έννοει, ἀλλ' οὐδὲ θά έννοήση, με άλλους λόγους, είναι στενοκέφαλος, δέν χωρεί εἰς τὸν γόν του. Διὰ τὸ ἀπλῶς έννοσθ' ὑπάρχει ῥήμα τὸ *Απεικάω.* Δέν ἀτελέασα, δηλ. δέν έννόησα, ὑπάρχει ὁμοίως και πιθανότως νά έννοήτω ἀκολούθως. Πολλάκις και ἀντι τοῦ ἀκούω.

Άνασηκόμομαι. Άλλαγοῦ ἀντίσηκόμομαι. Σηκόμομαι μίλις, χωρίς νά μείνω και ὄρθιος. *Άγασήκο, νά πάρω τὸ μαρδὸλι μου.* Άγνη ή διαφορά μεταξὺ τοῦ σηκόμομαι και ἀνασηκόμομαι.

Κατελόγω. Βρωμῶ πολύ. *Πότω το, και καταλόγει.* Μῆς εκατέλωσε. Βρωμῶ και καταλόγει.

Ζέγγω. Βρωμῶ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν. *Ζέγγει σάν τὸ φοῦμι.*

Οξάπορτα. Σύνθετον, ὡς και τὸ αὐλόπορτα. Ἡ ἔξω θύρα μιᾶς οἰκίας, ἐκείνη διὰ τῆς οἰκίας εἰσέρχεται τις εἰς αὐτήν, πρὸς διαστολήν τῶν άλλων θυρῶν αἵτινες δίδουν συζωμιωνίαν εἰς τὰ δωμάτια. Άλλο τὸ αὐλόπορτα.

Κορτσιθιακος. Πολὺ κοντός. *Έπί ανθρώπιον,* πρὸς ἐμπαιγμὸν ὁμοίως.

Τοῦ σώρου. *Έπίρρ.* Έν εἶδει σώρου· διὰ πρᾶγμα-τα δαψιλῶς τεθειμένα τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ άλλου.

Κοῦρβα. *Έπιθετον* διδόμενόν εἰς γυναῖκας φύσεως παγούργου. *Α, μαρῆ κοῦρβα!*

(Έπεται συνέχεια)

Η Τ Α Σ Σ Ω
Διήγημα
 ὁμοίως
 ΑΧΙΑΔΕΩΣ ΑΕΒΕΝΤΗ.
 —ooo—
 Α.

Τὸ πεδίον τῆς Δρυϊνουπόλεως ή μάλλον ή μεγαλύτερη αὐτῆ κοιλάς είναι ή ὡραιότερα ἀπασῶν τῶν τῆς ὀρεινῆς Ἰπείρου. Ταύτην διατρέχει πολυκάμπτως ὁ Κιλιδικὸς ποταμὸς ὁ τὰ διαυγῆ ὕδατα προβαίνουσι ἀκαταπίπτως ὑπὸ τὴν σκιάν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πυκνοφύλλων περρυδακτιῶν δένδρων, και ὅς ἐπὶ τὴν ἔχθην φέρει περρυδακτιῶν ἱστορικῆς εὐγενείας τὰ ἐρείπια τῆς Δρυϊνουπόλεως ἣν ἀνήγειρεν ἄλλοτε ή Δρυόπι-θυγάτηρ τῆς Βύλαλις πρὶν ὁ Ἀπόλλων ἀπαγάγη και μεταμορφώση αὐτήν εἰς δρῦν.

Παρὰ τὴν δεξιάν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ τούτου ὡ-

δευον ἄνδρες τρεῖς ἑπιποιοι, περὶ τὸ γλυκοχάραγμα ἐκρινῆς ἡμέρας τοῦ έτους 1806.

Τὴν αὐγὴν ἀνήγγελλον τὰ ἑναρμόνια κελαδῆματα τῶν ἀκκνθῶν, τῶν κοσιφῶν και τῶν ἀηθῶνων. Τῶν ποιμνίων τὰ ἀκκνθίστα μὲν ἀλλ' εὐάρεστα βελόσματα ἐξήθεονον μάλλον και μάλλον τὸν πρὸ μικροῦ τοσοῦτον ἐπισηθητόν μονότονον μορμουρισμὸν τῶν κκατὰβρέοντων ὕδατων· καθόσον δὲ τὸ φῶς εἰσέδυεν ἐν τῇ κοιλάδι, ἐφῶτιζεν έντονώτερον τὰ ἀμφι-Θακτικῶς περιβάλλοντα αὐτὴν χλοερὰ ὄρη, ἐφ' ὧν βλαμητόδον ἀνεφαίνοντο ένταῦθα μὲν ὡς λευκαὶ κηλίδες τὰ ἐπ' αὐτῶν χωρία, ἐκεῖ δὲ ὡς μέλαινα τὰ ζοφώδη δάση των.

Οἱ πρὸ ὀλίγου ὡς φαντάσματα φαίνόμενοι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὀλισθαίνοντος ὕδατος ὀδοιπόροι τῆς ὄχθης, διεκρίνοντο ἥδη εὐκρινῶς, ὥστε ἐδύνατό τις εὐκόλως παρατηρῶν αὐτοὺς νά συμπεράνη ὁποῖοι ἦσαν. Οἱ εὐτόνοι και κομψῶς κεκοσμημένοι αὐτῶν ἵπποι, αἱ πλατεῖαι ἀναξυρίδες των, τὰ περὶ τὴν χροσοκέντητον ζώνην ἀργυρότευκτα πιστόλια, αἱ λευκαὶ και μακρόστριχες αὐτῶν ἀρακίδες, τὰ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀλθανικὰ τουφέκια, ἄν τὸ εὐθυστόλον και τηλεστόλον ἀνηγγέλλοντο ὑπὸ τοῦ κομψοῦ αὐτῶν σχήματος, τὰ κυρτὰ και πλατεῖα αὐτῶν ζῖφη κρεμάμενα ἀπὸ πορφυρῶν μεταξωτῶν ἀορτίρων και προσδύλλοντα τὴν ὄψιν διὰ τῶν στιλβόντων κοσμημάτων ἐφ' ὧν ἀνταναελλάτο τοῦ λευκογούς τὸ φῶς, τὰ ἀγερώχως περιζωννύοντα τὰς κεφαλὰς αὐτῶν κεφαλοδέσματα, ἄν οἱ κροσσοὶ ἐκρέμευκτα κυμαίνόμενοι ὡς συμπληρωτικαὶ κόραι, πρὸς δὲ και τι γαστρον και ἐμφρεθὸς περὶ τὸ ἦλος αὐτῶν, καταδείκνυον καθαρότατα τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν, εἰκονογραφοῦντα τὸν ἀλθανὸν στρατιωτὴν.

Οἱ ἵπποι ἐβάδιζον βῆμα τακτικόν ὀδοιπορίας ἐπιμύνου, βῆμα τοιοῦτον ὁποῖον ἀποκτᾷ τὸ ζῶον ὅταν ἀπελπισθὲν τοῦ νά ἐπανέλθῃ εἰς τὸ σύνθηδες ἀναπαυτήριόν του, ἀκολουθεῖ ἄνευ περαιτέρω συζήτησεως τοῦ ἀναβάτου τὴν θέλησιν· ἀλλ' ἡ τῶν ἱππέων ὀδοιπορικὴ ἀμεριμνησία ἦτον ἐτι μεγαλύτερα· ἐκαστος αὐτῶν εἰσαπᾶνα κατὰ τὸ δοκοῦν τὸν χρόνον ὡς ἂν μὴ εἶχε συνοδοιπόρους, ὥστε ἐπροχώρουον ἀτάκτως και ἐπισιθητῶς ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντες. Έκ τούτου ἐγένετο δῆλον ὅτι ή συνοδία δέν ἤρχετο ἀπὸ τὰ περιχώρα, ἀλλ' ἀπὸ μέρος κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἦττον μεμακρυσμένον.

Ὁ προπροσευόμενος μάλλον ἰσχνὸς και ἀνασθηματος μεσαίου, διεκρίνετο τῶν άλλων ἐκ τε τῆς ποιότητος τοῦ ἵππου και τῆς ἱπποσκευῆς, και ἐκ τῆς πολυτελείας τῶν ένδυμάτων και τῆς κομψότητος ἐν γένει τοῦ ἠθους· ὅθεν και ἀρχηγὸς τῆς τριανδρίας ἐφαίνετο· ἐπὶ δὲ τοῦ ἰσχνοῦ και μελάγχρου προσώπου του ἐξωγραφεῖτο παρελθόν βίου πολυκυμάντου.

Ἡ ρίς αὐτοῦ λεπτοφυῆς και γουπηή ὡς ή τοῦ Ἰεράκος, διεχώριζε μικροῦς μὲν ἀλλὰ στιλβοντας ὀφθαλμοὺς, και ἐπισκίαζε στόμα μικρὸν και ἐρυθρότατα χεῖλη ἐπαισιθητῶς συστελλόμενα πρὸς τὰ ἔσω. Ὁμιλῶν ἀπεκάλυπτε σειρὰν μικρῶν εὐρύθμων

και λευκοτάτων ὀδόντων ἐχόντων χαρακτηρὰ τινα δακτικῶν ὁμοιον μ' ἐκεῖνον ὅν ἔχουσιν οἱ ταρσοὶ τῆς σιαγόνης τῶν ἀνθρωποπόδων ἰχθύων. Τὸ εἶρὸ μὲτωπὸν του, κλινον πρὸς τὰ θνα, ἐνεφαίνε τοῦ ἀνδρός τὴν ἀγχίνοιαν, ἀλλὰ συνδυαζόμενον με τοὺς λοιποὺς τοῦ προσώπου χαρακτηρὰς ἐφανέρωσε μάλλον βίαια και ἰσχυρὰ πάθη.

Καθάρως και κομψῶς εἶχε τὸ πρόσωπον καλῶς ἐξυρισμένον, ὁ δὲ λεπτός και μελκνὸς μύσταξ και αἱ ἐμφαντικαὶ ὄφρυς αὐτοῦ τὸν ἐδείκνυον κατὰ πρῶτην ὄψιν ἐφῆσον, ἐνῶ ἦτον ἀνὴρ ὑπερβᾶς τὸ τριακοστὸν δεῦτερον τῆς ἡλικίας ἔτος.

Ὦδευε δὲ προσελθὼν τὰ διαπερικτυκὰ αὐτοῦ βλέμματα ἐπὶ τὰ ἐμπρὸς, φοβούμενος, ὡς φαίνεται, μὴ ὑπερβῆ σημεῖόν τι τῆς λειψόρου χρήσιμον εἰς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ὁ πρὸς τὰ ἀριστερὰ παρ' αὐτὸν ὀδεύων ἦτο νεανίας εἰκοσι και δύο τὸ πολὺ ἔτων, λεπτός και αὐτὸς, ἔχων πρόσωπον ἐφ' οὗ ἐξεκονίζετο ἡ νεότης και τὸ ὡς ἐκ ταύτης ἀμέριμον, πρὸς δὲ και διὰθεσίην τινα σκωπτικῆν, ἦτις ἠδύνατο νά θεωρηθῆ κατ' ἑαυτὸν ὡς ἔκτρασις ἀγχινοίας· κατεγγίνετο δὲ ν' ἀνάψῃ διὰ τῶν πυρεκθόλων πύρ ἀναγκασίον εἰς τὴν γεμισθείσαν ἡδὴ πίπην του. Ὁ δὲ τρίτος, παρακολουθὼν βῆματὰ τινα ὀπισθεν, ἦτο γίγας παχύτατος ὀδυνος ὁ δικούτρυχος και μελκνὸς πύγων και αἱ ἐπάνω τῆς βίνος συνενοούμενα πλατύτατα ὄφρυς, ἐκάλυπτον σχεδὸν ὄλον τὸ πρόσωπόν του. Οἱ κυκλώπιοι ὀφθαλμοὶ του, ἔχοντες τὴν ἴδιαν μικροτάτην και ἀσθενῆ τὸν χροματισμὸν, ἐφαίνοντο ὡς δύο λευκὰ ὠκ' έντὸς ζοφερᾶς φαλεῶσαι δὲ χεῖρες αὐτοῦ ἦταν ὡς αἱ τῶν σατύρων κεκαλυμμένα διὰ μακρῶν και πυκνῶν τριχῶν, ὅς ἐκτένιζε συνεχῶς ὄπως και τὸ θαμνοειδὲς αὐτοῦ γένειον. Ὁ ἀξιοδάκρυτος αὐτοῦ ἵππος, κατακλινῶν ἐκαστοτε τὴν κεφαλὴν, ἔθιχε ξηρῶς, οὐχι μόνον ἔνεκα τοῦ βάρους τοῦ ἀναβάτου, ἀλλὰ κυρίως ἔνεκα τῆς συμπίσεως τῶν κολοσιαιῶν μνηρῶν δι' ἧς εἶχε τὴν ὀλεθρίαν ἐξιν νά στενοχωρῆ τὸ δύστηνον ὑποζύγιον, καθόσον συνειθίζε νά κοιμάται γλυκύτατα κατὰ τὰς ἐπιποίας αὐτοῦ ὀδοιπορίας.

Φαίνεται ὅτι και νῦν, κοιμηθεὶς γλυκύτατα, τοσοῦτον συνέσφιξε τὰ σκέλη αὐτοῦ, ὥστε ὁ ἵππος ἀπελπισθεὶς ἐξέτεινε τοὺς ἐμπροσθεν και τοὺς ὀπίσθιους πύδας, και ἰσχυρογυμνωμένος ἐστάθη, λακτιζων ένίστε· ἐπειδὴ δὲ ή καταθλιπτικὴ τοῦ ὑπνώτοντος ἐπιμονὴ ἀντι νά καταπαύση ἠδῆσαν, ἀπεπάσεισε τὸ ταλαιπωρὸν ζῶον νά καταφύγῃ εἰς ἔσχατον μέτρον σωτηρίας, νά πέρασῃ δὴ κατὰ γῆς και νά κυλισθῆ. Κατ' εὐτυχίαν οἱ συνοδοιπόροι ἀνεκάλυψαν ἐγκαίρως τὸ καταχθόνιον σχέδιον, και ἀνακαγγάζοντες προσήλθον ὁμοαῖοι ἰνα προλάβωσι τὴν ἐπικειμένην κινδύνου.

Ὁ ἵππεὺς ἐξυπνήσας ἠσθάνθη τὸ κομμῶν τῆς ὀσεσῶς του, και ἀποῦ καθήσυχασε τὸν ἐξαγορευθέντα ἵππον, ἀπέδωκε τὸ δυσάρεστον τοῦ συμβάντος εἰς τὰς κακὰς ἔξεις τοῦ ἀλόγου θύματός του, ἀδικίαν οὕτως αὐτὸ ὅπως πρᾶττουσι και πρὸς ἀλλήλους καθ' ἐκαστὴν οἱ ἀνθρώποι.

Μὲ βραχὺὸν φωνὴν, πρῶτῆς κατήφειας ἀπόρ-

βοιαν, ὁ δυσαρσενηθῆς γίγας, ἰδὼν πρὸς τὸν ἵππον αὐτοῦ, ἀνεκράξεν· *Τί νά τὸ κάμνεις, ὄρε, τὸ λευκόγαυμα!* δέν βλέπω τὴν ὄρα νά τὸ ξεκάμω· σάν δῶσῃ ὁ Θεὸς καλὸ τέλος, και γεμισσομε τὸ κίμερι, ὅταν ή πρώτη μου δουλιὰ. Ἀτενίσας δὲ μετὰ ταῦτα τὸν σύντροφον ὅν πρῶτον περιεγράψαμεν· *Γήραξε, εἶπε, Μουσταφᾶ, νά μὲς ξεκάμεις γρήγορα γιά νά ξεκάμω κ' ἐγὼ τ' ἄλογο.* Ὅσο γι' αὐτὴ, μεῖνε ἄσυχος, ἀπήνητησεν ὁ Μουσταφᾶς ὀδυνος ή εἰθυσία έντελῶς κατέπυθεν ἄμα τοῦ Ἰουσοῦφ οἱ λόγοι τὸν ἐνεθύμισαν καθήκοντα σοβαρᾶ. Ζύγισεν ὁ καιρὸς, και ἐπειδὴ ἔλαχε νά σταματησωμεν ἐδοῦρα ὅς μιλήσομε κομμάτι γιά τὴ δουλιὰ. Σὲ πηλάσομε πιρκαῖτω ἐκαὶ ὄπου φαίνεται τὸ φουντωτὸ τουφᾶρι, ἐγὼ σὰς παρατάω και πένω τὸ μονοπάτι πῶς πηγαίνει ἀποσᾶνω καὶ πῶς ἔβρετε, γιά νά καταλάβω πῶς βρυσκέσθε. Σὺ και ὁ ἄγγελης ἀκολουθεῖτε τὸν κάτω δρόμο σιμὰ στοῦ ποτάμι, και σάν ἀγναντέψετε τῆς Χανδριάς τὸ χάν κατω ἀπὸ τὸ Λιμπόχασο, τραβάτε ἀπ' αὐτοῦ πέρα και με καρτερεῖτε ὡς πῶς ν' ἀρθῶ. Γήραξε, ὄρε, και σὰς φύγη κενένας λόγος και πατησομε τὴν πῆττα. Μπροστὰ τὸ λοιπὸν, παιδιὰ, ὄρα καλὴ και καλὴ ἀντάμωσι. Καλῶς ν' ἀρθῆς, ἀπεκρίθησαν οἱ σύντροφοι ὁμοφώνως, και κατὰ τὰς ὀδηγίας ἐξέκινησεν ἀκολουθοῦντες ἐμπρὸς τὴν παρὰ τὴν ὄχθην λειψόρον, ἐνῶ ὁ Μουσταφᾶς, ὅστις ἔμενεν ὀπισθεν, μετ' οὐ πολὺ μετέβαλε διεύθυνσιν ὀρσευθεὶς πρὸς τὸ ἀνωμέρος τῆς φαυνομένης ἡδὴ εὐαρινῶς κοινοπόλεως ἦτις καλεῖται Λιμπόχασο.

B.

Ἡ κομόπολις αὕτη κεῖται ἐπὶ ὕψηλῆς μὲν ἀλλὰ κερποφορωτάτης θέσεως τοῦ ὄρους Μερτζίκου οὗ τοὺς πρόποδας διατρέχει ή δεξιὰ τοῦ Κιλιδικοῦ ὄχθης. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ τε Χριστιανῶν και Τούρκων σχεδὸν ἰσορίθμων. Ένταῦθα ὁ γνωστός σαυράτης Ἀλῆ-Πασᾶς, θελγθεὶς ἀπὸ τὸ εὐκρατον τοῦ κλίματος και τὴν ὡραιότητα τῆς τοποθεσίας, ἦτις ἴσως δέν ἦτο πλῆτη ἀμοιρος κακοῦ τινος δαίμονος) ὠκοδόμησεν εὐρύχωρον και κομψὸν παλάτιον κατοικηθὲν μετέπειτα ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν του Καϊνίτζαν, σκληρὰν και ἀποτρόπαιον κυρίαρχου τῆς ἐπαρχίας τοῦ Ἀργυρινίου.

Τὸ κτίριον τοῦτο, κείμενον ἐπὶ κορυφῆς ἀποτόμου βράχου, βλέπει ἄνωθεν ἀπασαν τὴν κοιλάδα τῆς Δρυϊνουπόλεως.

Εἰς αὐτὸ ή ἀνοσιούργος ἐκείνη και αἰμοχαρὴς Τσιφὸνῆ διήλθε τὰς μανιώδεις και παραφόρους στιγμάς τῆς ὀδύνης ἣν τῆ ἐπροξενήσαν ὁ θάνατος τοῦ ἐξ αἰμομιξίας υἱοῦ τῆς Ἀδὲμ-παί, ἔως οὗ ἐφθασεν εἰς παρηγορίαν τῆς ὁ ἐράμιλλος αὐτῆς Ἀλῆς.

Ἀπὸ αὐτό, ὡς ἀπὸ φάρων καταχθονίαν ὄντων, βλέπουσα ἀντικρῶ τῆς τὸ δύστηνον Γαρδίαι ή ἀπάνθρωπος αὕτη δύας, ἀπεπάσεισε τὴν πρηνελεῆ ἐξολόθρευσιν τῶν ἀπογόνων τῆς ἀρχαίας Ἀθωνίδος, φυλῆς Καυκασίου ἐγκαταστημένης πρὸ 25. πρὸς τὸν ἑκατονταετηρίδων εἰς τοὺς βράχους τῶν

Λακκεραυνίων. Ἐκεῖ ἐξετέλεσάν τὴν τραγικωτά-
την ἔσως τῶν ἐκδικήσεων ὅσας ἄλλοι τύραννοί ἐ-
πραξαν ἢ ἐφαντάσθησαν. Εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα
θὰ ἀντηχοῖ περὶ οἱ ἔδυμοι τῶν θυμάτων καὶ
ἡ λυσσώδης τῆς ἐρινυῶς φωνὴ ἀπαγγέλλουσα ἀπὸ
στρωμνῆς μεστῆς ἀπὸ τὰς κόμας τῶν θυμάτων
τῆς τὴν καταδικῆν τῆς ἀνθρωπότητος.

— Ἀλοόμενον εἰς ὃν τινα δῶτερ ἄστυλον, ἐνδυμα
ἢ ἄστον εἰς γυναῖκα, κοράσιον ἢ βρέφος τοῦ Γαρ-
δικίου! Ἡ φωνή μου τὸν καταδικάζει νὰ πλανῶ-
ται εἰς τὰ δάση· ἡ θέλησίς μου παράχαρξ τὸ
πτῶμά του εἰς βορρᾶν τῶν ὀθρίων ἀφοῦ πρότερον
ἐκπνεύσῃ ἀπὸ τὴν πείναν!

Εἰς τὰ περίεξ τοῦ Λιμποχόβου ὑπῆρχε κατοικία
τις ταπεινὴ ἤτις περιεκυκλούτο ὑπὸ ὑψηλῶν ἐλά-
των, πευκῶν καὶ κυπαρίσσω, ὑπὸ σκληροῦλων
δρυῶν, ὑπὸ ἀκανθοῦν καὶ πολυκλάδιων σχοίνων,
καὶ ὑπὸ τινων προσέτι κερποφόρων δένδρων, ἅτινα
σκοπᾶδην ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων κείμενα, ἀπέθα-
λον τὸ ἡμέρον τῆς φύσεως καὶ ἐνεδύθησαν τὸ ἀγέ-
ρωγον καὶ αὐστηρὸν τῶν ἀκάρπων. Πλησίον τῆς
κατοικίας ταύτης διήρχετο διακυπέστατον μικρὸν
ρύακιον κυλλὸν προθύμως τὸ ψυχρότατόν του ὕδωρ
ὃ δὲ γλυκὴς τῆς βοῆς του ψιθυρισμὸς μετὰ θερινὸν
γεῦμα, ὅπόταν, πλὴν τοῦ ἀκαμάτου τέτατος, τὸ
πᾶν ἀναπαύεται, ἦτον ἡδύτατον τοῦ Μορφέως να-
νούρισμα· καὶ πρὸς βορρᾶν, λοφίσκος κατὰφυτος ἐ-
προφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τὸν σφοδρὸν καὶ παγετώδη
τοῦ χειμῶνος ἀρктиκὸν ἄνεμον· ὥστε ὡς ἐπὶ τὸ
πολὺ δυνεκέως κελουκίρια περὶ ταύτην ἐπεκράτει.
Ἐκατόκι δὲ εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην κατὰ τὸ
1806 ἔτος οἰκογένειά τις συγκειμένη ὑπὸ ἀνδρογύ-
νου ἔχοντος μίαν θυγατέρα καὶ μίαν ὑπέρθετα.

Ὁ οἰκογενειάρχης ὠνομάζετο Δημήτριος Σινᾶς,
μικρὸς τῶν περιχώρων τοῦ Ἀργυροκάστρου κτη-
ματίας, εἰς τῶν μᾶλλον περικυβερμένων τοῦ τό-
που καὶ τῆς ἐποχῆς, ὅστις ἐδαπάνη τὰς περισ-
σεύσασ μετὰ τὰς οἰκιακὰς ἐργασίας ὥρας του,
εἰς μελέτην ἢ εἰς διδασκαλίαν τῆς μονογενοῦς
θυγατρὸς του Τασοῦς, ἀπορούγων ὅσον ἡδύνατο
πᾶσαν σκέψιν, καὶ μὴ κοινωνῶν εἰμὴ ὁσάκις ἀ-
φουκτος ἀνάγκη τὸ ἀπῆτει. Ὁ μονήρας αὗτος καὶ
φιλοσοφικός βίος, συνεβίβζετο ἔχει μόνον μὲ τὸν
ἥσυχον καὶ ἀνεξάρτητον χαρακτῆρά του, ἀλλὰ καὶ
μὲ τὴν ἐποχὴν εἰς ἣν ἔτυχε ζῶν, ἐποχὴν ταπει-
νώσεως καὶ δακρύων, ἐκ τῶν σπανιωτάτων βέβαια
εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ιστορίας.

Τὴν ἵππειον καὶ σχεδὸν ἅπικαν τὴν λουπήν
ἠλλάδα ἐδίδαξε ὁ ἐκ Τεμπελὲν βεζύρης Ἄλῆς.
Ἡ διήγησις τῶν ἀνομιμάτων τοῦ διασῆμου τοῦ-
του τέρατος δὲν εἶναι ἔργον ἡμέτερον· γραστοῦ-
μεν, μ' ὄλον τοῦτο, πρὸς εὐκρινεστέρην κατάληψιν
τοῦ διηγήματός μας, νὰ διαγράφωμεν ἐν ὀλίγοις
τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Οἱ γλυκῆς τῆς κοινωνίας δεσμοί, ὧν σκοπὸς
κύριος εἶναι ἡ πρὸς εὐάρεστον ὑπαρξίν ἀμοιβαία
βοήθεια, δὲν ἦσαν εἰμὴ φοβερά δεσμὰ ὧν τὸ ἀ-
κρον ἐκράτει ὁ θηριωδέστερος ἔσως τῶν τυράννων

ὁδὸς ἡ ἀνθρωπίνη φύσις παρήγαγεν. Αὐτὸς οὐδὲν
κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του ἐσθλάσθη, οὐ-
δενὸς ἐφείσθη ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ κορσοῖ ἢ καὶ τὸ
ἐλλάχιστον πάθος του. Ἡ ἰδιοκτησία, ἡ τιμὴ, ἡ ζωὴ,
ἡ φιλία, τὸ φίλτρον ἢ ὁ ἔρωσ, ἡ θλίψις, ὁ πόνος ἢ
ἡ ἀγωνία, τὰ πάντα καταπειθήθησαν ἢ ἐθεδωλόθη-
σον παρ' αὐτοῦ. Σύνταγμα τοῦ ὑπῆρξεν ὁ τρόμος ἢ
ἡ διαφορὰ, καὶ νόμον ἐθεώρει τὴν ἄλογον θέλησιν
του. Ἰπὸ τοιοῦτον ἄρχοντα τὸ πᾶν ἐξηχερώθη, κα-
θῶσον συνταράξας τὸν βόρβορον, ἀνέσυρε τὰ καθάρ-
ματα, ἅτινα ἐδίδασκον ἢ μᾶλλον ἐπέβαλον τὴν κα-
κουργίαν ἀντὶ τῆς ἀρετῆς. Ἡ ἀμοιβαία πίστις, ἡ
εὐλικρίνεια, ἡ εὐθύτης καὶ ἡ αἰδώς, ἀντικατεστάθη-
σαν ἀπὸ τὸν δόλον, τὴν ὑποκρισίαν, τὴν ὑπουλό-
τητα καὶ τὴν ἀναίδειαν· τὸ πᾶν ἐξευτελίσθη. Ὁ
δὲ ἀπιστος ἐωσφόρος, καταφρονῶν θεοῦ τε καὶ ἀν-
θρώπου, ἐπέβαλλε τὴν θέλησιν, τὰ πάντα καὶ τὰς
παραφορὰς του, καὶ ἐζήτει, κολυμβῶν εἰς αἷμα καὶ
ἀνομιᾶς, νὰ παρατείνῃ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου κατὰ
τῆς συντομίας τοῦ ὅποιου διεμαρτύρητο.

Ἡ σύζυγος τοῦ Δημητρίου Σινᾶ, γυνὴ ἐνόρετος
καὶ ἀξία αὐτοῦ, συνεμερίζετο τοὺς πρὸς ἀνατροπὴν
ἀγῶνας τοῦ συμβίου τῆς διδάσκουσα εἰς τὴν θυγα-
τέρα τὰ τῆς οἰκιακῆς οἰκονομίας, καὶ χειροτεχνή-
ματα. Τοῦ δὲ πατρὸς αἱ διδασκαλίαι ἀπέβλεπον
μᾶλλον τὴν τοῦ νοδὸς καλλιέργειαν. Ἐδίδασκε δὲ εἰς
αὐτὴν ὁ πατήρ τὴν πάτριον γλῶσσαν, τὴν Ἰταλι-
κὴν, ἐν χρῆσει τότε παρ' ἡμῖν κατὰ προτίμησιν,
καὶ τινα ἄλλα μαθήματα ἐν οἷς καὶ φωνητικὴν μου-
σικὴν κατὰ θεωρίαν· ἀλλὰ τοιαύτη ἦτο ἡ εὐφροσύνη,
ἢ τε εὐστροφος καὶ μελωδικὴ τῆς νεάνιδος φωνῆς,
ὥστε τὰ μαθήματα ταῦτα ταχέως κατέστησαν ἀνε-
πάρκη. Ἡ Τασοῦ συνεπλήρωσεν ἡδὴ τὸ 16 ἔτος
τῆς ἡλικίας τῆς. Τὸ σῶμα αὐτῆς ἦτον εὐδὴ ὡς ἡ
κυπάρισσος καὶ λιγυρὸν ὡς λευκὴ ὑπὸ ζεφύρου κί-
μαινομένη. Ἡ κεφαλὴ τῆς ἀβρενωποῦ καλλονῆς τῆς
περικουμμεῖτο ὑπὸ κισσανογρόου καὶ μελανῆς κό-
μης, καὶ ὠρᾶζετο ἀπὸ δύο ἀμυδαλοειδεῖς ὀφθαλ-
μούς, ἐμφαίνοντας συνάμα διάνοιαν καὶ ἔρωτα· ἐ-
δύνατό τις δὲ μὲ τὸν Ἀνακρέοντα νὰ εἴπῃ ὅτι τὰ
ὑπὸ τὴν κάμπτουσαν συμμετρικὴν αὐτῆς ῥινὰ ὑπο-
μαιδιώντα χεῖλη τῆς ἐπρωκόλου φιλήματα, ἐνῶ
αἱ πικραὶ αὐτῆς ὑπέκρυπτον ὑπὸ διαφανεστάτην
ἐπιδερμίδα τῆς αἰδοῦς τὰ βόδα. Ἀπὸ δὲ τὸ σύν-
ολον τῶν χαρακτῆρων τοῦ προσώπου τῆς διεκρίνει-
το προσεκτικὸς παρατηρητῆς τὰς κυριώτερας ψυχι-
κὰς αὐτῆς ιδιότητας. Ἡ εὐλικρίνεια, τὸ ἀποφασι-
στικὸν καὶ τὸ σκεπτικὸν ἐμφανῶς ἐξωγαροφούντο
ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς· ἡ δὲ ἀξέλειά τῆς ἐδείκνυεν
ὅτι οὐδὲ ἔχνος ματαιότητος καὶ υπερβολῆς ἐνεφύ-
λευεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς. Περιποιητικὴ καὶ ἐλεή-
μων εὐήθευε περιστάσιν ἵνα μεταδώσῃ τὰ ἐκ τῶν
μικρῶν αὐτῆς οἰκονομιῶν καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦτο
ἀποταμιεύουσα· οὐδέποτε ἐξητήσατό τις ματαιῶς
τὴν συνδρομὴν τῆς, οὐδέποτε πᾶσχων ἀπῆλθεν ἀπερι-
ποίητος. Ποσάκις, ἵνα φανῇ χρησῖμος, διέκοψεν ἀμέ-
λως τὰς πρόσφιλοστάτας αὐτῆς ἀσχολίας, ἡ ἔσπε-
ρήθη δωρήσασα ἀγαπητῶν εἰς αὐτὴν ἀντιλαμβάνου-

τὸς ἢ τοιαύτη μου ἀνησυχία. Αἰσθάνομαι ὅτι κακὸν τι
μαζ ἐπαπειλεῖ, ἐνῶ τὸν λόγον τοῦ αἰσθήματος τοῦ-
του ἀγνοῶ. Ἐν τοσοῦτῳ ἀκούσε τὸ δνειρὸν μου.
Ἐνῶ ἐγὼ, σὺ καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ Τασοῦ ἐκκ-
θήμεθα ἐδῶ εἰς τὸ ἐξώστεγον τοῦ οἴκου μας, ἐ-
φάνη μακρόθεν πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενον σῶμά τι φω-
τοφόρον ὃ καὶ ἤξανε ἐφ' ὅσον προσήρχετο· κατ'
ἀρχὰς τὸ ὑπέλαβον ὡς φωσφορικὸν τι τῆς ἀτμο-
σφαιρῆς γέννημα· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίασε, διέκρινα ἐπὶ
τέλους ὅτι ἦτο ζῶον τοιοῦτον οἷον ποτὲ δὲν ἐφάν-
τάσθην ὑπόθεσε, ὅφιν ἐκ τῶν μεγίστων, ὡς τὸν
καλούμενον Βόα, ἔχοντα καραλὴν ὑάλης καὶ φέρον-
τα ὡς προσοσπίδα πόδα τίγριτος καθωπλισμένον
μὲ πυρίνους ὀνυχας. Ὁ λαίμηδς αὐτοῦ ἔφερεν ἀντὶ
χαίτης πλὴθὺν ὄρειν, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀντὶ ὀρθυλ-
μοῦ εἶχον πυρίνον ὄφην, τὸ δὲ σῶμα τοῦ θηρίου
ἀντὶ τριχῶν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀπειρίαν σφαλῶν
ἐκπεμπόντων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φωσφορικὴν τινα
πόλλουσαν ἀνυλαμπήν. Τὰ ἔρπετα ταῦτα τῆς τε
χαίτης καὶ τοῦ σώματος ἀπετραφέμενα εἰς τὸν ἀέ-
ρα, ἐγέννον περὶ τὸ τέρας λυμπεροῦσιν ἀτρομοφάν-
τῶν ἢ διακρίνετο ἐκείνο εὐκρινεστάτα. Ἀφοῦ δὲ ἀρ-
κστά εἰς ἡμᾶς ἐπλησίασεν, ἐσταμάτησεν, ἐξέτεινε
βαθμυρῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐστήλωσεν ἐπὶ μι-
κρὸν ὃν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου πεκυρατωμένον
κρυστάλλινον ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὴν φιλότατην Τασοῦ.
Ἄβνης ἀνασηκῶναι τὴν κεφαλὴν, ἀνοίγει φρικαλέον
τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἐξερευγεται κατ' ἡ-
μῶν χειμαρρὸν φλογῶν ποικιλοχρόων καὶ λαμπυρῶν·
κατὰ δὲ τὴν φρικώδη ταύτην στιγμήν δὲν ἐνοῶ
ὅποια δυνάμεις μὲς ἀπεμάκρυνε τῆς οἰκίας, ἐνῶ ἡ
κὴρ μου ἐγένετο παρανάλαμα τοῦ πυρός· ἡ ἀπο-
μάκρυνσις ἡμῶν προκαλουμένη ὑπὸ κρότου δυνά-
μειος ἐξηκολούθησεν ἕως οὗ καὶ ὀθρίον καὶ κατοικία
ἐγένοντο ἀφανῆ. Τότε ἔντρομος ἐξὕπνουσα· αἱ ὀφθαλ-
μοί μου ἐστράφησαν πρὸς τὰς ἀγίας εἰκόνας ὧν ἡ
καθύλα τὴν στιγμήν ἐκείνην κατὰ σύμπτωσιν ἐ-
σθυνεν μετ' οὐ πολὺ ἐσηκῶθην τῆς κλίνης κατὰ τὸ
σύνθετες, διότι εἰς μάτην ἔπασχον ν' ἀναλάβω
τὸν ὕπνον ὃς μετὰ τὸ ὄναρ μ' ἐγκατέλιπεν ἀνεπι-
στρεπτι.

ἡ τοιαύτη μου ἀνησυχία. Αἰσθάνομαι ὅτι κακὸν τι
μαζ ἐπαπειλεῖ, ἐνῶ τὸν λόγον τοῦ αἰσθήματος τοῦ-
του ἀγνοῶ. Ἐν τοσοῦτῳ ἀκούσε τὸ δνειρὸν μου.
Ἐνῶ ἐγὼ, σὺ καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ Τασοῦ ἐκκ-
θήμεθα ἐδῶ εἰς τὸ ἐξώστεγον τοῦ οἴκου μας, ἐ-
φάνη μακρόθεν πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενον σῶμά τι φω-
τοφόρον ὃ καὶ ἤξανε ἐφ' ὅσον προσήρχετο· κατ'
ἀρχὰς τὸ ὑπέλαβον ὡς φωσφορικὸν τι τῆς ἀτμο-
σφαιρῆς γέννημα· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίασε, διέκρινα ἐπὶ
τέλους ὅτι ἦτο ζῶον τοιοῦτον οἷον ποτὲ δὲν ἐφάν-
τάσθην ὑπόθεσε, ὅφιν ἐκ τῶν μεγίστων, ὡς τὸν
καλούμενον Βόα, ἔχοντα καραλὴν ὑάλης καὶ φέρον-
τα ὡς προσοσπίδα πόδα τίγριτος καθωπλισμένον
μὲ πυρίνους ὀνυχας. Ὁ λαίμηδς αὐτοῦ ἔφερεν ἀντὶ
χαίτης πλὴθὺν ὄρειν, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀντὶ ὀρθυλ-
μοῦ εἶχον πυρίνον ὄφην, τὸ δὲ σῶμα τοῦ θηρίου
ἀντὶ τριχῶν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀπειρίαν σφαλῶν
ἐκπεμπόντων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φωσφορικὴν τινα
πόλλουσαν ἀνυλαμπήν. Τὰ ἔρπετα ταῦτα τῆς τε
χαίτης καὶ τοῦ σώματος ἀπετραφέμενα εἰς τὸν ἀέ-
ρα, ἐγέννον περὶ τὸ τέρας λυμπεροῦσιν ἀτρομοφάν-
τῶν ἢ διακρίνετο ἐκείνο εὐκρινεστάτα. Ἀφοῦ δὲ ἀρ-
κστά εἰς ἡμᾶς ἐπλησίασεν, ἐσταμάτησεν, ἐξέτεινε
βαθμυρῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐστήλωσεν ἐπὶ μι-
κρὸν ὃν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου πεκυρατωμένον
κρυστάλλινον ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὴν φιλότατην Τασοῦ.
Ἄβνης ἀνασηκῶναι τὴν κεφαλὴν, ἀνοίγει φρικαλέον
τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἐξερευγεται κατ' ἡ-
μῶν χειμαρρὸν φλογῶν ποικιλοχρόων καὶ λαμπυρῶν·
κατὰ δὲ τὴν φρικώδη ταύτην στιγμήν δὲν ἐνοῶ
ὅποια δυνάμεις μὲς ἀπεμάκρυνε τῆς οἰκίας, ἐνῶ ἡ
κὴρ μου ἐγένετο παρανάλαμα τοῦ πυρός· ἡ ἀπο-
μάκρυνσις ἡμῶν προκαλουμένη ὑπὸ κρότου δυνά-
μειος ἐξηκολούθησεν ἕως οὗ καὶ ὀθρίον καὶ κατοικία
ἐγένοντο ἀφανῆ. Τότε ἔντρομος ἐξὕπνουσα· αἱ ὀφθαλ-
μοί μου ἐστράφησαν πρὸς τὰς ἀγίας εἰκόνας ὧν ἡ
καθύλα τὴν στιγμήν ἐκείνην κατὰ σύμπτωσιν ἐ-
σθυνεν μετ' οὐ πολὺ ἐσηκῶθην τῆς κλίνης κατὰ τὸ
σύνθετες, διότι εἰς μάτην ἔπασχον ν' ἀναλάβω
τὸν ὕπνον ὃς μετὰ τὸ ὄναρ μ' ἐγκατέλιπεν ἀνεπι-
στρεπτι.

Γ'

Ὁ βόδοχρος τῆς ἡοῦς μανθῶας ἠρανίζετο ἀπὸ
τὴν ἐπὶ τὰ ὄρη ἦλιον, ὃς μὲ ἀκτίνης εἰσέει χλιαρὰς
ἐλάμπρυνε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐνῶ τῆς σελήνης ἡ ὠ-
χρὰ καὶ στάσιμος ἐπὶ τοῦ στερεώματος παρουσία,
ἐγνωστοποιεῖ προφανῶς εἰς τοὺς ὀνητοὺς τὴν ἐπου-
ράνιον ἱεραρχίαν. Ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρειν ἐφαί-
νοντο διαφανῆ τινα νέφη, ἀνιπτόμενα πρὸς οὐρα-
νὸν ὡς κηπὸς ἐναρέστου εἰς τὸν φοῖβον θυσίας.
Τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἐξώστεγον τῆς κατοικίας τοῦ Δε-
μητρίου, συμμετέχον τῶν κατὰ μυριάδας ἐξακον-
τιζόμενων εἰς τὸ σύμπαν χροσῶν τοῦ ἡλίου βελῶν,
ἡστράπτει ἡδὴ, τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἐντὸς γαστρῶν μυρο-
βολούντα ἀνθη ἠνοίγοντο πρὸς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡ-
λίου, καὶ τὰ κελαδούντα πτηνὰ πτερυγίζοντα ἀπέ-
σειον τὴν ὀρεάν τῆς παραλούσεως νυκτός.

Τότε καὶ ἡ ἄγρυπνος οἰκοδόσποινα, φέρουσα πο-
τιστήριον πλήρες ὕδατος διαυγούς, ἐπότιζε τὰ
κατὰ στογιὸν κείμενα ἐκείνα ἀνθη, ὧν τὰ γλυκεῖα
χρῶματα ἐποικιλίοντο ἐπὶ μᾶλλον ὑπὸ τῶν πρώ-
των τοῦ ἡλίου ἀκτίνων.

Ὁ ἀγροτικός βίος, στερούμενος τῶν ἐν ταῖς πό-
λεσιν ἐνασχολήσεων, καθιστᾷ σοβαρώτατα καὶ τὰ
μᾶλλον ἀτήμηντα. Τοῦτου ἕνεκα καὶ ἡ ποτίζουσα
τοσοῦτον ἐνάκυπτεν εἰς τὸ ἔργον τῆς καὶ εἰς τὴν πα-
ρατήρησιν μικρῶν τινων ἀνθολογικῶν φαινομένων,
ὥστε οὐδὲ ὡς ἐνόησεν ἀνθρώπων ὀπισθεν αὐτῆς ἐλ-
θόντα. Ἄβνης αἰσθάνεται χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἄμου τῆς,
καὶ στραφεῖσα βλέπει τὸν σύζυγόν τῆς σύννον καὶ
εὐθραυπέτερον τοῦ συνήθους.

— Τί τρέχει, Δημήτριε; ἠρώτησεν ἀπορούσα.

— Γύναι! ἀπεκρίθη ὁ σύζυγος, δεισιδαίμων ὡς
γνωρίζεις δὲν εἶμαι, ἀλλὰ τὸ δνειρον ὃ εἶδον ταῦ-
την τὴν νύκτα, σὲ βεβαίῳ ὅτι μὲ ἐπροξένησε τοῦ-
σάτην ἐντύπωσιν καὶ ἀφήκε τοσαύτην εἰς τὴν καρ-
δίαν μου θλίψιν, ὥστε ἤρπια ν' ἀμφιβάλλω ἐάν
πρέπη ἢ ὄχι νὰ πιστευέται τῶν ὀνειρῶν ἢ ἐρημη-
νεῖα.

— Παράδοξον τοῦτο... νὰ βλέπω σήμερον κατὰ
πρῶτον σὲ τὸν φιλοσοφούντα ν' ἀμφιβάλλης περὶ
πραγμάτων ἢ ἐθεώρησας πάντοτε ἀνάξια προσοχῆς.
Ἢ! Δημήτριε! Δημήτριε! ὅποια ὁ ἀνθρώπος ἀ-
γνοεῖ! καὶ ὅπόσους μυστηριώδεις νόμους τῆς θεῆς
προνοίας ποτὲ δὲν θὰ ἀνακαλύψῃ. Ἄς ἀκούσωμεν,
τί εἶδες; ἐπειδὴ πολλακίς δυσάρεστον δνειρον προ-
μηνεῖ ἀγαθῶ.

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν μ' ἐ-
προξένησεν εἶναι λίαν δυσάρεστος· δὲν ἐνοῶ πῶθεν

ἡ τοιαύτη μου ἀνησυχία. Αἰσθάνομαι ὅτι κακὸν τι
μαζ ἐπαπειλεῖ, ἐνῶ τὸν λόγον τοῦ αἰσθήματος τοῦ-
του ἀγνοῶ. Ἐν τοσοῦτῳ ἀκούσε τὸ δνειρὸν μου.

Ἐνῶ ἐγὼ, σὺ καὶ ἐν μέσῳ ἡμῶν ἡ Τασοῦ ἐκκ-
θήμεθα ἐδῶ εἰς τὸ ἐξώστεγον τοῦ οἴκου μας, ἐ-
φάνη μακρόθεν πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενον σῶμά τι φω-
τοφόρον ὃ καὶ ἤξανε ἐφ' ὅσον προσήρχετο· κατ'
ἀρχὰς τὸ ὑπέλαβον ὡς φωσφορικὸν τι τῆς ἀτμο-
σφαιρῆς γέννημα· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίασε, διέκρινα ἐπὶ
τέλους ὅτι ἦτο ζῶον τοιοῦτον οἷον ποτὲ δὲν ἐφάν-
τάσθην ὑπόθεσε, ὅφιν ἐκ τῶν μεγίστων, ὡς τὸν
καλούμενον Βόα, ἔχοντα καραλὴν ὑάλης καὶ φέρον-
τα ὡς προσοσπίδα πόδα τίγριτος καθωπλισμένον
μὲ πυρίνους ὀνυχας. Ὁ λαίμηδς αὐτοῦ ἔφερεν ἀντὶ
χαίτης πλὴθὺν ὄρειν, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἀντὶ ὀρθυλ-
μοῦ εἶχον πυρίνον ὄφην, τὸ δὲ σῶμα τοῦ θηρίου
ἀντὶ τριχῶν, ἐκαλύπτετο ἀπὸ ἀπειρίαν σφαλῶν
ἐκπεμπόντων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς φωσφορικὴν τινα
πόλλουσαν ἀνυλαμπήν. Τὰ ἔρπετα ταῦτα τῆς τε
χαίτης καὶ τοῦ σώματος ἀπετραφέμενα εἰς τὸν ἀέ-
ρα, ἐγέννον περὶ τὸ τέρας λυμπεροῦσιν ἀτρομοφάν-
τῶν ἢ διακρίνετο ἐκείνο εὐκρινεστάτα. Ἀφοῦ δὲ ἀρ-
κστά εἰς ἡμᾶς ἐπλησίασεν, ἐσταμάτησεν, ἐξέτεινε
βαθμυρῶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, καὶ ἐστήλωσεν ἐπὶ μι-
κρὸν ὃν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου πεκυρατωμένον
κρυστάλλινον ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὴν φιλότατην Τασοῦ.
Ἄβνης ἀνασηκῶναι τὴν κεφαλὴν, ἀνοίγει φρικαλέον
τὸ στόμα καὶ ἀπὸ τοῦ φάρυγγος ἐξερευγεται κατ' ἡ-
μῶν χειμαρρὸν φλογῶν ποικιλοχρόων καὶ λαμπυρῶν·
κατὰ δὲ τὴν φρικώδη ταύτην στιγμήν δὲν ἐνοῶ
ὅποια δυνάμεις μὲς ἀπεμάκρυνε τῆς οἰκίας, ἐνῶ ἡ
κὴρ μου ἐγένετο παρανάλαμα τοῦ πυρός· ἡ ἀπο-
μάκρυνσις ἡμῶν προκαλουμένη ὑπὸ κρότου δυνά-
μειος ἐξηκολούθησεν ἕως οὗ καὶ ὀθρίον καὶ κατοικία
ἐγένοντο ἀφανῆ. Τότε ἔντρομος ἐξὕπνουσα· αἱ ὀφθαλ-
μοί μου ἐστράφησαν πρὸς τὰς ἀγίας εἰκόνας ὧν ἡ
καθύλα τὴν στιγμήν ἐκείνην κατὰ σύμπτωσιν ἐ-
σθυνεν μετ' οὐ πολὺ ἐσηκῶθην τῆς κλίνης κατὰ τὸ
σύνθετες, διότι εἰς μάτην ἔπασχον ν' ἀναλάβω
τὸν ὕπνον ὃς μετὰ τὸ ὄναρ μ' ἐγκατέλιπεν ἀνεπι-
στρεπτι.

Τότε καὶ ἡ ἄγρυπνος οἰκοδόσποινα, φέρουσα πο-
τιστήριον πλήρες ὕδατος διαυγούς, ἐπότιζε τὰ
κατὰ στογιὸν κείμενα ἐκείνα ἀνθη, ὧν τὰ γλυκεῖα
χρῶματα ἐποικιλίοντο ἐπὶ μᾶλλον ὑπὸ τῶν πρώ-
των τοῦ ἡλίου ἀκτίνων.

Ὁ ἀγροτικός βίος, στερούμενος τῶν ἐν ταῖς πό-
λεσιν ἐνασχολήσεων, καθιστᾷ σοβαρώτατα καὶ τὰ
μᾶλλον ἀτήμηντα. Τοῦτου ἕνεκα καὶ ἡ ποτίζουσα
τοσοῦτον ἐνάκυπτεν εἰς τὸ ἔργον τῆς καὶ εἰς τὴν πα-
ρατήρησιν μικρῶν τινων ἀνθολογικῶν φαινομένων,
ὥστε οὐδὲ ὡς ἐνόησεν ἀνθρώπων ὀπισθεν αὐτῆς ἐλ-
θόντα. Ἄβνης αἰσθάνεται χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἄμου τῆς,
καὶ στραφεῖσα βλέπει τὸν σύζυγόν τῆς σύννον καὶ
εὐθραυπέτερον τοῦ συνήθους.

— Τί τρέχει, Δημήτριε; ἠρώτησεν ἀπορούσα.

— Γύναι! ἀπεκρίθη ὁ σύζυγος, δεισιδαίμων ὡς
γνωρίζεις δὲν εἶμαι, ἀλλὰ τὸ δνειρον ὃ εἶδον ταῦ-
την τὴν νύκτα, σὲ βεβαίῳ ὅτι μὲ ἐπροξένησε τοῦ-
σάτην ἐντύπωσιν καὶ ἀφήκε τοσαύτην εἰς τὴν καρ-
δίαν μου θλίψιν, ὥστε ἤρπια ν' ἀμφιβάλλω ἐάν
πρέπη ἢ ὄχι νὰ πιστευέται τῶν ὀνειρῶν ἢ ἐρημη-
νεῖα.

— Παράδοξον τοῦτο... νὰ βλέπω σήμερον κατὰ
πρῶτον σὲ τὸν φιλοσοφούντα ν' ἀμφιβάλλης περὶ
πραγμάτων ἢ ἐθεώρησας πάντοτε ἀνάξια προσοχῆς.
Ἢ! Δημήτριε! Δημήτριε! ὅποια ὁ ἀνθρώπος ἀ-
γνοεῖ! καὶ ὅπόσους μυστηριώδεις νόμους τῆς θεῆς
προνοίας ποτὲ δὲν θὰ ἀνακαλύψῃ. Ἄς ἀκούσωμεν,
τί εἶδες; ἐπειδὴ πολλακίς δυσάρεστον δνειρον προ-
μηνεῖ ἀγαθῶ.

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν μ' ἐ-
προξένησεν εἶναι λίαν δυσάρεστος· δὲν ἐνοῶ πῶθεν

προσεκάλει αὐτὸν εὐπροσηγόρως ἕνα ἐπὶ τὸν ἐξώ-
στην τάχιστα ἀναβῆ.

— Στάσου, ὦρ' ἀδελφί, νὰ δέσω τ' ἄλογο κ' ὕ-
στερα νὰ σφιγταγκαλιασθούμε, ἀπήνητην ὃ ἐπὶ
παρκαμμένον πασσάλου περιτυλίξω τὴν ἄκρην
τοῦ σχοινίου. Ἔνας Θεὸς τὸ ζεύρει ἀν' ἡ καρδιά
μου σ' ἐπεθύμασε νὰ καταλάβῃς, ἡ ψυχὴ δὲν μοῦ
βάσταζε νὰ εὐγῶ εἰς τὸ Λιμπόχοβο χωρὶς νὰ περᾶσω
δῶθε.

Τὸν Μουσταφᾶ ἀφήκαμεν περὶ τὴν ἔναρξιν τῆς
διηγήσεώς μας, διευθυνομένοι πρὸς τὸ Λιμπόχοβο,
νῦν δὲ βλέπομεν αὐτὸν ἐλθόντα εἰς κατοικίαν γνω-
ρίμου, ἡ καί τι πλέον, τοῦ Δημητρίου Σινᾶ. Ἦναι
περιέργος τῷ ὄντι ἡ σύμπτωσης ἧτις ἐσχέτισεν τὸν
Τουρκαλθανὸν τοῦτον μετ' τὴν οἰογένειαν ἐν τῷ τὸν
ὑποδέχονται τοσοῦτον ἀσμένως.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΒΛΑΔΑΙ ΒΙΣΑΓΓΟΥΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΙΒΡΓΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΟΦΟΡΟΥ ΚΕΡΧΡΟΥ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.

— 000 —

Τὸ φυτὸν τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν οἰογένειαν τῶν
πιτηρῶν, καὶ εἶναι σχεδὸν καθ' ὅλα ὁμοιον τῷ κοινῷ
κέγγρῳ (καλαμπάκιον), μὲ μόνην τὴν διαφορὰν εἶ-
ναι ὁ στάχυς αὐτοῦ, ἐκ μελανῶν κόκκων συγκεῖμενος,
γίνεται πολὺ μεγαλήτερος καὶ πυκνότερος, καὶ ὁ
καυλὸς τοῦ πολὺ παχύτερος, ὁσάκις καλλιεργηθῆ
εἰς γῆν γόνιμον καὶ δροσεράν.

Περὶ τῆς ἀρχῆς Ἀπριλίου τοῦ 1856, ἐκαλλιε-
ργήθη δεκάμετρος πρᾶσιὰ γῆς ἐν τῷ κήπῳ τῆς Γεωρ-
γικῆς σχολῆς Τριουβῶς, καὶ ἐσπάρη ἐπ' αὐτῆς 5 πε-
ρίπου ὀκάδας ἀποσυντεθειμένου φυτικῶν λίπης, τὸ
ἅσιον συνθεβαρῖσθη μετὰ τοῦ χώματος τῆς ἐπι-
φανείας, πρὸς ἐξίσωσιν αὐτῆς.

Ἡ αὐτὴ δὲ γῆ ἦτο καὶ πρὸ δύο μηνῶν βυθῆος
καλλιεργημένη, κελῶς διηρημένη καὶ κοπρισμένη.

Περὶ δὲ τὴν 15 τοῦ μηνὸς τούτου, διηρέθη ἡ
πρᾶσιὰ εἰς αὐλάκια τεσσαρῶν ἐκατοστῶν βάρους
πεντήκοντα ἑκατοστά ἄλληλων ἀπέχοντα, καὶ ἐ-
σπάρθη εἰς αὐτὰ ἀνὰ δύο κόκκοι εἰς ἑκάστην
θῆσιν, καὶ εἰς 50 ἑκατοστῶν τοῦ Β. πῆχεις μετα-
ξὺ τῶν ἀπόστασιν.

Ἡμέρας δὲ τινεὶ μετὰ τὴν φύτευσιν τῶν σπό-
ρων, ἅμικ' ἅμικ' ἔβρωσαν εἰς τεσσαρῶν περίπου
δακτύλων ὕψος, ἐκαλλίσθη πᾶσα ἡ τῆς πρᾶσιᾶς ἐ-
πιφάνεια καὶ ἐπιμελῶς ἐξεδοτανίσθη. Περὶ δὲ τῆς
πρώτης ἡμέρας τοῦ Ἰουνίου ἐσκαλίσθη καὶ πάλιν,
ὡς πρότερον, ἀφιρέθησαν αἱ ἄδύνατοι καὶ κακῶς
διευθυνομένοι παραφυάδες, καὶ μεθ' ἡμέρας 5 ἐπο-
τίσθη μετρίως ἡ πρᾶσιὰ καὶ ἀφῆθη οὕτω μέχρι τέ-
λους τοῦ ἰδίου μηνός, ὅτε καὶ πάλιν ἐσκαλίσθη καὶ
ἐποτίσθη, ὡς ἀνωτέρω.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην οἱ καυλοὶ ἐπυκνώθησαν

καὶ ἀνυψώθησαν τοσοῦτον, ὥστε τὸ τελευταῖον τοῦ-
το σκαλισμα ἐγένετο μετὰ μεγάλης δυσκολίας, χω-
ρὶς νὰ πληρωθῶσιν ὑπὸ τοῦ σκαλιστηρίου τὰ φυτὰ,
διὸ καὶ ἀφῆθη πλέον ἄνευ τινὸς περιπατήσεως ἡ φυ-
τεία, μέχρι τῆς 20 Ἀυγούστου, καθ' ἣν ἐδόθη τὸ
τελευταῖον πότισμα.

Κατὰ τὴν 20 Σεπτεμβρίου ἐκόπησαν πάντες οἱ
καυλοὶ καὶ ἐκαθαρίσθησαν ἐκ τῶν φύλλων καὶ πάντες
οἱ στάχυς ἀπεκόπησαν. Ἐκάστη ρίζα παρήγαγε 3—4
καυλοὺς, τῶν ὁποίων οἱ κυριώτεροι ὑψώθησαν μέχρι
3—4 μέτρων, καὶ ἡ διάμετρος τοῦ πάρχους τῶν ἑ-
φθασε, κατὰ μέσον ὄρον, μέχρι 5—6 χιλιοστῶν.
Ἐκαστος δὲ τῶν καυλῶν τούτων ἔφερε στάχυν με-
λανόχρουν, περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου ὀριμά-
σκαντα, καὶ ζυγίσαντα κατὰ μέσον ὄρον, 60—80
δράμια.

Οἱ καυλοὶ τοῦ κέγγρου τούτου ἐμπεριέχουσι ζα-
χαρώδη χυμὸν, ἀφθονον ὡς τὸν τοῦ ζαχαροκαλά-
μου διὸ καὶ καθαρίζονται καὶ μασσώμενοι οἱ κόν-
δυλοι τῶν, χύνουσι ἐν τῷ στόματι χυμὸν γλυκύ-
τατον, εὐάρεστον καὶ δραστικόν, κατὰ τὰς ἡμέ-
ρας τοῦ καύσου.

Οἱ κατώτεροι τοῦ καλάμου κόνδυλοι περιέχουσι
πλειοτέραν ζάχαριν, καὶ οἱ ἀνώτεροι βαθμῶδὸν ὀ-
λιγοτέραν, μέχρι τῶν ἀνωτέρων πρὸς τὴν κορυφὴν
κονδύλων, οἵτινες δὲν ἐμπεριέχουσι παντελῶς.

Παρατηρήθη δὲ εἶναι τινὲς τῶν καυλῶν, τῶν ὀ-
ποίων ἡ κορυφὴ εἶχεν ἀποκοπῆ κατὰ σύμπτωσιν ἐν
ᾧρα καλλιέργειας ἢ ἐκ περιέργειας τινῶν μαθητῶν,
δὲν παρήγαγον μὲν στάχυν, ἀλλ' ὁ χυμὸς αὐτῶν
ἦτο πολὺ γλυκύτερος καὶ ἀφθονώτερος. Ἡ περι-
στάσις αὕτη μοι ἔδωκε τὴν ἰδέαν ν' ἀποκόψω, κατὰ
τὸ ἐπόμενον ἔτος, τὰς κορυφὰς πολλῶν καυλῶν,
ὅπως ἐμποδισθῆ ἡ παραγωγὴ τῶν στάχυων, καὶ
συγκριθῆ κατ' ἴσον καυλῶν βάρους καὶ εἰς ὁμοίαν ἐκ-
τῆς ρίζης αὐτῶν ἀπόστασιν, τὸ τε ποσὸν καὶ ἡ εἶ-
δικὴ βαρῦτης τοῦ χυμοῦ τῶν σταχυοφόρων καὶ μὴ
σταχυοφόρων καλάμων, καὶ ἡ ἀναλογία τῆς ζαχα-
ρώδους οὐσίας τῶν, ὅπως ὑπολογισθῆ καὶ ἡ ἐξ ἑκα-
τέρων προερχομένη ὠφέλεια καὶ προτιμηθῆ τὸ συμ-
φερότερον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔφθασα νὰ σπείρω καὶ
κατὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος τὸ φυτὸν τοῦτο καὶ ἐξα-
κολουθήσω τὰς ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐτέρων σπουδαίων
φυτῶν δοκιμὰς καὶ μελέτας μου, ἐνεκα τῆς ἐκ τῆς
σχολῆς ἀπουσίας μου, παρακίλῳ τοὺς καλλιεργή-
σαντας τὴν φυτὸν τοῦτο νὰ πράξωσιν, ὡς ἀνωτέρω,
τὴν δοκιμὴν ταύτην καὶ μετ' εἰδοποιήσωσιν εἰς Ἀ-
θῆνας περὶ τοῦ ἀποτελέσματος.

Μετὰ τὴν ἀποκοπὴν καὶ καθαρίσιν τῶν καλάμων,
ἀπεδείχθη εἶναι ἑκάστη ρίζα ἔδωκε κατὰ μέσον ὄρον
μὴν ὀκτὼ καυλῶν.

Οἱ καυλοὶ οὗτοι πιεσθέντες ἐν τῷ καταστήματι
διὰ τοῦ βαμβάκουμαγκάνου (ἀνεμοδόουρας), ἔδωσαν
τὸ ἡμισυ περίπου τοῦ βάρους αὐτῶν χυμὸν γλυκύ-
τατον, ὅστις καθαρισθεὶς ἀτελῶς πως διὰ τῆς ἀ-
σβέστου, συνεκεντρώθη εἰς πυκνὸν καὶ ὑπόξανθον
σεράπιον, ὅπερ δύναται κάλλιστα ν' ἀντικαταστή-
σῃ τὴν ζάχαριν εἰς τὸν κηφρὸ καὶ τὰ λοιπὰ γλυ-

κόσματα, καὶ μάλιστα εἴταν καθαρισθῆ δι' ἐντελε-
στέρων μέσων καὶ μεθόδων.

Διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ σεραπίου τούτου ὀ-
πελοῖσθη εἶναι, ἡ εἰς τὸν χυμὸν τοῦ νέου τούτου
ζαχαροκαλάμου περιεχομένη ζάχαρη, φθάνει παρ' ἡμῶν
μέχρι τῆς 15 τοῖς ἑκατὸν, ὡς ἐγγιστα, τοῦ
χυμοῦ τούτου.

Τὸ σεράπιον τοῦτο δύναται νὰ τεθῆ καὶ εἰς ἐνζύ-
μοισιν καὶ νὰ δώσῃ, ὡς περὶ τὸ πηκτὸν γλαῦκος, πενή-
κοντα περίπου τοῖς ἑκατὸν ἐκλεκτῷ οἰνοπνεύματος.
Καθ' ἧς ἐποίησα πικρὸν τῆς ἐπι τῆς συγκεντρώσεως
καὶ ἀποφυγρᾶνσεως τοῦ σεραπίου τούτου, πιστεύω
εἶναι διὰ τῶν ἀπαιτούμενων μέσων συγκεντρώμενον
καὶ καθαρίζομενον, δύναται νὰ κρυσταλλωθῆ ὡς τὸ
τοῦ ζαχαροκαλάμου καὶ μετασχηματισθῆ οὕτω εἰς
λευκὴν καὶ γλυκυτάτην ζάχαρην, πολὺ συμφερότε-
ραν τῆς ἐκ τῶν κοκκινωγούλων παραγομένης· καὶ
τῷ κατ' ὄλον τὸ κράτος ἐπέκτασις τῆς καλλιερ-
γείας καὶ παραγωγῆς τοῦ φυτοῦ τούτου, θέλει προ-
καλέσει, κατ' ἀρχὰς μὲν, πολλῶν ἀποσταλακτη-
ρίων, καὶ μετ' ὀλίγον τινῶν ζαχαροποιείων σύστα-
σιν, ἅπερ, ἀναποσπάστως πρὸς μετασχηματίσιν
τοῦ τοσοῦτον ἐπιτυχῶς καὶ εὐθηνῶς παραγομένου
προϊόντος τοῦτου συμβαδίζοντα, θέλουσι συντελέσει
μεγάλως εἰς τὴν πρόδον τῆς γεωργικῆς ἡμῶν βιο-
μηχανίας, καὶ τὴν ζάχαρην ἀφθονώτεραν καὶ εὐθυ-
νοτέραν χορηγήσουσιν (*).

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἀποτελεσμάτων τοῦ φυ-
τοῦ τούτου ἐξήγαγον εἶναι ἐντὸς ἐνός στρέμματος γῆς
δύναται νὰ καλλιεργηθῶσιν 4,000 ρίζαι παράγου-
σαι, κατὰ μέσον ὄρον, καυλοὺς ὀκάδας 4,000, ἡ
τοι 2,000 ὀκ. χυμοῦ καὶ 300 ὀκάδας σεραπίου, ἡ-
τοι 150 ὀκάδας οἰνοπνεύματος, πρὸς δραχμὰς τοῦ-
λάχιστον 2,50.

Τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς καὶ μετασχηματίσεως
τῆς ὕλης ταύτης ὑπελογίσθησαν, κατ' ἀνώτατον
ὄρον, ὡς ἐξῆς:

Τρεῖς ἀρώσεις ἐνός στρέμ. γῆς	δρ.	3	9.
2 θειωνίσματα.		1	2.
600 ὀκάδες κόπρου (καθ' ὑπερ- βολικὴν ὑπόθεσιν εἰς ἐξάντλαϊται τὸ ἡμισυ) πρὸς λεπτὰ		2	6.
Μετακίμισις καὶ διασκόρπισις αὐτῆς			2.
Διαχάραις αὐλάκων διὰ τοῦ αὐ- λοκοπιῶν καὶ σπορά.			2.
2 καὶ ἐνίοτε 3 σκαλισματα, πρὸς ἡμερημ. γυναικῶν τρία, ἀνὰ λεπ. 80)			7, 20.
Ἐκκοπὴ τῶν ἀδυνάτων παραφυά- δων ἡμερημίσθια.		1	80.
3 ποτίσματα ἡμερ. ἀνδρ. 3 ἀνὰ		1	50 4, 50.
Κοπὴ τῶν καλάμ. ἡμερ. γυναικ. 6			4, 80.

(*). Σ. ΠΑΝΔ. Ἐν ταῖς Γαλλικαῖς ἡμερῶσι πολλὰκις ἀνεγί-
μην ἄρθρα περὶ τοῦ χρησιμοῦ τούτου φυτοῦ (sorgho), ὅπερ καλ-
λιεργουμένη καὶ καθ' ἑκάστην ἐκατείνόμενον κατὰ τὴν μεσημβρι-
νήν Γαλλίαν προέχει τὰς ὕρας εἰς ἧς διεκνήθι ἐνταῦθα ὁ ἐπιστή-
μων καὶ φιλογενῆς διευθυντὴς τῆς ἡμετέρας γεωργικῆς σχολῆς.
Καλοῦμαι ἄρα εἰς τοῦτο εἶναι τὴν προσοχὴν τῆς ἐφορείας καὶ τῶν
χαιοκτημόνων.

Κοβάλκινα.	δρ.		2.
Κάθαρσις αὐτῶν ἐκ τῶν φύλ- λων καὶ ἀποκοπὴ στάχυων		4,	40.
Τήναγμα τοῦ σπόρου ἡμερ. 4		3,	20.
Ἐκτίσεις χυμοῦ ἡμερ. ἀνδρῶν 4, καὶ γυναικῶν 5.			10.
Διὰ τὴν συγκεντρώσιν καὶ καθαρίσιν τοῦ χυμοῦ.			
Ἑύλα (εἰς ἐπιργίαις).		20.	
Ἦμερ. γυναικῶν 6. καὶ ἀνδρ. 3.		9,	30.
Ἐνζύμοισις καὶ ἀποσταλάξις.			
Ἑύλα		10.	
Ἦμερ. γυναικῶν 5		7,	50.
Ὀλοκὸν ποσὸν τῶν ἐξόδων.		104,	70.
Ἐσοδα.			
Παραγωγὴ οἰνοπνεύματος ὀκάδες 150 πρὸς δραχ. 2, 50			375.
14,000 στάχυις ἀνὰ δραχμ. σπό- ρου, κατὰ μέσον ὄρον 50, ὀκάδας			175.
1750 πρὸς λεπτὰ 10 φύλλα πρὸς τροφήν τῶν ζῶων ὀ- κάδας 50 ἀνὰ λεπ. 2			10.
Ὀλοκὸν ποσὸν ἐσόδων			560.

Ὁ σπῆρος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ διὰ τὴν κτη-
νοτροφίαν, καθίως καὶ πρὸς παραγωγὴν οἰνοπνεύ-
ματος.

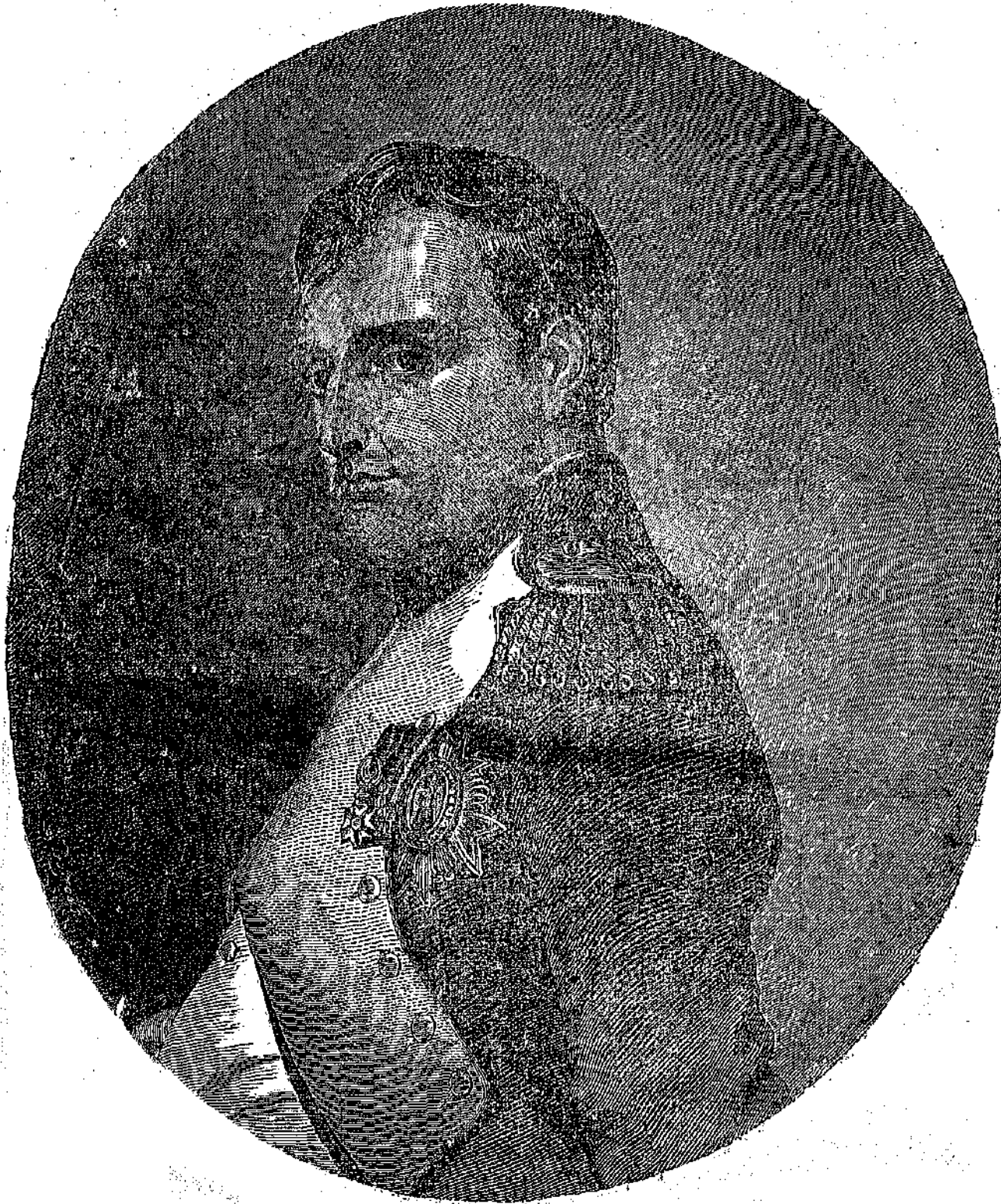
Ἄν δὲ ὁ χυμὸς τοῦ φυτοῦ τούτου, διὰ τῆς προ-
σθήκης τινῶν δαπανῶν, μετασχηματισθῆ εἰς ζάχα-
ρην, καὶ ὑποτεθῆ ὅτι οὗτος θέλει δώσει κατ' ἐλά-
χιστον ὄρον 10 ὀκ(0, ἑκαστον στρέμμα παράξει
καθαρὰς ζαχαρώους ὀκάδας 200.

Ι. Π. ΠΡΩΙΟΣ
Διευθ. τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς.

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ Α'
ΑΝΕΚΔΟΤΑ.

Ὅτε ἦτο εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Ναπολεὼν διέβη
χάριν περιεργείας περὶ τὴν Ἑροῦσαν ἐν ᾧρα ἀμ-
πύτιδος ἐπανερχόμενον ὅμως κατέλαθεν αὐτὸν ἡ
νύξ, καὶ μικροῦ δειν κατεποντίζετο ὑπὸ τῆς πα-
λιθροῦς ὅπως ὁ φαρκῶ. Ἐλεγε δὲ σιωπῶν « εἴαν
ἐπιγύμην ὅποιον ὄρατον θέμα ὀά ἐδιδὸν ἐναντίον
μου εἰς τοὺς ἱεροκήρυκας τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου ».

Ὅτε ἀπέβην εἰς Κάννας (μετὰ τὴν ἐξ Ἑλθῆς ἐπά-
νοδον τὸ 1815), ἔλεγεν ὁ Ναπολεὼν ἐν τῇ νήσῳ
Ἄγιᾳ Ἐλένη, οἱ ἐφημεριδογράφοι ἐδημοσίευσαν ἄρ-
θρα οὕτως ἐπιγραφόμενα Ἄρταρῶν τῶν Βορα-
πάρτου! Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας ἔγραψον 8 ἀρτα-

Ναπολέων Α΄.

τηνδε διασημότητα εισήλθεν εις Γρενόβλην μετά τήσαστε λοιπόν την κοινήν γνώμην εις τας έφης ενδοικου Α. Ναπολέον εισήλθεν εις Λονδίνου, μερίδας και τήσαστε εν τήσαστε ειλικρινήσως έκλήρυτον ο αθεσπείων έδωσαν εις τον Κεραμεικό / Ση

Είς τινα χορόν τής βασιλίσσης τής Νεαπόλεως

αυρία τις φέρουσα προσωπίδα απέκλυψεν ένεκα ζήλοσυπίας προς τινα στρατηγόν του Ναπολέοντος, ότι ή σύζυγός του έπεδούλευε την τιμήν αυτού, τήρουσα σχέσεις μετά του βασιλέως τής Νεαπόλεως. Ο δέ στρατηγός έκμανεις υπέβαλε παράπονα προς τον αυτοκράτορα. Ή! φίλε μου, απεκρίνατο ο Ναπολέων υπομειδών, εάν ανέλαμβανον να διεκδικήσω την τιμήν των εν τή αυλή μου συζύγων, που θα μ' έμενε πλέον κειρός να αναχαιτισθώ εις τας υποθέσεις τής Βυρώπης;

Ο Ναπολέων είχε την μαγίαν να δεικνύη ότι τα πάντα γινώσκει. Εύρισκόμενός ποτε εις Αμιένσην, έδέχθη προσέβειαν παρά τε των Άρχων και των έταιρειών. Είς την προσέβειαν εκπαιδευτικού τινος σώματος είπεν ότι θαυμάζει πώς εις πόλιν μηδέποτε αναδείξαν διακεκριμένους φιλολόγους, υπήρχε, πλην του σώματος τούτου, και ακαδημία φιλολογίας. Τότε εις των προσέβειων απεκρίνατο ότι εις Αμιένσην έγεννήθη ο Δουκάγγιος και ο Γρεσέ. Έλθούσης μετά ταύτα τής προσέβειας τής ακαδημίας, ο Ναπολέων είπεν ότι ή πόλις εκείνη ήτο προσφιλής εις τούς πεπαιδευμένους, διότι έγέννησε δύο μεγάλους άνδρας, τον Δουκάγγιον και τον Γρεσέ. Όλοι εθαύμασαν την σοφίαν του αυτοκράτορος, πλην ενός μόνου, όστις ήτο μέλος και τής προηγουμένης προσέβειας.

ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

κατά του γυναικείου ενδύματος.

Εν Αμερικη, Αγγλία τε και Γαλλία εξεδόθησαν συγγράμματα έν τα πλείστα υπό γυναικών, σπουδαίως κατακρίναντα τα καθ' ήμās γυναικείον ένδυμα, και επίζήτουντα την τροποποίησιν αυτού. Τών συγγραμμάτων τούτων ανάλυσιν έδημοσίευσεν ο Κ. Φιλάρτος Charles, και ταύτην, ως περίεργόν, κοινοποιούμεν ένταύθα χάριν των ήμετέρων Έλληνίδων. Ο σταυροφορικός αυτός πόλεμος είναι παγκόσμιος. Είς την Αυστραλίαν, την Καλλιφορνίαν, την Ισπανίαν, τό Λονδίον, έφημεριδογράφοι, ποιηταί, πολιτικοί, στρατιωτικοί, άριστοκράται, φιλελεύθεροι, νομοθέται, ζωγράφοι, ίατροί, τραπεζομάντις, ενλόγω πάσης τάξεως κοινωνικής μέλη και πάσης αίρέσεως όπαδοί, περι πλείστα άλλα διαφωνούντες, εις έν μόνον συμπέπτουσιν, εις τούτο: ότι αι γυναίκες από τινων έτών ένδύονται άσχημάτατα, ότι εκ τούτου και ή όψις αυτών καθίσταται δυσάρεστος, και ή προσέγγισις κινδυνώδης, και αι κινήσεις άσκαλοί, και ή μεταφορά σχεδόν αδύνατος, και ότι, πρό πάντων, ή; τό πύρ τά φρύγανα, ούτε και αυτά γίνονται και καταναλίσκουσι τό βελάντιον των ταλαιπώρων συζύγων των. » Και ψάλλονται μόν ταύτα καθ' έκίστην από τής υπάτης μέχρι τής νήτης, φωνή όμως βουώντος εν τή έρήμω! Αι καλά μας κυρία φιλοτιμούνται να γίνωσι πλατύτεροι, άσκοσιδέτεροι και ύπερ ποτε δυσανάλογοι. Είς μάτην πάσαι αι άρχαίαι και νεώτεροι γλώσσαι, πάσαι αι φυλαί, πάσαι αι κλάσεις τής κοινωνίας, φριάττανται κατά τού πλάτους και τού μήκους των φουστάντων, αναθεματίζουσι ως έξ ενός στόματος αυτά εις μάτην εξορκίζουσι τας κυρίες να μετριάζουσιν όπωςσύν αυτά και να τα καταστήσωσιν άνθρωπινότερα. Ταύτην την άρχήν κείνται όπ' όψιν μου δύοδεκα συγγράμματα, εις πέντε διαφόρους γλώσσας συντεταγμένα, μίαν έχοντα και την αυτην ύπόθεσιν. Ποίος τά άκούει! Ούτε αι παρακλησεις, ούτε αι σάτυροι, ούτε αυτοί των Αμερικανών οι ύπολογισμοί οι τρανώς αποδείξαντες ότι διά τό πολυδάκτυλον ένδυμα των γυναικείων έχρωσάπησαν οι άνδρες των, ισχύουσι κών προς στιγμήν να συγκινήτωσι τας άνυλγήτους των κρινολινοφόρων καρδιάς. » Και μόν, μαντεύω τί θα έλεγον και προς ήμās τούς άνδρας αι γυναίκες απαντώσαι εις τας καταγορίας μας: « Σεις, κύριοι, θεωρείτε ήμās άσχημούς, ήμείς όμως σας αποπροσαίους και φοβερούς. Οι πόδες σας, περιωρισμένοι εις στενήν φυλακήν, μαύρην συνήθως, και άπολήγοντες εις σανδάλια στιλπνού δέρματος, βροιάζουσι κατάριον και, τί στραβικάταρτα, Θεέ μου! Η κεφαλή σας στεπάζεται από σωλήνας θερμάστρας και από κατακαπνισμένας χύτρας του μαγειρείου, αλίνας εις άλλο δέν χροαί μεύουσι παρά εις τό να σφίγγουσι τό μέτωπόν σας και να τή άσχημίζουσι με γραμμην κοκκίνην, να σας θερμάνωσι και να φέρωσιν άνω κάτω την κόρην σας, τον μόνον τούτον κόσμον τον όποιον σας έδωκεν ο Θεός. Και ή βελάδα σας; θαυμάσιον τρώντι ένδυμα από τό όποιον μόλις απεπάζονται αι πλάται σας, ένδυμα άνωφέλές όπως και τό γελέι σας. Όλόκληροι δέ ο ίλατισμός σας, ή μάλλον ή έλλειψις ίλατίων, διότι φαίνεσθε ως άλλοι Άδάμ, μαρτυρεί τών αντι ύπερ τής έρευρετικής σας δυνάμεως! Είναι και άσμενος και άνόητος; και όχι μόνον αυτό, αλλά τό μόνυ καλοκαίριόν σας ζεσταίνει, τον δέ χειμώνα δέν σας προσυλάττει από τό ψύχος είναι προς τούτοις και πολυδάκτυνος, διότι ταχέως φθείρεται. Αρμόζει άρα εις σας να κατακρίνετε τό ένδυμά μας; Και τί δέν μάς λέγετε; Προχθές έγραψέ τις ήλόκληρον ίερεμιάδα κατά του πλάτους των φουστάντων μας. Σήμερον άλλος μάς μέμφεται ως παραπονουμένους ότι δέν έχομεν άρεστέ να φρεστώμεν, ο ένψ, λέγει, έχομεν, ακούφιας, μαντύλιαι, καπέλλα, τραχηλιάς, σάλια, μανίκια, μανικάκια, και . . . και . . . και . . . ρουστάνια διά τό πρόγευμα, φουστάνια διά τό γεύμα, φουστάνια διά τούς χορούς, φουστάνια διά κάθισμα, φουστάνια διά τήν περίπατον και φουστάνια διά τήν οίκιαν, προς τούτοις φουστάνια του χορού, τής όμιλίας, τής συναναστροφής, του χειμάνος, του

καλοκαιρίου, τοῦ φθινοπώρου, καὶ, διὰ τὸ μὴ πολυ-
λογῶμεν, φουστάνια παντός χρώματος, παντός σχή-
ματος, παντοίας ὕλης, πολυτιμώτατα, φουστάνια
κατάλληλα πρὸς πᾶσαν χρήση καὶ ἐργασίαν, τὰ ὁ-
ποῖα μετὰ χειρὶ ζόμεθα μὲν ἀλλὰ καὶ δὲν ἐργαζό-
μεθα. »

Ἡ ἰδοῦ πάλιν μία Γερμανὶς ἡ ὁποία ἱεροκαρτερῶνται
μὲ λόγους μεταφυσικοῦς τὴν μεταρρύθμισιν τῆς
ἐνδυμασίας μας, καὶ μᾶς προτρέπει νὰ φορέσωμεν
ἀνδρικά, ἐπειδὴ, λέγει, ἐπὶ τὸ θῆλυ ἐπανερχέται εἰς
τὸ ἄβυσσον, τὸ ὑποκαταλείνουν συγγέειται μὲ τὸ ἀντι-
κειμενικόν· φθάνουσι δὲ εἰς τὴν ἀπόλυτον ταυτό-
τητα τοῦ ὄντος ἐρχόμεθα εἰς τὸ οὐκ ἐγὼ διὰ τοῦ
ἐγώ· καὶ ἐν δὲν καταστρεφῆ ἡ παθητικότης τοῦ
ewige weibliche διὰ τῆς ἄβυσσος, δὲν θὰ
γένη οὐδεμία πρόοδος. Ἄλλοι ἄρα οἱ πλατύτερα
εἶναι τὰ φουστάνιά μας. Ἰδοῦ ἐπιστήθη εἰς ὄψου
τακτικὴ ἐφορεία ἔχουσα πρόεδρον, ταμίαν, γραμμα-
τέα, κλητόρας, κλπ., τῆς ὁποίας σιοπῆς εἶναι νὰ
ἐξοντώσῃ τὰ ἀθῶα φουστάνιά μας.

» Ἄς ὑπερασπισθῶμεν λοιπὸν ἐκνῶν, καταφεύ-
γουσιν μάλιστα καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, κατὰ τὸ
παράδειγμα τῆς Γερμανίδος μας. « Δὲν εἴμεθα ἡμεῖς
αἱ γυναῖκες τὰ ἀληθῆ θεορῶμεθα τῆς ἡλικίης; κατα-
στάσεως τῶν λαῶν; Ὅτε ἡ Κ. Ρολάνδ ἐσύνταξεν
εἰς τὴν λέσχην, τὸ ὁποῖον δὲν μὲ ἀρέσει διόλου, ἡ
ἐβιάζεν ἀτάραχος εἰς τὸν θάνατον, ἕπερ θαυμάζω,
ὅταν ἡ Καρλόττα Κορδαί ἐπισκέπτετο τὸν Μαρὰς,
ἐφόρου καὶ αἱ δύο ἐνδύματα ἐλαφρὰ, ἐπιτρέποντα
τὴν ταχύτητα τῶν κινήσεων καὶ τὴν ἐπιχειρήσειν.
Περὶ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν παράδοξός τις γυνὴ, συναρ-
μοζομένη πρὸς τοὺς τότε τρικυμιώδεις καιροὺς, ἡ
Κ. Ὀλυμπία Γκούγη, ἐτύπωσε ταῦτα εἰς τὸ προσι-
γιον ἀθλοῦ τινὸς δράματος τὰ Χερουβείμ κελου-
μένου· «βίβαι γυνὴ καὶ συγγραφεύς· ἔχω ἄρα ἐν
ἐμοὶ τρικυμίας δύο. » Ἡ Ουελλῶδις αὕτη γυνὴ πα-
ρήθη· δὲν τὴν θέλετε πλέον, ζητεῖτε ἄλλο τι κα-
λῆτερον. Δὲν ἀγαπᾶτε λοιπὸν σήμερον νὰ ἐκδεύετε
πολλά; ἰδοῦ ἐξοδεύομεν δὲν εὐχαριστεῖσθε νὰ κερ-
δαίνετε διὰ μίαν καὶ νὰ τὰ ρίπτετε εἰς τὴν θάλασ-
σαν; Σὰς ὑπακούομεν δὲν σὰς ἀρέσει νὰ κρύπτετε
τὸ γελῶν ὑπὸ τὸ σπουδαῖον, τὸ πεφυσιωμένον ὑπὸ
τὸ μεγαλοπρεπές, τὴν ἐνδεῖαν τῶν ἰδεῶν ὑπὸ τὸ
ἀχανές πέλαγος τῶν συστημάτων, τὴν ὑπερβίβου-
τιαν ὑπὸ τὸν χειμῶδον κενὸν φράσεων, εἰς ἕνα
λόγον, τὸ τίποτε ὑπὸ ψευδῆς, νόθον καὶ ἐπίπλαστον
ἐξωτερικόν. Καὶ τί ἄλλο κάνομεν καὶ ἡμεῖς παρὰ
ὡς καλὴ σύζυγος νὰ πατῶμεν τὰ ἔχνη σας καὶ νὰ
σὰς μιμώμεθα; Ἄφετε λοιπὸν τὰ ταλαίπωρα φου-
στάνιά μας, ἐπειδὴ, σὰς τὸ ἐπαναλέγω, ἡμεῖς δὲν
κάνομεν παρὰ ὅ,τι σὰς θέλετε· μήπως τὰ ἦθη σας
εἶναι ἀληθέστερα τοῦ ἐνδύματός μας; »

» Ἡμεῖς δὲ οἱ ἄνδρες, τί θ' ἀπαντήσωμεν εἰς τὰ
ἐπιχειρήματα ταῦτα, εἰς τὸν σωρῆτην τοῦτον συλ-
λογισμὸν τῆς φιλοσόφου γυναικός;

« Βέβαιον εἶναι ὅτι τῶν μεγαλοπρεπῶν καὶ ἡγεμο-
νικῶν φουστάντων σας τὸ κράτος ἐκτείνεται ἀπὸ πε-
ράτων ὡς περάτων τῆς οἰκουμένης, καὶ ὅτι αἱ κραυ-

γαὶ τῶν φιλοσόφων πλαταγοῦσαι συγχρόνως προζε-
νοῦσιν τινὰ θέρυθον ὄμιον πρὸς τὸν τῶν φουστάντων.
Ἐάν καταρθώσῃ νὰ περιορίσῃ τὸ πλάτος τῶν
κάνιστρων τοῦτων τῶν γυναικῶν, θὰ κάμωσιν ἀλκί-
θως ἀνδραγάθημα τοῦ ὁποίου οὐδεὶς μέχρι τῆς σήμε-
ρον ἐγένετο ἀξίος. Ὁ σοφὸς Βὲν Ζόνσων καταμετρετο,
ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, τὰς τότε κυρίας. « Δὲν βλέπω,
ἀνέκραξε, πλέον γυναικῶν καὶ σάρκα ἀνθρωπίνην,
ἀλλὰ στρυγγύλα σύματα! Ἀδικεῖτε ἐκνῶν περι-
βαλλόμενοι μὲ φρούρια ἡραίστεια, φρούρια ἀσχη-
μα ἐνφ' ἑνὶ δὲν εἶναι ἀπόρητος. Ὁλίγον ἔπειτα, ὅτε
ἡ κατὰ τῆς Ἐνετίας συνωμοσία τῶν Ἰσπανῶν συνε-
τάραξε τὴν Εὐρώπην, τὰ κάνιστρα μετεβλήθησαν
εἰς κώδιονας· αἱ γυναῖκες, φουσκῶσι καὶ στρυγγύλα
ἔπις καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ ἡμᾶς ἡμερῶν, παρῶργισαν το-
σοῦτον τὸν πνευματικὸν καὶ δητικὸν Κουσεβέδον,
ὥστε διακαμφιδίτης τὸ πλάτος τῶν φουστάντων
ἠγωνίσθη νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν τὰς Ἰσπανίδας.
Πικρῆσαν εἰς τὴν ἀτύχησιν τοῦ γυναικῆ τὴν ὁποίαν
ἐκλάθων ὁ λαὸς ἀντι κώδιονας ἐκρέμασεν εἰς τὸ μέ-
σον μεγάλης πλατείας. Καὶ ἐξεκαρδιζόντο μὲν αἱ
κωδωνογυναῖκες ἀντιγινώσκουσαι τὴν σάτυραν, οὐχ
ἄττον ὅμως ἐξηκολούθουν στρυγγυλευόμεναι καὶ
πλατυνόμεναι. Αἱ Ἰσπανικαὶ Ἀρχαὶ, αἱ τὰ πάντα
πράττουσαι διὰ κωνοισμῶν καὶ ψηρισμάτων, ἐκα-
ρυνούθησαν τότε τὰ πλατέα φουστάνια, ἀπαρτα-
λάττωσιν ἔπις; καὶ τὸ 1623 παρῶργισαν εἰς τὸ ἀνάθε-
μα μωροκαθὰ καὶ τὰ βρακία τῶν ἀνδρῶν, τὰ ὁποῖα
εἶχον τόσον πλάτος ὥστε μετεβάλλοντο ἀκόπως καὶ
εἰς ὀλόκληρον διπλοθήκην. Ἡ ἱστορία λέγει ὅτι ὁ ἰ-
λιππος ὁ Β', μαθὼν ποτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ δὸν Κάρολος
ἔφερον ἐντός τοῦ ἀπερῆντος βρακίου του πιστόλια δύο,
ἐρῶσθῃ μὴ τὸν φονεῖσθαι καὶ ἐπρόσταξεν νὰ τὸν σκα-
λίωσιν ἐπιμελῶς. Καὶ ἐγκατέλιπον μὲν οἱ ἄνδρες
τὸ 1630 τοὺς σάκκουσ τούτους, τοὺς ἤρπασεν ὅμως
ἀμέσως τὸ γυναικεῖον φίλον καὶ τοὺς οἰκιστοποιήθη.
Ὁ Σουλτὰν ἔφερε σωρὸν μὲν πανίον περὶ τὸ στῆθος,
ὀλίγας δὲ πτυχᾶς περὶ τοὺς πόδας· ἀλλ' οἱ σύγ-
χρονοι τοῦ Μολιέρου, ἀναστήσαντες τὸν Ἰσπανικὸν
συρμὸν τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ἔφε-
ρον εἰς τὸ μέσον τὰ βρακία ἐκείνη καὶ ἀπήλλαξαν
τὰ στῆθη ἀπὸ τὰ πανία. Αἱ Γαλλίδες ὅμως ἐτήρησαν
τὸν μέσον ἔρον μέχρι τῆς ἀντιβασίλειας. Τὸ 1710,
ὡς νὰ παρῶσθῃσαν καὶ αὐταὶ ἀπὸ τὸν ἀτακτον
πυρᾶν τὸν ἀναφλέγοντα τότε τὰς διανοίας, ἀπε-
μακρύνθησαν διὰ μίαν ἀπὸ τὰ ἔρις τοῦ ὄρθου λόγου
καὶ ἀπὸ τὸν φυσικὸν τύπον, καὶ ἤρχισαν νὰ περι-
βάλλωσι τὰ κάλλη των μὲ ψευδαῖς στολισμοὺς,
ὄλτινες προώδευσαν ἀδικήτως κατὰ τε τὸ μέγεθος
καὶ τὸν ὄγκον, καὶ τοσοῦτον ὠρίμασαν ὥστε ὁμοία-
ζον ἄλλοι κολοσσοί. Τὸ 1720, συγγραφεὺς τις ἐν
Ὁλλανδίᾳ, ὅστις ἐκράτει εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν τὰ
πιστήρια τῆς πατρίδος του, οὕτινος ὅμως τὸ ἀθλίον
ἔρος παρεσκευάζε τὰ πλάθη εἰς τὸ νὰ παραδεθῶ-
σιν τὰς μετὰ μιαν ἐπικρατησάσας ἰδέας τοῦ Μον-
τεσκίου καὶ τοῦ Βολταίρου, ἔγραψε ταῦτα· « Τὸ τρο-
μαρὸν πλάτος τῶν βελουστοπλωμένων φουστάντων
αὐξάνει ἀδικήτως. Μετ' ὀλίγον δὲν θὰ χωρῶσιν αἱ

γυναῖκες οὔτε εἰς τὰς ἀμάξια αὐτὰς, ἐκτός μόνον ἀν-
κατασκευασθῶσι τοιζῶται πλατύτεραι καὶ τῶν ὀ-
δῶν. Διατὶ καὶ οἱ νέοι δὲν ἀναστάνουσι τὰ ἀρχαῖα
ἐκείνη σκευὰ; τότε πᾶσα προσέγγισι μεταξύ τῶν
δύο φύλων θὰ γίνῃ ἀδύνατος. » Καὶ ὅμως τὰ φου-
στάνια ἐφούσκωναν ἐπὶ μᾶλλον τὰ ὀχυρώματα μὲ-
να καὶ αἱ ἀντηρίδες ἦτοι τὰ στηρίγματα μεταφέροντο
ποτὲ μὲν δεξιὰ ποτὲ δὲ ἀριστερά, καὶ ἄλλοτε ἀνὰ
πᾶσαν τὴν περιφέρειαν. Καὶ Βολταίρος καὶ Πόπ καὶ
Σουίφτ καὶ Κάννιγκ καὶ Μοντεσκίῶ ἐστράτευσαν
ἀθροῖο ἐπὶ τὰ ὀχυρώματα ταῦτα· ἀλλὰ πάντες συνε-
τρίβησαν πρὸ τῶν ἀπτητῶν ἐκείνων κινούστων.
Ὁ τρομερώτερος τῶν ἐχθρῶν τοῦς ὁποίους ὠνόμασα,
ὁ Βολταίρος, ἐξάπεσε πολλὰκις κατὰ τῶν θηλυκῶν
ὀχυρωμάτων ὀλόκληρον τὸν κρατὸν τῆς δητικῆς του
χλεύης, ἀλλ' εἰς μάτην! Ἐγράφων Μίμωνα τὸν σο-
φόν, ἔλεγεν ὅτι αἱ γυναῖκες τοῦ καιροῦ ἐκείνου α ἔ-
σῆχον ἀντιφρόνως περὶ ἐκνῶν βυβλίαις εἰσοσιστε-
σῶν ποδῶν περιφέρειαν ἔχοντα. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μον-
τεσκίῶ τὰς καταφέρει δεινῶς εἰς τὰς Περσικὰς ἐπι-
στολάς. Ἡ Σορβὸννα αὐτῆ, συμφωνήσασ μὲ τὸν
Βολταίρον καὶ τὸν Μοντεσκίῶ, ἐξῆκόντις τοὺς κε-
ραυνούς της κατὰ τῶν γυναικῶν· ἀλλ' οἱ κεραυνοὶ
οὐδὲ κἄν ἐτσουρούφυσαν τὰ φουστάνια των. Καὶ φι-
λοσοφία καὶ θεολογία ἀπέβησαν ἄρα ὄλιγ ἀνίσχυροι.
» Ἀνωμύοντι φυλλάδιον πραγματευόμενον περὶ
τῶν προβαλλόντων τὴν συνειδήσειν, τυπωθὲν δὲ
τὸ 1728, ἀποδεικνύει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης
οἱ θεοροῦμενοι κατεδικάζον τὴν ὑπερβολικὴν πε-
ριφέρειαν τῶν φουστάντων, ὅπως καὶ σήμερον ὁ Κ.
Δαγκῶνα εἰς τὸ Περὶ τῆς παραδόξιας τοῦ γυναικεῖου
ἐνδύματος κατὰ τὸ 1828 ἔτος. « Εἶναι συγχαρμέ-
νον, ἐρωτᾷ ὁ εὐσεβὴς τοῦ φυλλάδιου συγγραφεὺς, νὰ
φραῖμεν κάνιστρα; Εἶναι κἄν συγχαρμένον καὶ νὰ τὰ
βλέπωμεν; Ἡμεῖς δὲ ἀμφότερα τὰ ζητήματα ταῦτα
ἀποφατικῶς, προσθέτων μὲ ὑπὸς κατανοήσεως καὶ
ἡδυπαθείας συνάμα ὁποῖον θὰ μετχειρίζετο καὶ ὁ
Γαρτούφος· « Βέβαια, τὸ φούσκωμα τῶν κάνιστρων
φέρει ἀμέσως τὸν νοῦν εἰς τὴν γύμνωσιν, καὶ γεννᾷ
ἰδέας καὶ σκέψεις ἀσέμνους αἱ ὁποῖαι μολύνουσι τὴν
φαντασίαν. » Ἀλλ', ὦ καλέμου διδάσκαλε! πολὺ
φοβοῦμαι μήπως ἡ φαντασία σου τοῦ διδάσκοντος
δὲν ἔχη ἀνάγκην νὰ ἰδῇ τὰ φουσκῶτὰ φουστάνια
διὰ νὰ μολυνθῇ. Συμβουλεύθητι ἂν θέλῃς ἕνα κάποιον
ζῶντα, ἄνθρωπον ἀξέειραστον καὶ εὐσεβῆ, ἔχοντα
πολύ, ἀπειρον μάλιστα, πνεῦμα καὶ ὀστρον μέγαν,
ὀστρον πολλὰκις τολμηρώτατον, εὐλαβῆ ὅμως καὶ
γνωρίζοντα κατὰ βάθος τὰ θεολογικὰ καὶ γυναι-
καῖα ζητήματα. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός δὲν φρονεῖ ὅπως
καὶ σὺ· εἰ ἐναντίας, εἰς μίαν τῶν μυθιστοριῶν του
κατεχώρισε περιγραφὴν γαυρισμάτων, ἀνθρωπώ-
την, ὀγκωδωστάτην ὡς φουστάνιον, τῶν μυστικῶν
ἐνδυμάτων περὶ ὧν ὁ λόγος. Τὴν πανοσιότητά του
δὲν σκανδαλίζουσιν ὡς καὶ σὺ αἱ πτυχᾶς ἐκείναι
ἀπὸ τὰς ὁποίας, λέγει, διορῶ ὁ ὀρθάλμῶς τὰ λι-
γυρὰ μέλη βεβαίως μάλιστα βεβαίως τὸ κατ' ἐμὲ
πολλὰ δεινὴν τὴν ὁποίαν δὲν τολμῶ νὰ ἐπιχωρῶσω,
ἐπὶ θέα εἶναι τῶν μαλῶν τούτων ἡ ἀξία.

» Ἐπὶ Κάννιγκος, τὰ κάνιστρα, ποτὲ μὲν πλατυ-
νόμενα, ποτὲ δὲ πιεζόμενα καὶ ἄλλοτε μακρυνόμε-
να, ἐλαττούμενα, κυλιόμενα, γονόμενα ὡσεὶ ἰδιῶ,
κυκλοτερῆ, σεληνία καὶ ἡμικύκλια, ἐξηκολούθουν
σκηπτροῦχα καὶ βασιλεύοντα μετὰ πολλοῦ κράτους.
Ἄλλ' ἡ ἀπαντάσας κατέστρεψεν αὐτά. »

(Ἐπεται τὸ τέλος.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΣΠΥΡΙΔΙΟΝΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρι-
στικῆς, τὸμ. δ'. Ἐν Λονδίῳ, ἐκ τῆς ἐν τῇ κλήρῃ τοῦ Ἐφροῦδ
Ἄέντου τυπογραφίας Φραγκίσκου καὶ Ταυλέρου.
(ἴδι φυλλῶδ. 159. σελ. 408.)

Καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν ἐκνῶν κρίσις περὶ τῆς ἱστο-
ρίας τῆς Ἑλληνικῆς ἀπαστάσεως. Ἀλλὰ καὶ ἐν-
ταῦθα τοὺς δύο πρώτους τόμους ἐδέχθη μετὰ φιλο-
φροσύνης τὸ κοινόν, καὶ μόνον ἀπὸ τῆς δημοσιεύ-
σεως τοῦ τρίτου ἢ διὰθεσίς τινων ἐφάνη τραπέσει
ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον. Εἶναι δὲ καὶ ἐκείνων ἡμᾶς
ὡς ἀρκεσθῆναι εἰς μόνον τῆς ἀλλοτρίως γυνώμης
τὴν ἐπιανάληψιν, καὶ μὴ ἀτηρίζοντες διὰ κριτικῆς
τινὸς ἀναλύσεως τὰ ὀλίγα δὲν ὑπὲρ ἐκείνης εἰπομεν.
Τὸ καθ' ἡμᾶς ὅμως, καὶ ἡ δυσμενεία καὶ ἡ μομφὴ
ἔχουσι τι ἐσπευσμένον καὶ ἀδικαιολόγητον. Ἄστυ
μέν, διότι δυσκολωτῆ ἴσως δὲ καὶ ἀδύνατος σῆ-
μερον ἡ διπλοκωμῆ καὶ εὐστοχος ἀνατομία τοῦ
ἀνὰ χεῖρας πονήματος. Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλληνι-
κῆς ἀπαστάσεως, ὡς καὶ πᾶσα ἱστορία, διττῶς
εἶναι ἐξαιταστέα, κατὰ τε τὸ φιλολογικὸν καὶ κατὰ τὸ
πραγματικόν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου, προσιμώ-
τερον ἐλογίσθημεν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰς γνώμας
τῶν ἐσπερίων σοφῶν, ἐπιστημονικωτέρης ἢ καὶ ἀπκ-
θετέρης ὑπολαμβάντες αὐτὰς περὶ δὲ τοῦ ἄλλου,
τοῦ πραγματικοῦ, ἀπεσχόμεθα πάσης συζητήσεως,
οὐ μόνον ὡς διατάζοντες ν' ἀποφνωθῶμεν περὶ γεγο-
νότων ὧν τὸ μὲν ἀληθὲς πολλὰκις σήμερον δυσεξ-
ελεγκτον, τὴν δὲ ἀξίαν θέλει ζυγοστατήσαι καὶ
κυρῶσαι μεταγενεστέρως ἐρευνᾶ, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀγνω-
στον ἐπὶ τῶν αἰτίων καὶ τῶν σχέσεων πολλῶν ἐκ
τῶν πεπραγμένων διότι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ βίου
τῶν ἐθνῶν οὐδὲν ἀσύνδετον καὶ ἀνεξάρτητον. Ἡ ἱ-
στορία δὲν εἶναι ἀπλή ἀρήρησις πράξεων ταύτας
πολλὰκις μανθάνομεν ἀκριβέστερον εἰς ὑπομνημά-
των καὶ ἡμερολογίων καὶ σημειώσεων καὶ ἀφελῶν
χρονικῶν· ἀλλ' ὁ φιλοσοφικὸς ἔλεγχος καὶ ἡ λογικὴ
αὐτῶν συναρμολογία καὶ ἐρμηνεία.

Τοιαύτης ἄρα οὐσίας τῆς ἱστορίας, τίνα ἔχομεν ἀ-
σφαλῆ στοιχεῖα συγκρίσεως ὅπως ἐξελέγξαμεν τὴν
τῆς Ἑλληνικῆς ἀπαστάσεως; Ἐπὶ καὶ αὐτῆσιν, ὅτε
εἰσοσικτώ παρῆλθον ἐνίκουτο ἀπὸ τοῦ τέλους
τοῦ ἀγῶνος, πολλῶν, οὐ μόνον τῶν κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ

καὶ τῶν γενικωτέρων πράξεων οἱ λόγοι καὶ αἱ σχέ-
σεις κείνται ἐν ἀσφαλείᾳ.

Τὴν δὲ δυσμένειαν ὑπολαμβάνομεν ἐπίσης κα-
τεπαισμένην, ὑποπτευόμενοι μὴ ἡ ἀπέλεια τῶν
περιγραφῶν καὶ ἡ περὶ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀλλο-
θείας σύντομος τοῦ συγγραφέως μέριμνα, παρέσυραν
τὴν προσοχὴν τῶν ἐπικριτῶν εἰς τὰ κατακρινέστε-
ρα χωρία τῆς Ἱστορίας, ἀπαρπλάκτως ὅπως, ἐξ-
ετάζοντες ἀρχαίων τάφων πλάκας, ἐπιστῶμεν ἐ-
δραϊότερον τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τὰ ἀνάγλυπτα μέρη,
ἢ ἐπὶ τοὺς βαθυσκαφεῖς χαρακτῆρας καὶ τοὺς πολ-
λοὺς ἐκείνων τιμηωτέρους.

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως κα-
τηγορεῖται διὰ δύο τινὰ κυρίως· πρῶτον ὅτι δει-
κνύει ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰ γεγονότα διάστροφα, πα-
ράρροια καὶ ἐτεροσχέσια ἔχοντα, προσθέτουσι τινες, τοὺς
μὲν οἰκείου, εἰς ὕψος ἀρῆ, τοὺς δὲ μὴ φίλους κα-
τάρροισιν, καὶ δεύτερον, ὅτι νῦν μὲν δι' ἐπιδείξεως
ἀτόπου ἀπροσπαθείας καὶ ἀπροσωπολήπτου ἐπι-
μήσεως, ἀλλοτε δὲ δι' ἀσθενῶν ἢ ἀτελειῶν περιγρα-
φῶν ἐλαττοῦ τὴν ἀξίαν τοῦ ἡμετέρου ἀγώνος.

Καὶ τοιαῦτα μὲν ἢ καὶ παραπλήσια αἱ κατα-
γοραὶ (α). Ἀλλ' εἶποτε τὸ φρόνημα τοῦ συγγραφέως
μὴ ἦν ἄλλοθεν ἡμῖν γνωστόν, τὴν ἀπαθῆ ἀυτοῦ
κρίσιν καὶ προαιρέσιν δύο πρὸ πάντων τῶν ἐν τῇ
Ἱστορίᾳ κορυφασιῶν ζήτημάτων ἤρουν ἢ ἀπο-
δειξῶσι· τὸ περὶ τῆς θρησκείας καὶ τὸ περὶ τοῦ
πρὸς τὴν Ἑλλάδα πολιτεύματος τῆς Ἀγγλίας. Ὁ
Κ. Τρικούπης ἐθεωρεῖτο ἀνεκἀθεν ὀπαδός, καὶ ἐκ
τῶν ἐνθερμωτέρων, τῆς Ἀγγλικῆς πολιτικῆς, καὶ
ὁμόφρων ἐκείνων οὗς πολλάκις διέσυραν οἱ ἐναντίοι
ὡς μετ' ὀλιγορίας ἀντεθνικῆς διαχειρίζοντας τὰ
τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὅμως οὐδεὶς ἀρ-
νεῖται ὅτι ἀμφότερα ταῦτα ἐπραγματεύθη ἐν τῇ
Ἱστορίᾳ μετὰ τοσαύτης ἀπαρπαρακρίτου φιλοπα-
τρίας καὶ εὐσεβείας, ὥστε οὐδ' οἱ ἀμειλιχτότεροι
τῶν πατριωτῶν ἢ οἱ μᾶλλον θερμούργοι περὶ τὰ
τῆς θρησκείας ἔχουσι κατὰ τι νὰ μεμφθῶσιν αὐτόν·
τὴν μὲν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας ἐμάστισεν ἀνηλεῶς
ὁσέως συνέλαβεν ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐχθρὸν τῆς Ἑλλά-
δος, τὴν δὲ ἀλώβητον τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας δια-
τήρησιν καὶ τὴν ἐθνοσωτήριον αὐτῆς ἐπιφρόνην το-
σοῦτον διαπρυσίως ἐκήρυξεν, ὥστε ὁ Ἀγγλικὸς τύ-
πος ἐχλεύασε τότε ὡς θρησκομανεῖς καὶ τοὺς λο-
γιωτέρους τῶν Ἑλλήνων. Μὴ ἐπιλαθόμεθα δὲ καὶ
τοῦτου, ὅτι ὁ πρῶτος τόμος τῆς Ἱστορίας, δημο-
σιευθεὶς κατὰ τὸ ἀπρίλιον ἔτος 1854, συνετέλε-
σεν οὐ σμικρὸν εἰς τὸν ἐξίλασμόν τῆς βίας ἐκείνης
τῶν Ἑσπερίων ὑπολήψεως κατὰ τῆς ἡμετέρας φυλῆς.
Ἐγκαίρως ἐλθὼν ὁ Κ. Τρικούπης, ἔλεγε τὸ κυριώ-
τατον τῶν ὀργάνων τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ κοινῆς γνώμης,
ὁ Times, ἐπανώρθωσε πολλὰς ἡμαρτημένας δοξὰς
περὶ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ.

Τοιοῦτον δειχθέντα τὸν συγγραφέα κατὰ τὰ δύο

(α) Ἰαυόμενοι εἶπε λέγομενοι οἱ καὶ περὶ τὴν χρονολογίαν καὶ
τὴν τοπογραφίαν ἀμαρτάνει ἢ Ἱστορία ἀλλὰ περὶ τούτου ἐπι-
φρονεῖται ἐνταῦθα.

ἐκείναι καίρια ζητήματα, δύσκολον νὰ ὑποθέσωμεν
παρερμηνεύοντα ἄλλα δευτερεύοντα, ἐποουσιώδη,
καὶ μάλιστα περὶ προσώπων. Πιθανὸν ἐσφαλὲν ἐν
ἀγνοίᾳ. Αὐτὸς οὗτος προλογίζων « μέγα καλὸν
ὄρασε τὴν σύγχρονον ἱστορίαν ὅπως ἀνακαλυ-
θῶσι τὰ λάθη τῆς παρὰ τῶν αὐτῶν προσώπων τοῦ
δράματος. » Ἀλλὰ, σκωμωτέον τοῦτο καλῶς, τὰ
λάθη, ἀχώριστα τῆς ἀνθρωπίνης ἀτελείας, δὲν εἶ-
ναι προαιρέσεις.

Καὶ ὅμως καλὸν νὰ ἴδωμεν πῶς ἐπραγματεύθη
καὶ τὰ περὶ προσώπων, ἐκλέγοντες ἐκείνους μάλι-
στα οἵτινες οὐτε οἰκείοι οὐτε ἁμιφρόνες αὐτοῦ ὑπῆρ-
ξαν, ὅταν τὸν Ἵψηλάντην, τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν
Καραϊσκάκην καὶ τὸν Καποδίστριαν.

Ἀπὸ τῶν πρώτων σελίδων τοῦ Α', τόμου μέχρι
τῶν τελευταίων τοῦ Δ', ὁ Ἵψηλάντης ζωογραφεῖται
τὸ μέτωπον ἔχων διηνεκῶς περιουγῆς καὶ δι' ἀμα-
ρῆντου ἐστεμμένον στεφάνου, Τσοσούτη δὲ ἐξιστο-
ρεῖται φιλόπατρις, ἀκέραιος, πολέμιος τῶν διχο-
νοίων, ἀφιλοκερδής, καρτερικός, γενναῖος καὶ ἀδυ-
πόητος τῶν γενικῶν ἐπεμβάσεων ἐχθρῶς, ὥστε ὁ
ἀναγνούς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανα-
στάσεως ἐπιφανέστατον καρποῦται πόρισμα, ὅτι ὁ
ἀγνότερος, ὁ ἀκριβέστερος, ὁ φιλελληνικώτερος,
ὁ μᾶλλον ἀκίβδηλος χαρακτῆρ πάντων τῶν ἐπὶ τοῦ
ἀγώνος διαπρεψάντων ἦν ὁ τοῦ Δημ. Ἵψηλάντου.
Ἀκούσωμεν δὲ πῶς ἐκτιμᾷ ὁ ἱστορικὸς καὶ τὸν
γρηαῖον τῆς Πελοποννήσου στρατάρχη.

« Πατρικὴ ἦν ἡ περὶ τοῦ λαοῦ φροντίς του· εἶπε
ὡς κλέπτῃς εἶπε ὡς ἀμυγδαλὸς περιπλανώμενος ἐν
Πελοποννήσῳ ἢ ὑπὸ ξένῳ ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ ὑπερ-
ρεπῶν σπυρίων, κατὰ νόθον εἶχε τὴν ἐλευθερίαν τῆς
πατρίδος του. . . Ὅσπερ ἐν ταῖς εὐτυχίαις ὑψηλο-
φρόνει οὐτε ἐν ταῖς δυστυχίαις ἐταπεινοῦτο. (6). . .
ἔλεγε τὰς χεῖρας ἀγνὸς ἀρπαγῆς. . . Αὐὸ ἦσαν, ἔλε-
γε, τὰ κατορθώματά του ἐπὶ τοῦ ἀγώνος· συνειθίσει
τοὺς χωρικοὺς τῆς Πελοποννήσου νὰ μὴ φεύγῃσι
βλέποντες τοὺς Τούρκους, καὶ νικώμενοι νὰ μὴ
προσκυνώσιν. »

Εἶποτε οἱ μεταβαίνοντες ἀπὸ τούτου εἰς τὸν ἄλλο
λαὸν κόσμον ἐρωδιάζοντο μετὰ γραμμάτων συστα-
τηρίων, ὁ δὲ γέρον Κολοκοτρώνης ἔχων ἀνάγκην
τοιοῦτου ἐλάμβανε μεθ' ἐκείνου τὴν ἀνωτέρω περι-
καπῆν, ὀλόκληρος ἢ ἀθλιώτατος ἐκείνη τοῦ Πλουτάρ-
χου φάλαγγ ἤθελε σπεύσει νὰ κατατάξῃ τὸν νέη-
λον ἐν τῇ ἐνδόξῳ αὐτῆς χορείᾳ. Καὶ ὄντως, ἄ-
ξιος ἀθανάσιος ὁ θνητός ὅστις, ὡς ὁ Κολοκοτρώνης,
ὅπουδ' ἦποτε ἐβρίσκειται, ἢ ὁποιασδήποτε οὐσίας τῆς
τύχης αὐτοῦ, ὑπὸ μιᾶς καὶ μόνῃς ιδέᾳ καταφλέ-
γεται, ὑπὸ τῆς εὐγενεστάτης τῶν ιδεῶν, τῆς ἀπε-
λευθερώσεως τῆς πατρίδος· ὅστις τὴν ιδέαν ταύτην
ἐνσταλάζει καρτερικῶς εἰς ὀλόκληρον λαὸν διδά-
σκων αὐτὸν νὰ μὴ δειλιάσῃ πρὸ τῶν ἐχθρῶν μηδὲ

(6) Ὁ ἀγράμματος Κολοκοτρώνης ἐπαρτεν ἢ, τι συμβούλευεν ὁ
ἀρχαῖος ἐκείνος φιλόσοφος· « Εὐτυχῶν μὴ ἴσθι θεορῆφανος, ἀπο-
ρίσας μὴ ταπεινοῦς· τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης γενναίως ἐπιτάσσας
φέρειν. »

νικώμενος νὰ βίπτῃ τὴν ἀσπίδα, καὶ ὅστις, ἐν μέσῳ
ἀναρχίας καὶ κλοπῆς, αὐτὸς, παντοδύναμος καὶ
ἀνεξέλεγκτος, τηρεῖ τὰς χεῖρας ἀγνὸς ἀρπαγῆς!

Καὶ ὅμως, τίς οἶδε; τὴν ἐξοικονομεῖν ταύτην πιθα-
νὸν εὐρὴν τινε; ἀτελῆ (α). Ἴσως περιγράφων ὁ
ἱστορικὸς τὰ κατορθώματα τοῦ ἀνδρῶς ἐπελάθετο
τινος τῶν εὐτελεστέρων, ἢ καὶ κακῶς πληροφο-
ρηθεὶς· ἐξιστόρησεν, ἢ, δειδότεν καὶ τοῦτο, ἀδικῶς
ἐξετίμησεν αὐτό· ἀλλ' ἐπραξε τοῦτο ὅπως; ζῆμιωσῆ
τὴν δόξαν τοῦ γέροντος στρατάρχου; τοῦτο ἰδίως
ἐξεταστέον· διότι ἡ περιγραφή ἦν πρὸ μικροῦ ἀνε-
γνώμεν ἀποκρύπτει καὶ τὴν ἐλαχίστην ὑπόνοιαν.

Ἐλθωμεν καὶ ἐπὶ τὸν Καραϊσκάκην.

« Ἀναδειχθεὶς γενναῖος ἀρχηγός, λέγει ὁ ἱστορι-
κός, ἠεθάνθη διὰ μιᾶς ὄλον τὸν μεγαλεῖον τῆς ὕβρι-
λῆς του ἀξίας, προσηλώθη ἀναποσπᾶτως εἰς τὴν
ἐθνικὴν του δόξαν, διεκρίθη ὡς οὐδεὶς ἄλλος, καὶ ἐν
μέσῳ δεινῆς ἀπορίας ἐπέβηκε πλῆθι πεινῶντων
καὶ γυμνατευόντων καὶ τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὴν δό-
ξαν ἔχι θεραπέων ἀλλὰ χαλινῶν τὰς ἀρέξεις των
καὶ ἀπεργασίαν τὰς καταχρήσεις των. Ἀναφαίνεται
ἡ ἀξία τοῦ ἀνδρῶς ἐπὶ μᾶλλον, ὅταν ἀναπολήθη
τις ὁποῖα τὰ κατὰ τὴν Στερεάν· Ἑλλάδα καθ' ἡν ἡ
μέραν παρέλαβε τὴν ἀρχήν, καὶ ὁποῖα καθ' ἡν ἡμέ-
ραν ἐτελεύτησεν. Ἐξασθενήσαντα τὸν ἀγῶνα ἀνέ-
ρωσε, καὶ πεσοῦσαν τὴν Στερεάν Ἑλλάδα ἀνήγειρεν·
οὐδεὶς δὲ αὐτοῦ ἀποθανόντος ἀξιος διάδοχος ἀνα-
ράνη, καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἀνεγερθεῖσα Στερεὰ Ἑλλάς
μετάπεσεν εἰς δουλείαν. »

Πιθανὸν περὶ τὴν ἰδιαιτέραν ἐξιστόρησιν ἐκάστης
τῶν πράξεων τοῦ Καραϊσκάκη ὑποπίπτει ἐπίστε οἱ
ἱστορικὸς εἰς ἀκίρην βραχυλογίαν, πιθανὸν δὲ καὶ
ἀσθενῶς ἐξοικονομεῖ τινὰς αὐτῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς ποτε
θέλει καταδειξῆν ἐμπρικτικώτερον ὀλόκληρον τὸ με-
γαλεῖον τοῦ ἀνδρῶς, ἢ ὅταν καταδεικνύεται διὰ τῶν

(α) Καθ' ἡμᾶς, μὴν ἢ περὶ τῆς ἀντικειμένης τοῦ Θ. Κολοκο-
τρῶν διαθεσίμου ἐλλείπει. Τοιαῦτα δὲ ἦν ἢ ἀρετὰ αὐτοῦ τοῦ
ἀνδρῶς, ὡς ἡ λυσιμύθεια ὅτι ὁ στρατηγὸς Γενναῖος, υἱὸς τοῦ ἐπί-
ξου ἐκείνου στρατάρχου, ἐτήτηεν ἰσχυρὸς ἢ ἀναίτησιν τὸν Κ. Τρι-
κούπην ἐπέστη· « Ὀλίγη λέξις τοῦ στρ. Γ. Θ. Κολοκοτρώνη (Γεν-
ναῖου) εἰς ἀναστυλὴν ἡμαρτημένης τινὲς περικοπῆς τοῦ 1 τμήμα τῆς
Ἑλληνικῆς Ἱστορίας τοῦ Κ. Τρικούπη. » Εἰ 10. 1887) ὅτι ἀδ ὁ
πληρηγὸς Γ. Κίτσου, βασιτῶν κλάδον δένδρου καὶ οἰεῖν κατὰ
πρόσωπον τοῦ Κολοκοτρώνη, τὸν ὄρασαν ὡς ἀκίρην καὶ μηδ' ἀμει-
νόν. » Εἰ συνέθη ἀληθῶς τοῦτο, ὁ δὲ Πελοποννήσιος στρατάρχη
ἀντέταξεν εἰς τὸν λάβρον τῆς Γούμλης ὑπερρυγῶν, κατὰ τὰς κρι-
σιματώταται ἐκείνας ἡμέρας, προσέταξε, ἡμολογηθέν εἶναι ἡ φιλοπα-
τρία τοῦ Κολοκοτρώνη κατ' οὐδέ· ὑπολείπεται τῆς τοῦ ὄραστο-
κλήους πρὸ τοῦ Ἐυρυδιάδου. Καὶ ἀνεπαρκτὸν ἐν τὸ ἱστορικῶν, ἀ-
φαιρόντως ἡμῶς διεφορεῖται καὶ λαμπρῶν τὸν χαρακτῆρα τοῦ γί-
ροντος στρατάρχου. Ὁ στρατ. Γενναῖος μέμνηται πρὸς τοῦτοις τὸν
ἡμέτερον ἱστοριογράφον ὡς παραστήσαντα τοὺς Πελοποννησίους κα-
ταρρομένους κατὰ τὴν Στερεῆν Ἑλλάδα. Καὶ ὅμως ἐν τῷ Α'. τό-
μῳ (σελ. 129 καὶ 327) βλέπομεν ὁμολογουμένως καὶ δικαιολο-
γημένως τὴν ἡμῶν ἐπιδοκιμασίαν τοῦ Α' τῆς ἐν Ἐπιπέτῳ
Συνελεύσεως ψαρέματος καὶ ὑπὸ τῶν ἐν Προζῆνι πληρωθέντων,
καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων μετ' ἀναγκατικῆς ἀπαικροῦσιν
τῆς ψευδοῦς καὶ ἐπιθελοῦ ἐκείνης φήμης ὅτι, οὐτε ἐνχαριστοῦντο
ἢ ἐποχωροῦσιν τῆς Στερεῆς,

ὀλίγων τούτων λέξεων α Πесоῦσαν τὴν Στερεάν
Ἑλλάδα ἀνήγειρεν· οὐδεὶς δὲ αὐτοῦ ἀποθανόντος
ἀξιος διάδοχος ἀνεράνη, καὶ ἡ δι' αὐτοῦ ἀνεγερ-
θεῖσα Στερεὰ Ἑλλάς μετέπεσεν εἰς δουλείαν. »

Ἰππὸς ἐν ἄρα, κατὰ Τρικούπην, ὁ Καραϊσκάκης
ὁ μεγαλοφύστερος, ὁ δαιμονιώτερος τῆς νέας Ἑλ-
λάδος στρατηγός, ὁ μόνος ἰσχυρὸς ἢ ἀναστήσῃ
ὀλόκληρον χώραν, ἦτις ὅμως μετέπεσεν εἰς δου-
λείαν, οὐδενὸς φανέντος μετ' αὐτὸν ἱκανοῦ ἵνα δια-
τηρήσῃ τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς. Ὅποιος ἔπαινος, καὶ
ὁποῖος ἔπαινος ἀκέραιος καὶ ἀληθής! Ὡς ὁ Ἑπα-
μεινῶνδης τὰς Θήβας, οὕτω καὶ ὁ Καραϊσκά-
κης ἀνήγειρε τὴν Στερεάν καὶ ὡς αἱ Θῆβαι παρή-
μασαν πεσόντος τοῦ Ἑπαμεινῶνδου, οὕτω καὶ ἡ
Στερεὰ ἐδουλώθη ἐκ νέου τελευτήσαντος τοῦ Κα-
ραϊσκάκη.

Μὴ ζητῶμεν, ὁ φίλοι τῆς Ἑλληνικῆς δόξης,
μεῖζονα τούτου ἔπαινον, διότι μεῖζον ἄλλος οὐδεὶς
ὑπάρχει.

Ἰδῶμεν τέλος καὶ τὴν περὶ Καποδιστριαῦ δόξαν
τοῦ ἱστορικοῦ.

« Οὐδενὸς Ἑλλήνου καρδίᾳ, λίγη ὁ Κ. Τρικού-
πης, ἦτον ἐλληνικώτερα τῆς τοῦ Καποδιστριαῦ ὑ-
πὲρ τῆς Ἑλλάδος μετεχειρίσθη τὴν βωσικὴν ἐπι-
φρόνην του, καὶ ὅχι ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας τὴν ἐλληνικὴν
ἀρχήν του. »

Ἐάν τις ὑποπτεύεται τὸν συγγραφέα τῆς Ἱστο-
ρίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἑπαναστάσεως ἐπιβουλεύ-
οντα τὴν δόξαν τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, δὲν
ὑπολαμβάνει, ὑποθέτομεν, τοιοῦτον καὶ τὸν βιογρά-
φον τούτου, τὸν Ἀλ. Στοῦρζαν. Ἀναγνῶντω λοιπὸν
μετ' ἐπιστασίας τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ τελευταίον,
καὶ μόνον πόρισμα θέλει ἐξάξει, ὅτι λέγει καὶ ὁ
ἡμέτερος ἱστορικὸς. Ἡ μεγίστη τῶν κατὰ τοῦ Κυ-
βερνήτου κατηγοριῶν ὑπῆρξεν ὅτι ὑπηρέτη τὴν
Ρωσσίαν προδίδων τὰ συμπεράσματα τῆς Ἑλλάδος.
Καὶ ὅμως ὁ ἐναντίας αὐτοῦ Κ. Τρικούπης, βεβαιῶν
σήμερον « ὅτι μετεχειρίσθη τὴν βωσικὴν ἐπιφρόνην
του ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ οὐχὶ τὴν ἐλληνικὴν
ἀρχήν του ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας, » ἰδρύει τῷ Κυβερ-
νήτῃ μνημεῖον πολλῶ λαμπρότερον καὶ τοῦ ψηφισ-
θέντος ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ τῆς Ἱστορίας λέξεις περὶ τοῦ
Κυβερνήτου, ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν
ἀρχαῖον εὐδοξον ῥήτορα. Ὁ Ἰσοκράτης ἠγάπα ὡς
οὐδεὶς ἄλλος τὴν πατρίδα, καὶ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ
ἀπέδειξε, τὴν μὲν παρὰ τῷ Φιλίππῳ ἐπιφρόνη με-
τεχειριθείς ὄλην ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἐκείτον δὲ ἀ-
ποκτείνας μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνεῖα μάχην. Ὁ ἡμέ-
τερος ἱστοριογράφος βεβαιῶν ὅτι καὶ ὁ Κυβερνήτης
τὴν παρὰ τῇ Ρωσσίᾳ ἐπιφρόνη μετεχειρίσθη ὄλην
ὑπὲρ τῆς ἰδίας πατρίδος· εἰ δὲ καὶ μὴ ὑποκτανήθη,
ἔπεσεν ὅμως ὑπὲρ αὐτῆς χειρῶν μεικρῶν ὄλην.

Ἐὰν ἀναούμεθα ὅτι περὶ τὴν ἐξιστόρησιν τῶν πε-
πραγμένων ἀπαντᾷται ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἑλ-
λειψίς τις οὐχὶ εὐθύτητος, ἀλλὰ ῥυθμίσεως καὶ δια-
τάξεως ἱκανῆς νὰ βιγηθῆσῃ τὸν ἀναγνώστην ὅπως
συγκρίνων αὐτὰ, μὴ ἐγκλωπιώθῃ ἀταλαιπώρως τὴν

δὲξαν τοῦ συγγραφέως, ἀλλὰ μορφώση ἰδίαν γνώμην περὶ τε τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων τοῦ δράματος. Οὕτω, ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κατὰ Καποδοστρίαν, συμπικνῶν μὲν τὰς παρεκτροπὰς, μὴ ἀντιπαραθέτων δὲ καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐξουσίας, ἐνδιατρίβων περὶ τὰ φαινόμενα αἰτία τὰ ἐξεγείραντα τὴν ἀντιπολιτευσίαν, μὴ στιγματίζων ὅμως ἀποχωρῶντως τὸ βλαίον τῶν ἀντιπολιτευομένων, μὴ δὲ τὸ φίλαργον αὐτῶν, τὴν ἀληθῆ ἴσως ταύτην αἰτίαν τῆς ἐχθροπαθείας, διότι πολλὰκις ὁ ὑπερβάλλων ζῆλος ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ ὑποκρύπτει φιλοδοξίαν, καταδικάζων τὰς πράξεις τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλὰ μὴ ἀναμιμνήσκοντος καὶ ὅτι αἶσχος δὲ ἀρχῆ κακῶν μείζωνων πολλὰκις ἢ πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολή, » (καὶ τίς τολμᾷ νὰ εἶπῃ ὅτι ἡ κυβερνοῦσις τοῦ 1828 ἔτους δὲν ἦν μεταβολὴ πρὸς τὸ βέλτιον), ἢ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο ὃ ἐσχάτως ἔλεγεν ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας, « la marche de tout pouver nouveau est longtemps une lutte », ἂν ἀναγκαστέται τὴν ἀδολὸν ἀπόφασιν ἢν πρὸ μικροῦ ἐξέφερε, καὶ βιάζει τὸν ἀναγνώστην νὰ συλλάβῃ γνώμην μᾶλλον δυσμενῆ περὶ τοῦ Κυβερνήτου. Καὶ μὲν ὑπέπεσαν οὗτος εἰς λάθη, ἐνίοτε πάντη ἀδικαιολόγητα· ταῦτα ἐστιγματίζω πρὸ δύο ἐτῶν καὶ τις ξένος (α), ὅστις ὁμως γενναίως κατέλυσε τὸν λόγον εἰπὼν· « Ce fut ainsi que se termina la carrière politique des Capodistrias en Grèce; elle fut marquée par les services éminens que rendit le comte Jean dans des circonstances difficiles, services qui ne doivent point être effacés par les orateurs inséparables de la nature humaine » (σελ. 294). Ἄλλ' ὅποιαδήποτε ὑπερβῶν τὰ λάθη ταῦτα, δὲν δικαιολογοῦσι τὴν ἀκόλαστον ἐκείνην ἀνταρσίαν ἣτις ἀθρόον κατέστρεψε καὶ κυθέρησιν καὶ τερσάρων ὄλων ἐνιαυτῶν εἰρήνην καὶ τάξιν καὶ διοργάνωσιν, καὶ εἰς τὸ χεῖλος ἔφερε τῆς ἀδύσσου τὴν μάλιστα ἀνακίψασαν ἀπὸ τοσούτων δεινῶν πατριδα. « In all honest and reflecting minds (ὅποιοις ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἱστορίας ὅστις ἐκ τῶν πρώτων ἀπέπτυσε τότε τὸ πολιτεύμα τῶν ἀνατροπέων τῆς ἐξουσίας), there is a conviction daily strengthened by experience, that the means of effecting every improvement wich the constitution requires, may be found within the constitution itself » (Macaulay, history of England). Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανά, φρονούμεν, πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἡμέτερος ἱστορικὸς δὲν διαστρέφει τὰ γεγονότα ὑπὲρ τῶν οικείων καὶ κατὰ τῶν μὴ φίλων. Μεταβῶμεν δὲ καὶ εἰς τὴν δευτέραν τῶν κατηγοριῶν, τὴν περὶ ἐπιδείξεως ἀτόπου ἀπροσπαθείας καὶ περὶ ἀσθενείας τῶν περιγραφῶν.

« Ἄλλ' οἶμαι, ἔλεγεν ὁ Λουσιανὸς ἐν τῇ πῶς δὲ ἱστορίαν συγγράφειν, τὰ μὲν πρᾶξεντα οὐδὲ κλωθῶ ἀν ἔτι ἀνακλώσειαν, οὐδ' ἄτροπος μετατρέψειεν, τοῦ δὲ συγγραφέως ἔργον ἐν, ὡς ἐπράχθη εἴπειν ».

(α) La Grèce et les Capodistrias, etc, par le général Pélissier, Paris 1855,

Ἐἴ ποτε ὁ ἱστορικὸς διηγήθη τὰ καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν πρᾶξεντα ὡς ἐπράχθησαν, ἐξεπλήρωσά βεβαίως τὸ ἔργον τοῦ συγγραφέως οὐχὶ κατ' ἐπίδειξιν ἀλλὰ κατὰ συναίσθησιν ἄλλως πράττων ταχέως ἤθελεν ἐξελεγχθῆ ὡς κρύπτων τὴν ἀλήθειαν· ἀδικία ἄρα πᾶσα μομφή. Ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα εἰ κατὰ τινὰς περιγραφὰς παρελείφθησαν ἢ μετὰ συντομίας περιεγράφησαν ἢ ἀσθενῶς ἐξαικονίσθησαν ἔργα ἄξια πολλοῦ λόγου· τοῦτο ἀπλῶς μαρτυρεῖ ἢ ὅτι δὲν ἐφημερόθη δεινῶς τὸ μέτρον ἐκάστη πράξις, διότι ἡ πράξις, ὡς ἐλέγομεν καὶ κατ' ἀρχάς, δὲν ἐξυγοστατήθη εἰσέτι κατ' ἄξιαν, ἢ ὅτι ὁ κάλαμος τοῦ συγγραφέως δὲν ἐρίξει (καὶ περιέργος θὰ ἦτο ἢ ἄξιους) πρὸς τὸν τοῦ Προδότη καὶ Θουκυδίδου καὶ Ξενοφῶντος, ἢ ὅτι φοβούμενος, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπομεν (φυλλ. 163), μὴ ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τῆς πατριδος ψάλλῃ διθύραμβον, ὑπεμέλανε ἐνίοτε κατὰ τὴν κρᾶσιν τῶν χρωμάτων τὴν μίλτον αὐτοῦ.

Ὁμολογοῦμεν ὅτι τοιαῦτά τινα ἀπαντῶνται ἐν τῇ ἀνὰ χεῖρας Ἱστορίᾳ. Τοῦ Μάρκου Βότσαρη ὁ θάνατος μνημονεύεται οὐχὶ ὡς θάνατος ἥρωος γενναίως προκινδυνεύσαντος, ἀλλ' ὡς τις συνήθης φόνος· τῆς περὶ Καφηρέα ναυμαχίας ἡ ἐξιστόρησις, θραχχεῖα οὐσα, μικρὸν ἀναδεικνύει τὴν ἀξίαν τοῦ θριάμβου καὶ τὸν βαθμὸν τῆς δόξης ἢν περιποιήσατο αὐτῷ ὁ πολύμητις ἐκεῖνος Σαχτούρης· καὶ τὸ κατὰ τὴν Ἀράχθον ἀνδραγαθίημα, ζωηρότερον ἴσως ζωγραφώμενον, ἤθελε μᾶλλον ἀναδείξει τὸ μέγεθος καὶ τὰς συνεισὰς τῆς πράξεως, τὸ τε ἀρείουτλμον καὶ τὸ στρατηγηματικὸν τοῦ περὶ Ἀθήνας πεσόντος ἥρωος.

Οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἐν Μύλοις νίκης τῶν ἡμετέρων, ἣτις ἐθεωρήθη τότε κρίσιμος διὰ τὸ ἄσπρος ὃ ἀνερέψισεν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν Ἑλλήνων, ἐπιφέρων ἀνευ ἀνάγκης ὁ συγγραφεὺς ὅτι· « Ὁ ἀγὼν δὲν ἦτον ἐπικίνδυνος διότι οἱ Μύλοι ἦσαν παράλιοι καὶ ἐπὶ τῆς παραλίας ἑλληνικῆς λιθουριδῆς αἰτίνας καὶ ἐχρησιμύσαν κανονοβολοῦσαι, ὥστε καὶ τικόμενοι οἱ Ἑλληνας εἶπον· πῶς καὶ ποῦ καὶ σαθῶσι, » διεγείρει τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ μαχηόμενοι τῶν Ἑλλήνων ἐθανείσθησαν μᾶλλον τὴν εὐτολμίαν αὐτῶν παρὰ τῶν παραπλεόντων σακιδίων.

Ἄλλαχοῦ, διηγουόμενος τὰ περὶ τῆς εἰς Ἰταλίαν πρὸσθείας τοῦ ἀρχιεπισκόπου Π. Πατρῶν, προστίθῃσιν ὅτι « ἔσπευσε νὰ παρενεῖρη κατ' ἐισήγησιν τινων τῶν ἐν ταῖς πράγμασι πρὸς εὐδῶσιν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ τὴν ἐνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν. » Τὸ καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀληθοῦς ὑπαρχούσης τῆς προτάσεως, ἠθέλομεν συγκαλέψῃ αὐτὴν συσταλλόμενοι ὅτι ὁ ἐγκριτότερος τῶν τότε ἡμετέρων ἱεραρχῶν ἐφεύσθη δολίως περὶ τὰ τῆς θρησκείας μάλιστα, ὑπὲρ ἧς, κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἔχον τὸ αἶμα αὐτῶν οἱ Ἕλληνας.

Λυπούμεθα δὲ ὅτι καὶ περὶ ἄλλων δύο ἐκ τῶν τὰ μάλιστα σπουδαίων δὲν ἔκρινεν εὐλογον νὰ διηγήσῃ ὁ συγγραφεὺς περὶ τῆς ἐνεργείας, λέγομεν, τῆς Ἰπτανήσου πολιτείας ἐπὶ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἀγῶνος, καὶ τῆς δραστηριοτάτης συμμετοχῆς τῶν λογίων Ἑλλήνων εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον.

Κατὰ τὰ πρώτα δεκαπέντε ἐτῆ τῆς ἐναστώσης ἡκατοταετηρίδος ἡ Ἰπτανήσου πολιτεία, ἔχουσα στρατὸν συγκεκομημένον ἐν τῶν πλείστον μαχητῶν τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος, διετήρησεν ἀμείων καὶ ἀνεξάρτητον τὸ φρόνημα αὐτῶν, καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν μετὰ μικρὸν ἐκρηγείσαν ἐπανάστασιν καὶ στρατιώτας καὶ ἐμπείρους πρὸ πάντων ὀπλαρχηγούς. Τὴν εὐεργεσίαν δὲ ταύτην τῆς ἀδελφῆς Ἰπτανήσου θεωροῦμεν πολλῶ μείζονα καὶ τῶν χρημάτων καὶ τοῦ αἵματος δι' ὃν ἀπειδίως συνέστρεξαν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἔτους τὰ γενναῖα τέκνα αὐτῆς.

Ἦσιν δὲ τῶν μετασφόντων τοῦ ἀγῶνος λογίων, καὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας κηρύγματος καὶ τῆς ἐν τοῖς στρατοπέδοις παρουσίας αὐτῶν, καὶ τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων, καὶ τοῦ διακούς ζήλου τοῦ ἀναφύγοντος πᾶντας ὑπὲρ τῶν γραμμάτων ἐν μέσῳ κινδύνων καὶ σφαγῶν καὶ ὀπλων κλαγγῆς, δέον ἦν νὰ γραφῆ ὀλόκληρον κεφάλαιον. Οὐδ' ἐπιτρέπει ἡ δικαιοσύνη εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν ἀναγράφουσαν καὶ τοῦ τελευταίου στρατιώτου τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν φιλοπατρίαν, ν' ἀποσιωπήσῃ τὰ ὄνοματᾶ καὶ τὰς θυσίας τοῦ Βενκαμίν καὶ Κωνσταντᾶ καὶ Φαρμακίδου καὶ Γαζῆ καὶ ἄλλων, οἵτινες καὶ Ἐθαγγέλιον καὶ κάλαμον καὶ ὄπλα κρατοῦντες, καὶ λέγοντες καὶ δημοσιογραφούντες καὶ παλαιότεροι, ὑπολαμπρότερον μὲν ἀλλ' ἴσον τοῖς ἀρίστοις συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐδῶσιν καὶ τὸ πᾶντων σπουδαιότατον, τὴν βύρμησιν τοῦ ἀγῶνος, ὃν ὁ λόγιος Ἐτήσιος ἐδημιούργησε, καὶ ὁ λόγιος Κοραῆς τοσοῦτον προήγαγε.

Τοιαῦτας τινὰς παρατηρήσεις, ἀλλὰ καὶ ταύτας μετὰ πολλῆς τῆς περισκέψεως, διότι, κατὰ θάλητα, οὐδὲν εὐκόλον ὡς τὸ ἄλλοις ὑποτίθεσθαι, ἐπιτέτραπται νὰ ἀποτείνῃ τις πρὸς τὸν συγγραφεὰ, οὐχὶ κατακρίνων, ἀλλὰ συμβαλλόμενος μᾶλλον εἰς τὴν ἀνάυρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν τελειοποίησιν τῶν ἱστορουμένων. Δύναται πρὸς τούτοις ν' ἀπαιτήσῃ περὶ αὐτοῦ ὥστε, στηλιτεύων τὰς παρεκτροπὰς τοῦ ἰδίου ἔθνους, νὰ μὴ δικαιολογῇ μὲν αὐτὰς ἀδικαιολόγητους ὅσους, νὰ παραθέτῃ ὅμως λεπτομερέστερον καὶ τὰ αἰτία ὃν ἐνεκ ἀδύνατον ἦν ἄλλως γενέσθαι. Τοῦτο βεβαίως δὲν μετατρέπει τὴν καλίαν εἰς ἀρετὴν, ἀλλ' ἐλαφρύνει τὸ ἔγκλημα. Ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων, ὡς λέγει καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς, δὲν ἦν ἔθνος συγκεκομημένου καὶ τακτικῶς διοικουμένου ἀποστασία κατὰ τοῦ ἡγεμόνος ἢ κατὰ τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ, δὲν ἦν ἀνταρσία τῶν Γάλλων κατὰ Καρόλου τοῦ 1^{ου} ἢ ἐξέγερσις τοῦ Βελγίου κατὰ τῆς Ὀλλανδίας, ἀλλ' ἀνάστασις λαοῦ δεδουλωμένου καὶ τυραννιζομένου πρὸ τεσσάρων αἰώνων, διατελοῦντος ὑπὸ ἔξουσίαν καταλύσαντι πᾶν ὄριον μετὰ δὲ δικαίου καὶ ἀδίκου, συντρίψασαν πᾶν δικαίωμα, καταργήσαν πάντα νόμον, καὶ μόνον τὸ ἀναίρετον καὶ τὴν ἀγχόνην ἐγκαθιδρύσαν. Ἄγαθῶμεν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐκείνων τῆς Ἱστορίας ἐπικριτὴν (α), ὡς καταγράφοντα ἐπιμελῶς καὶ ἐπι-

(α) Τὴν σφῆν Γάλλων Habo. "Orx Journal des Savans φυλ. Μαρτίου καὶ Ἰουνίου 1847, Ἡ ἐπικρισις ἀφ' ἧς μᾶλλον τὸ λαμπρόν τις Ἱστορίας καταδικάζει· εἰ καὶ ὁ ἐπικριτὴς αὐτοῦ τὴν ἀπρωτοπολησίαν τοῦ συγγραφέως.

μειότερον ἀπαριθμοῦντα τοὺς λόγους τῶν παρεκτροπῶν. Ὁμιλῶν περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Νεοκλήστρου, καθ' ἣν αἱ οἱ Ἕλληνες ἐδόθησαν εἰς γενικήν σφαγὴν, ὡς λέγει ἡ Ἱστορία, κατὰ τὰ συνολογηθέντα, προστίθῃσιν ἐὺθὺς ἀμέσως· « mais on comprend que les bandes indisciplinées des assiégeans devaient être animées de ce désir violent de vengeance que les opprimés avaient légué depuis quatre siècles d'outrages à leurs descendans ». Ὡσαύτως καὶ ὅτε βλέπει τὸν συγγραφεὰ καταδικάζοντα τὰ κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τριπόλιως γενόμενα, εἰς ὁμοίους ἐκτροπὰς, λέγει, « s'abandonne la multitude chaque fois et en son pays, quand elle sent que le lien social est brisé, καὶ ἐπαναλαμβάνων τοὺς λόγους δι' ὃν καὶ ὁ συγγραφεὺς συγκερᾷ τὸ ἀνόσιον τῆς πράξεως, « on pourrait ajouter, προστίθῃσιν, que la ville mahométane fut prise d'assaut, que les Grecs eurent à vaincre une résistance des plus opiniâtres, et que leurs chefs firent de vains efforts pour arrêter le carnage, tandis que six mois plus tard la poétique, riche et industrieuse île de Chios, après s'être soumise, eut à souffrir les mêmes desastres que Tripolitza, et que les commandans turcs se rendirent alors coupables de la plus odieuse perfidie ».

Ἐκ τῆς βραχέως ταύτης ἀναλύσεως ἀποδεικνύεται, φρονούμεν, τὸ σφαλρὸν τῶν κατὰ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασεως κατηγοριῶν· διότι, δὲν εἶναι μὲν, καθὸ τοῦλάχιστον ἔργον ἀνθρώπινον, ἀμμορος ἐλλείψων, ἐλλείψων ὅμως δι' ἧς ἀδίκως ἐγκαλεῖται ὑπὸ τινων τοῦ συγγραφέως ἡ προαιρέσις, διὰ τοῦτο καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ συγγραφέως καὶ νὰ δευθῶμεν εὐγνώμονες πρὸς τὸν ἱστοριογράφον, ὅτι συμβαλλομένη μετὰ πλείστης φιλοπατρίας καὶ δεξιότητος ἐν ἐνὶ πινυκαί τοὺς ἄλλους τῶν Ἑλλήνων, ἀνεπέσσε κατ' ἀμφοτέρω τὰ ἡμισφαίρια, ὃν οἱ σοφοὶ ἐπήνεσαν τὸ ἔργον τοῦτο, τὰς πρὸς ἡμᾶς συμπαθείας, καὶ ἐκραταίωσε τὴν δόξαν ὅτι ἔθνος ἀνακτῆσαν διὰ τῆλικούτων ἀγῶνων παθημάτων καὶ θυσῶν τὴν ἰδίαν ἐλευθερίαν εἶναι βελτιώσιος τύχης ἔξιν.

ΠΕΤΡΟΣ Ο ΜΕΓΑΣ.

« Πέτρος ὁ Α', ὁ δημιουργὸς αὐτῶς ἐκυτόν, ἠγωνίζετο νὰ δημιουργήσῃ συγγρόνιον καὶ νὰ πολιτευσῇ καὶ τὸ ἴδιον ἔθνος. Ἐλέγετο δὲ ὅτι ἦν κρᾶμα τι μεγαλείου καὶ βραβάρτητος. Πάντες ἐθουμάζον τὸν ἀκατάσχετον αὐτοῦ ἔρωτα πρὸς τὴν μάθησιν, ἔρωτα, ὅστις, εἶχε καταφέρει αὐτόν, καὶ τοι ἐνδύξω κρατοῦντα τὰ τε σκήπτρα καὶ τὴν σπάθη, εἰς τὸ νὰ ἐργασθῇ ὡς ἀπλοῦς ἐυλογητὸς ἐν Ἀμστελδάν τις Ἱστορίας καταδικάζει· εἰ καὶ ὁ ἐπικριτὴς αὐτοῦ τὴν ἀπρωτοπολησίαν τοῦ συγγραφέως.

δάμψ. Ἐρχετο δὲ εἰς Παρίσιον· ὅπως τελειοποιήθῃ περὶ τὰς τέχνας, ἀναγνωρίζων οὕτω τὴν ὑπεροχὴν τῆς μητροπόλεως ταύτης.

Ἡ Ἐπιθυμίαν πρὸ πολλοῦ νὰ ἴδῃ τὴν Γαλλίαν ἀνεκοίνας τὴν ἔρσιν αὐτοῦ πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΑ' περὶ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ μονάρχου τούτου· ἀλλ' ἀσθενῆς καὶ πρὸςβητικῶς ὁ Λουδοβίκος, οὐδ' ἔχων, ἐνεκ τῆς ἐνδείας τοῦ δημοσίου ταμείου, οὕτως νὰ ὑποδεχθῇ μετὰ πλειστάς δαψῆς πομπῆς καὶ παρατάξεως, ὡς συνειθίζε πάλαι, τὸν ξένον αὐτοῦ, κατ' ἐρωθεὶς ἐπιτιθεῖσθαι νὰ ἀναβληθῇ ἢ ἐπίσπεψιν.

Ἐπειδὴ δὲ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως ὁ Πέτρος προσέταξε τὸν πρέσβυν αὐτοῦ Κουρακὶν νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἐν Παρίσιον αὐλὴν (*), ὅτι ἐπιθυμῶν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Γαλλίαν ἀνεχώρει ἐκ τῆς Ῥωσ-

Πέτρος ὁ Μέγας.

σίας. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ Κουρακὶν ἦσαν σύγγαμβροι· εἰδὲ καὶ ὁ πρῶτος ἀπέθαλε καὶ κατέκλεισε ἐν μοναστηρίῳ τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐξαιτίας δὲ ἄλλων καὶ τιμῶν τὸν Κουρακὶν.

Ἡ ὀντισασιλεύς δὲν ἐπεθύμει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος, ἀφ' ἑξῆς ἀποφεύγων τὴν δαπάνην ἀλλὰ καὶ φοβούμενος τὰ ἄτοπα ὅσα ἤθελον ἔσως γεννηθῆναι ἐνεκ τῆς χαρακτῆρος καὶ τῶν ἐπιβραβεύων ἡθῶν τοῦ ἡγεμόνος τούτου, δημοτικῶς μὲν φερούμενος πρὸς τοὺς ναύτας καὶ τεχνίτας, πιθκνῶς δὲ μὲν δειγνόμενος ἀγερώχου πρὸς τὴν αὐλὴν. Ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐστενοχωρεῖτο ἐνεκ τῆς μίσους τοῦ τσάρου πρὸς Γεώργιον τὸν τῆς Ἀγγλίας, ἢ ὁ ὀντισασιλεύς περιεπιθίετο διαφερόντως. Τοῦ δὲ μίσους τοῦ Πέτρος πρὸς τὴν βασιλῆα τῆς Ἀγγλίας αἰτία ἐγένετο αὕτη· περὶ πολλοῦ ποιούμενος ὁ αὐτοκράτωρ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐμπορίας ἐν

(*) Ἀντίστοιχος ἕντος τότε τοῦ διαδόχου τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ', ἡ βασιλεὺς ἡμετέρας ὁ δὲ δὲ Λουδοβίκος.

Ῥωσίῃ, ἀνέρουζε πολλὰς διώρυγας· ἐπειδὴ δὲ μίσησάν τούτων, διερχομένης διὰ τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ἀγγλικῶν κτήσεων, τὴν ἐξαιτίας ἐπὶ τῶν ἐπιπέδων ὁ Γεώργιος, ὁ τσάρος ὄργισθη ὑπερβαλλόντως, καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ ἀπέδειξε περιέργως· κατὰ τινὰ συνέπνευσεν ἢν ἐλαθε ἐν Ἀμστερδάμῳ μετὰ τοῦ πρέσβου τῆς Ἀγγλίας. Ὁ πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας, ἐξήχησε νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος· ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος ἀπέφραξε τὴν ὄραν ἐκεῖνην εἰς ἐπίσκεψιν πλοίου, προστάλλεσεν ἐκεῖ τὸν πρέσβυν. Ὅτε δὲ ἦλθεν, εὔρε τὸν Πέτρον μετέωρον ἐπὶ τινος τῶν ἰσθμῶν, καὶ ἐτοιμὸν νὰ δεχθῇ αὐτὸν ἐκεῖ· ὁ Βρετανὸς διπλωμάτης, οὐχὶ πολλὰ ἐλαφρῶς, ἐπεθύμει ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐναέριον ἐκεῖνην συνέντευξιν· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ δείξῃ ὅτι φοβᾶται. Ἀνέβη λοιπὸν καὶ διέμεινε πολλὴν ὄραν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐκ τῆς ἐξ ἡμῶν, ἠρώτησεν ὁ ὀντισασιλεύς τοὺς περὶ αὐτόν, εὐχαριστεῖται νὰ ὑπάγῃ εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μεγάλου ἡγεμόνος; Ἀπεκρίθη ὁ Νουσί, ὅτι ὁ τσάρος ἔχει τὴν δεξιὰν βραχίονα, καὶ ὅτι οἱ ὄμοι τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Μεντζίκοφ εἶναι καταπληγωμένοι ἀπὸ τὴν κνούτῳν του.

Ἀντισασιλεύς, εἶπεν ὁ Βραγκάς, ἰδοὺ ὄρα νὰ λάβῃ μερικὰ μαθήματα ὁ Δουβούζ.

Μὲ τὰ χεῖρα μόνον οἱ χωριάται παίζουσι, ἀνέκρυσεν ὁ Δουβούζ, ὅστις τὴν παρεθέσαν εἶχε βασιλεὺς παρὰ τοῦ ὀντισασιλέως.

Ἡ ὀντισασιλεύς ἔμαλλε ν' ἀποβῇ εἰς Λουγκέρκ· ἐκεῖ λοιπὸν ἐστάθη ὁ μαρκέσις Νέλ καὶ Λιδιούλ μετὰ βασιλικῶν ὀχημάτων, ἔχων ὀδηγῆσαι ἕνα ἀπονεμητῶν αὐτῶν τιμῶν· ἀπονεμάται καὶ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ νὰ φέρῃ αὐτὸν ἀνεξόδως. Ἐστάθη δὲ εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ὁ στρατάρχης Τεσσέ.

Ἡ ὀντισασιλεύς ἔφρασεν εἰς Πικρίσιον τὴν 7 Μαΐου 1717, περὶ τὴν 9 τῆς νυκτός, καὶ κατέβη εἰς Λουβέρν· Ἐπειδὴ δὲ εὔραν αὐτὸ πολυτελές, ἐξήχησεν οἰκίαν ἰδιωτικὴν καὶ ἀναβῆς ἀμέσως εἰς τὸ ὄχημα ἦλθεν εἰς ξενοδοχεῖον παρὰ τὴν Ὀπλοθήκην· ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὔρε τὴν αὐτὴν πολυτέλειαν. Ἐναγκάσθη λοιπὸν νὰ καταλύσῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο, τοποθετήσας ἐντὸς ἡμεκτοφουλακίου κλίνην στρατιωτικὴν ἢν εὔρε μεθ' ἐαυτοῦ.

Ἡ Πέτρος ὁ Α' ἦν μεγαλόσωμος, εὐπαγῆς, ἰσχυρῶς, καὶ μελάγχρους· εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς μεγάλους καὶ ζωηροὺς, τὸ βλέμμα δὲ ἐνίοτε δὲ καὶ ἀγροῖον, ὁσάκις μάλιστα ἐκινεῖτο σπασμωδῶς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνεκ τῆς δολιχότητος αὐτῶν δολιχότητος ὅτι ἦν ἐπιβραβεύων. Ὅτε δὲ εἰδέτο τινὰ, ἐρριδρύνετο τὴν φυσιογνωμίαν καὶ ἀπέκτα μάλιστα χάριν τινὰ, εἰ καὶ ἐτίρει πάντοτε τὴν ἀριστην αὐτοῦ· τὰ βλαῖα καὶ ἀλλεπάλληλα κινήματα αὐτοῦ κατ' ἡγεῖλλον τὴν ὄρμην τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν σφοδρότητα τῶν παθῶν του. Τὸ μεγαλοπρεπές; ἀλλὰ καὶ πάντα θρασυ ἦθος του ἐδείκνυεν ἄνδρα ἀισθανόμενον ὅτι ὀπουδ' ἄποτε εὐρίσκετο ἢν κυρίαρχος· ἀλλεπάλληλοι ἦσαν καὶ αἱ ὀσλήσεις καὶ αἱ ἐπιθυμίαι καὶ αἱ ὀρβήσεις αὐτοῦ, καὶ ὀσδραμίν ἀνεύχτο ἐναντιότητά

εἶτε ἐκ περιστάσεως εἶτε ἐκ τοῦ χρόνου· εἶτε ἐκ τοῦ τόπου προερχομένην. Ἐνίοτε στενοχωρούμενος ὑπὸ τῆς πολλῆς τῶν θεατῶν συβότης, ἀπέπεμπεν αὐτοὺς διὰ μίαν λέξιν ἢ διὰ μίαν χειρονομίαν. Ἐάν, μάλιστα νὰ ἐξέλθῃ τὸ ὄχημα αὐτοῦ δὲν ἦν ἐτοιμὸν, ἀνέβαινε ἀδιστακτικῶς εἰς ἀμάξην δημοσίαν, ἢ καὶ ἀνήκουσαν εἰς τινὰ ἐξ ἐκεῖνων ὀτίνες· εἶχον ἐλθεῖν νὰ ἰδῶσιν αὐτόν. Καὶ ποτε ἀναβῆς εἰς τὸ ὄχημα τῆς συζύγου τοῦ στρατάρχου Μαιτινῶν μετέβη εἰς Βουλωνίαν· ὁ δὲ στρατάρχης Τεσσέ καὶ οἱ στρατιῶται ἔτρεχον ὀρομακίῳ ἕνα καταφθάσσειν αὐτόν.

Καὶ ἦν μὲν ἐν γένει ἀδιάφορος εἰς τὰ περὶ τῆς ἐπιθυμίας, ἐνίοτε δὲ ὀσδραμίν ἀναγκάσειν αὐτήν. Πολλὰκις μάλιστα κατεδείκνυε διὰ σπανίας δεξιότητος τὴν μετὰ βλαβῶν καὶ προσώπων διαφορὰν. Ἡ εἰ καὶ ἦν εἰς ἄλλον ἀνυπόμικτος νὰ περιτρέξῃ τὴν πόλιν ἕνα ἐλθῶν, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ πρὶν ἢ ἐπισκεφθῇ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς. Ἡ τὴν ἐπιθυμίας τῆς ἀφίξεως τοῦ τσάρου ἐπεσιβῆθη αὐτόν ὁ ὀντισασιλεύς ἐκείνος δὲ ἐξελθῶν τοῦ δωματίου πρὸς τὸν ἐρχόμενον, ἠσπάσθη αὐτόν καὶ δείξας τὴν ὄραν τοῦ δωματίου ἐστράφη καὶ εἰσῆλθε πρῶτος παρακολουθούμενος παρὰ τοῦ ὀντισασιλέως καὶ τοῦ Κουρακὶν χορηγούμενος ἀντὶ δεισιμασύνης. Ἐν τῷ δωματίῳ ὑπῆρχον δύο θρανία, ὁ δὲ Κουρακὶν ἔστατο ὀρθῶς. Μετὰ συνδιάλεξιν ἡμισείας ὄρας, ὁ αὐτοκράτωρ ἠγέρθη καὶ ἐστάθη ἐκεῖ ὅπου εἰδέτο τὸν ὀντισασιλεύ· οὐδὲν δὲ κλίνης ἐδαφίαι· τὴν κεφαλὴν ἀνεχώρησε, τὸ τσάρου προσεχόμενος διὰ νεύματος.

Ἡ τὴν 10 Μαΐου ἦλθε καὶ ὁ βασιλεὺς εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις καταβῆς εἰς τὴν αὐλὴν ὑπεδέχθη αὐτόν ἐξερχόμενος τῆς ἀμάξης, καὶ ἀμφοτέρω βαδίζοντες ἐξίσου, τοῦ βασιλέως κατέγοντος τὰ δεξιὰ, εἰσῆλθον εἰς τὸν θάλαμον ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ προσέφερε τῷ βασιλεὺς τὸ πρῶτον θρανίον. Ἀφῶ δὲ ἐκάθησαν ὀλίγον, ὁ τσάρος ἐγερθεὶς ἔλαβε τὸν βασιλέα εἰς τὰς ἀγκάλας του, τὸν ἠσπάσθη πολλὰκις τὸ βλέμμα ἔχων μαλακόν, καὶ δεικνύων περιπαθεστάτην ἀγάπην. Ἡ Βασιλεὺς, εἶπε, ὅθι γείνης μεγαλύτερος καὶ τοῦ πάπου σου. Ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰ καὶ βρέφης, δὲν ἠσπάσθη διόλου, ἀπεκρίθη διὰ τινος φιλοφροσύνης καὶ εὐχρηστῶς εἰδέθη τὰς περιπτώσεις τοῦ αὐτοκράτορος. Κατὰ τὴν ἐξοδον, αὐτῶν ἐτήρηθη ἢ πρῶτη τάξις. Ὁ αὐτοκράτωρ ἦλθε πάλιν μὲχρι τοῦ ὀχηματος. Ἡ τὴν ἐπιθυμίας ὁ τσάρος ἀπέδειξε τὴν ἐπίσκεψιν πρὸς τὸν βασιλέα. Ὁ βασιλεὺς ἠτοίμαζετο νὰ ὑποδεχθῇ αὐτόν καταβαλόντα τῆς ἀμάξης· ἀλλὰ μάλιστα παρατηρήσας αὐτόν ὁ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ Κεραμεικοῦ, ἤνοιξε μετὰ σπουδῆς τὸ ὀχημα καὶ κατέβη εἰς τὸ ὄχημα πρὸς ἐκεῖνον, ἔλαβεν αὐτόν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ τὸν μετέφερεν οὕτω μὲχρι τῆς αἰθούσης. Ἐτήρηθη δὲ καὶ ἐνταῦθα ἢ αὕτη τάξις τῆς προτεραιότητας, πλὴν τῆς δεξιᾶς, τοῦ βασιλέως βαδίζοντος πάντοτε ἐξ

ἀριστερῶν ὡς ἐπράξε τὴν προλαβοῦσαν πρὸς αὐτόν καὶ ὁ τσάρος. (Ἐπεται τὸ τέλος.)

Αἱ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΝ ΙΑΠΟΝΙΑ.

—οοο—

Κατὰ παράθειαν τῶν Ἀσιατικῶν ἰθιμῶν αἱ γυναῖκες τῆς Ἰαπωνίας ἔχουσι κοινωνικὴν σημασίαν, καὶ τοιαύτην μάλιστα ὅσα ἀναδύονται κατὰ διαδοχὴν εἰς τὸν ὄρμον τοῦ μικροῦ ἦται τοῦ πάπα, περιερχόμενοι οὕτω εἰς τὸ ἀνώτατον τῶν ἀξιωματιῶν. Οἱ Ἰαπωνεῖς ἔρχονται εἰς νόμιμον γάμον μετὰ μίαν μόνον γυναῖκα, τὴν ὀποίαν δὲν καταλείουσι ὡς οἱ Κινεῖοι καὶ οἱ ἄλλοι τῆς Ἀσίας λαοί. Ἡ γυνὴ αἰσθάνεται ὀντισασιλεύς ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας ταύτης εἰς ἀσπιροτάτας τινὰς ὑποχρεώσεις, τοιαύτας ὀποίας ὀσδραμίν ἰσως τῶν ἡμετέρων γυναικῶν ἠθέλει ποτε συγκρατεῖσθαι νὰ ἀναδεχθῇ. Ἐγὼι ἡμέρα ὁ σύζυγος ἀποφεύγει τὴν πληρωμὴν αὐτῶν; Ἡ κυρία σύζυγος τοῦ στέλλεται νὰ ἀναπνεύσῃ τὴν καταφυκτικὴν ὀρμὴν τοῦ Ἰαπωνικοῦ Μεδρεσαί. Ἐπράξεν ὁ κύριος ἔγκλημα ἢ κακούργημα ἀξίον βραβεύσεως ἢ καὶ θανάτου, καὶ ἀφῶ ἐπράξεν αὐτὸ ὀσδραμίν ἔπεισε; Ὁ σύζυγος τοῦ σύντροφος ὀφείλει νὰ ἰκανοποιήσῃ τὴν ἐξυδριθεσίαν κοινωνίαν καὶ νὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν, ἔστω καὶ θάνατον.

Ἐπὶ τῶν ὀρηκτικῶν κατὰδιδάξαι γυναῖκες πολλὰ ἐλαθὸν τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου χάριν τῶν συζύγων αὐτῶν.

Πρὸς τὰς γυναῖκας τῆς Ἰαπωνίας ἀπονέμονται τοσαῦτα τιμαὶ καὶ τοσοῦτον σέβας ὅποια οὐτε εἰς τὰς μάλιστα ἐξευγενισμένας κοινωνίας τῆς Βυρώπης. Ὅταν ἡγεμονικός τις γόνος ἢ ἄλλος τις ἐκ τῶν ἐν τῇ αὐτῇ μεγιστανῶν νυμφευθῇ, ἀναπτύσσει ἀκατανόητον πολυτέλειαν· κατὰσκευάζει παλάτια καὶ συγκροτεῖ συνόδους ἀξίαν λόγου χάριν τῆς συζύγου του, δίδει αὐτῇ ἑκατὸν τοῦλάχιστον, ἐνίοτε δὲ καὶ διακοσίαις ἀμριπόλους, ἀτινες οὐδραμίν τρωσὶ σῆσιν μετὰ τῶν ἔξω. Αὗται δὲ αἱ κυρία τῆς τιμῆς, ὅπως ξενοφώνως καὶ σοφικῶς τὴν ὀνομάζουσαν ἐν Ἀθήναις, διαιροῦνται κατὰ γάλαγγας ὄν ἐκάστη σύγκειται ἐκ δεκαεξὶ τοῦλάχιστον, καὶ διοικεῖται ὑπὸ μίαν κυρία. Διακρίνονται δὲ αἱ φάλαγγες αὗται ἐκ τοῦ χρώματος τοῦ ἐνδύματος. Αἱ μὲν νέαι τῆς μίαν φάλαγγος φέρουσι ἐσθῆτα πορφύραν μετὰ πρασίαν ταινίων, αἱ δὲ τῆς ἄλλης πρασίην μετὰ ἐρυθρῶν. Πᾶσαι δὲ αὗται αἱ κόραι κατὰγονται ἐκ μεγάλων καὶ πλουσιῶν οἰκογενειῶν, εἰσὶν ἐπιμελῶς ἀνατετραμμένα καὶ διακροσοσι κατὰ τὴν συμπεριφορὰν. Οἱ γονεῖς τῶν τῶν πορκωροσῶν ἐπὶ δεκαπέντε ἢ καὶ εἰκοσὶν ἔτη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐφ' ὄρου ζωῆς. Ἐάν ὀμῶς, φθάνουσι εἰς ὄραν γάμου, ἐπιθυμῶσι νὰ ὑπανδρευθῶσι (καὶ πῶτα δὲν ἐπιθυμεῖ) ὁ κύριος τῶν δίδει εἰς αὐτὰς σύζυγον εὐγενῆ τινὰ ἐκ τῶν περὶ αὐτόν.

Αἱ γυναῖκες τῶν μεγιστανῶν ἐπισκέπτονται ἅπασας κατ' ἔτος τοὺς γονεῖς αὐτῶν ἢ ἐπίσκεψιν δὲ αὐτῶν

τελείται μετά μεγίστης πομπής και παρατάξεως: Τεσσαράκοντα ή πενήκοντα κυρίες της τιμής, καθήμεναι επί μεγαλοπρεπεστάτων και περικαλλεστάτων φορεσιών συνοδεύουσιν αυτάς. Χρυσός, άργυρος, και λαμπρόταται γραφαί κοσμούσιν εντός και εκτός: τὰ φορέα ταύτα, περί τὰ όποια βιβλίζουσι, τὸ ήθος έχουσαι σπουδαίον, έμδριθές και σεμνόν, υπηρέτιδες.

Αί Ίαπωνίδες άγκυώσιν εις άκρον τήν ανάγνωσιν διό έχουσι βιβλιοθήκας άρκετά πλουσίας: μεταξὺ δὲ τῶν βιβλίων εὐρίσκειται πάντοτε άνεκποφύκτως μυθιστορία τις εν ή περιέχεται τὸ αξιοθρήνητον τέλος τής Νισιονοικίας, γυναικός αρχαίου τινός πάπα, παραδόσης τήν πρός τὸν σύζυγον αὐτῆς πίστιν. Τήν διήγησιν ταύτην φυίνεται ότι συνέγραψέ τις εκ τῶν άμφοπόλων αὐτῆς, οι δὲ σύζυγοι φροντίζουσι νά γίνωνται πάντοτε νέαι εκδόσεις τοῦ συγγράμματος πρός διδασκαλίαν και οικοδομήν τῶν ἰδίων γυναικῶν.

Άλλά και δεύτερόν τι σύγγραμμα θεωρεῖται άπαραίτητον εις τὰς γυναίκας. Έπιγράφεται δὲ Κορρες - κελι - φουκοδρα. Κορρες σημαίνει γάμος, κελί, σπόρον μήκρος, και φουκοδρα, σάκκον. Ο μήκων εκ τοῦ όποιου εξάγεται, ως γνωστόν, άπιον, εκλαμβάνεται ένταῦθα ως σημεῖον γονιμότητος, και διὰ τὸν πολὺν αριθμὸν τῶν σπόρων, και διὰ τὰς ιδιότητας αὐτοῦ. Τὸν τίτλον δρα τοῦτον δυνάμεθα νά μεταφράσωμεν ὕτω πως: Γάμος και γονιμότης.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

Ε Ν Α Θ Η Ν Α Ι Σ.

—000—

Έν τῇ « Έπιθεωρήσει τῆς δημοσίας εκπαιδευσεως, τῆς φιλολογίας και τῶν επιστημῶν εν τῇ Γαλλίᾳ και εν ταῖς ξέναις χώρας, η εφημερίδι εν Παρισίους εκδομένη (τῆς 17, αρ. 48, τῆς 25 Φεβρ. 1858) άσμένως αναγράφεται τὰ εξής, σπειόμεν νά κοινοποιήσωμεν αὐτά, ἵνα φανῆ μετὰ πόσης εὐμελείας θεωροῦσι τὰ εν ἡμῶν εθνικῶν καλὰ οἱ ξένοι σοφοί.

« Αναγγέλλουσιν ἡμῶν ἐξ Ἀθηνῶν τὰ εξής: » Εν Ἀθήναις, τῆς 10 Φεβρ. 1858.

» Κόρις,

» Βπιτρέψατέ μοι, παρακλιῶ, τήν εν τῇ Έπιθεωρήσει καταχώρισιν άκροθιγούς περιγραφῆς φιλομύθου τινός εἰρητῆς εν Ἀθήναις τελεσθείσης. Ἀναγγέλατε κατὰ τὸ παρελθόν θέρος τήν εν τῇ μικρῇ Ισρατικῇ Σχολῇ τῆς Αύρηλίας παράστασιν τοῦ επί Κολωνῶ Οιδίποδος τήν ὑπὸ τοῦ Πικνιερωτάτου Κ. Δουπανλούτου γενομένην. Ἄλλ' αἱ Ἀθηναὶ οὐδὲως ανέτχοντο, οἱ πρόγονοι αὐτῶν ποιηταὶ νά τόχουσι φιλοφρονετέρας ὑποδοχῆς εν Γαλλίᾳ: ἔθεν ὁ Σαρακλῆς εἶρε τοὺς μαθητὰς τοῦ ελευθέρου Γυμνασίου τοῦ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κυρ. Γ. Γ. Παπαδοπούλου διευθυνομένου προθύμους ἑαυτοῦ, ἐρ-

μηναις. Ἐκλεξάμενοι δὲ τὸν Φιλοκλήτην και ἐπόμενοι ταῖς συμβουλαῖς τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, άνδρὸς γινώσκοντος και αἰσθανομένου τήν Ἑλληνικὴν, ως ὀλίγοι τινὲς και ένταῦθα και ἀλλαγῶ, οἱ νεανίσκοι ἐφιλοτιμήθησαν περί τὸ ἔργον, πολλοὶ δ' αὐτῶν παρέστησαν φιλοκάως και λίαν ἐπιτυχῶς. Ἄλλὰ μὴ κταυρεθεῖς κατὰ τὸ παρελθόν έτος εις τήν εν Αύρηλίᾳ γενομένην παράστασιν δὲν δύναιμι μὲν νά παραβάλω τοὺς εν Ἀθήναις αγωνισαμένους πρός τοὺς εν Γαλλίᾳ, ἀμφιβάλλω δὲως αν τις τοῦτων ὑδοκίμησεν ὑπὲρ τὸν κερ' ἡμῶν Νεοπτόλεμον, διότι ὁ τοῦτο τὸ πρόσωπον κτήρησθαι νεανίσκος καλῶς ἀπεικόνιζε τήν εὐγένειαν, τήν ζῆσιν και τήν εὐλικρίνειαν τοῦ υιοῦ τοῦ Ἀχιλλέως.

» Ἄλλ' ὅπως και αν ἔχη, οἱ εν Ἀθήναις θεαταὶ ἐπλεονέκτουσιν τῶν εν Αύρηλίᾳ, καθότι ή άρμονία τῶν καλῶν ἐκείνων στίχων οὐδ' ἡμυβλόνετο οὐδ' ἐτδένουτο εκ τῆς μονοτόνου και ἀλλοκάτου προφορῆς τῆς ἐπιμύνας εν ταῖς ἡμετέροις λυκειαῖς τηριυμένης. Η δ' ἐσπέρη ἐκείνη ἡδύ ατο, αἰς βεδικῶ, νά καταστήσῃ ἐξωμύσθην και τήν φαντασιώτατον αὐτὸν ὄραδὸν τοῦ τετριμμένου ἐρασμικοῦ συστήματος αν δὲν ἦτα σφόδρα δυσήκος. Βεδικῶς δὲν ἀπήγγελλον κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον πρός δισχίλιαν περίπου ἐτῶν οἱ εν τῇ Διονυσιακῇ Θεάτρῳ· ἀλλ' ὅμως εν τῇ ποιήσει ἐκείνῃ, ως ἀπηγγέλλετο τήν παρελθούσαν ἐσπέραν, ἠκούοντο, αν ἔχι τὰ μικρὰ και τὰ βραχέα, ὁ τόνος τοῦλάχιστον μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος: αὐτῶν βυθμοῦ και τῆς ποικιλίας, ἐτι δὲ οἱ λεληθότες ἐκείνοι πνευματισμοί, οἱ λεπτοὶ ἐκείνοι φθόγγοι τῶν Ἑλληνικῶν συμφῶνων, μετὰ τοσοῦτων ανεπαισθητῶν ἀποχρώσεων: ὅτι, ἡ ἡμετέρα προφορὰ ὅλων ἐξήλειψε και παρεγνώριτεν, ὥττε ή πρός ἡμᾶς καινοφανῆς ἐκείνη ἀπαγγελία ἐξαιτίας ἔθειγεν. Ἡμεῖς δὲ οὐδέποτε ὡς τότε συνησθάνθημεν ὁπόσῃν ἡ Ἑλληνικὴ ἐτήρησε μουσικὴν δύναμιν και άρμονίαν δὲν ὁμοιάζει αὐτῇ πρός τήν πλήρη ἐκείνην και ἤχηρὰν τῆς ἰταλικῆς άρμονίαν, ἀλλ' ἐμφαίνει τι οὐχ ἦττον χάρειν και ὅλων ἰδιόβρυθμον, γλυκύθυμὸν τινα, ἄβραν και ελευθέρην μουσικὴν, ἣν εὐκολώτερον αἰσθάνεται τις ἡ βρίζει.

» Τοῦς χοροῦς ὅμως δὲν ἠδυνήθησαν δυστυχῶς νά ψάλωσι, διότι ἐζητήθη μὲν εκ Γαλλίας ή ὑπὸ τοῦ Μενδελσαίου μελοποίησις, ἀλλὰ δὲν ἔφθασεν ἀλλ' ὡς πρός τήν διακόσμῃσιν οὐδὲν ἡμελήθη ὅπως ἀποθῆ άνταξία τοῦ δράματος: ἔθεν και ὁ ἱματισμὸς ἦτο και παλυτελής και φιλόκαλος. Μετὰ τήν Ἑλληνικὴν τραγωδίαν παρεστάθησαν γαλλιστὶ δύο μέλαν τοῦ Bourgeois gentilhomme, ἄπερ ἐπιτυχόντα διήγειραν ἄσθεστον γέλωτα, ὅστις προῦκνυψεν εν μέρει (αἰτοῦμαι τήν συγγνώμην σου, Μολιέρε,) και εκ τῆς εὐθυμίας και τῆς φορᾶς τῶν αγωνιζομένων. Έν δὲ τῇ ἀμνηστῆ, πολυπληθεῖ ὄσση, παρῆσαν πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ὑπουργῶν και καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οἱ τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς και ἄλλοι ξένοι: εν συντόμῳ δὲ τὰ κατὰ τήν ἐσπέραν ἐκείνην ἦσαν λίαν εὐπράπελα και αξιομίμητα. »

—0—